

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1345

ЗАБАВНИК

6
динара

7. 10. 1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
**ФЛАШ
ГОРДОН**

Ripley

Веровати или не!

ШПАНСКИ КРАЉ

ФИЛИП V

(1683-1746)

КОЈИ ЈЕ БИО УОБРАЖЕНИ БОЛЕСНИК, ВЕРОВАО ЈЕ У ЛЕКОВИТО ДЕЈСТВО ПЕСАМА ОДРИНЕЛИЈА И ДРЖАО ГА ЈЕ 22 ГОДИНЕ НА ДВОРСКОЈ ПЛАТНОЈ ЛИСТИ ЗАХТЕВАЈУКИ ОД НЕГА ДА МУ СВАКОМ ДАНА ОТПЕВА ПО 4 ИСТЕ ПЕСМЕ.

БРЗИ ТЕРЕТНИ ВОЗ БРОЈ 94

ДВА ПУТА СЕ - 1939. И 1941. ГОДИНЕ - СУДАРИО У БЛИЗИНИ КАУЕНТОНА (САД) НА ПОТПУНО ИСТОМ МЕСТУ.

Лора ХОКИНС

КОЈА ЈЕ ПОСЛУЖИЛА МАРК ТВЕЊУ КАО УЗОР ЗА БЕКИ ТЕЧЕР У „ТОМ СОЈЕРУ“ СЕКАЛА СЕ КАСНИЈЕ СЛАВНОГ ПИСЦА КАО „ПРИЛИЧНО ОБИЧНОГ“ ДЕЧАКА КОЈИ ЈЕ ЧЕСТО БЕЖАО ОД ШКОЛЕ.

МОШУСНИ ЈЕЛЕН

ВИСОК ЈЕ СВЕГА ОКО 60 САНТИМЕТРА И ИМА ОШТРЕ, УНАЗАД ПОВИЈЕНЕ ОЧИЈАКЕ ДУГАЧКЕ 8 САНТИМЕТРА.

БРАЧНИ ПАР ВИЛСЕЈ

ИЗ САКРАМЕНТА (САД) ПРОЧИТАО ЈЕ ОГЛАС У КОЈЕМ СЕ ОПИСИВАЛА КУЋА БАШ КАКВУ СУ ОНИ ЖЕЛЕЛИ. КАДА СУ СЕ ОБРАТИЛИ ПРОДАЈНОЈ АГЕНЦИЈИ ДОЗНАЛИ СУ ДА ЈЕ ТО ОГЛАС КОЈИМ СЕ НУДИ ЊИХОВА СОПСТВЕНА КУЋА ЧИЈУ СУ ПРОДАЈУ ПОВЕРЛИ ТОЈ ИСТОЈ АГЕНЦИЈИ.

ТО ЈЕ ОНО ПРАВО!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Енглези Лен Дин и Мајк О'Кејн постали су шампиони када су прешли 43,45 километра за 5,38 часова држећи свеже јаје у кашичици.

● језеро Фангасије у Француској покрајини Камаргији потпуно пресуши у току лета и тада представља изванредан приказ јер његово дно покрива дебео слој соли чији кристали светlucaју на сунцу.

● свечана одећа племена Хивароса које живи у Еквадору начињена је од костију птица, зуба мајмуна и крила лептирова. Одећа се навлачи преко главе, држи се око врата неком врстом оковратника и потпуно скрива тело.

● француски физичар Х. Делорм (1584 — 1678), убеђен да су топле ноге предуслов доброг здравља, навлачио је сваке ноћи пре спавања шест пари нових

чарапа. Делор никад није користио два пута исте чарапе, тако да је за 75 година, колико се држао ове навике, употребио укупно 164 000 пари чарапа.

● крагуј, чији је распон крила био два метра, напао је недавно један хеликоптер цивилне шпанске гарде у близини Вигорије, у Баскији, приморавши пилота да се спусти. Пилот је рањен а кабина уништена.

● Филипина Велсер, супруга сина цара Фердинанда Баварског (1527 — 1580), имала је толико нежну и провидну кожу да када је пила вино, могло се видети како црвена течност пролази кроз њено грло!

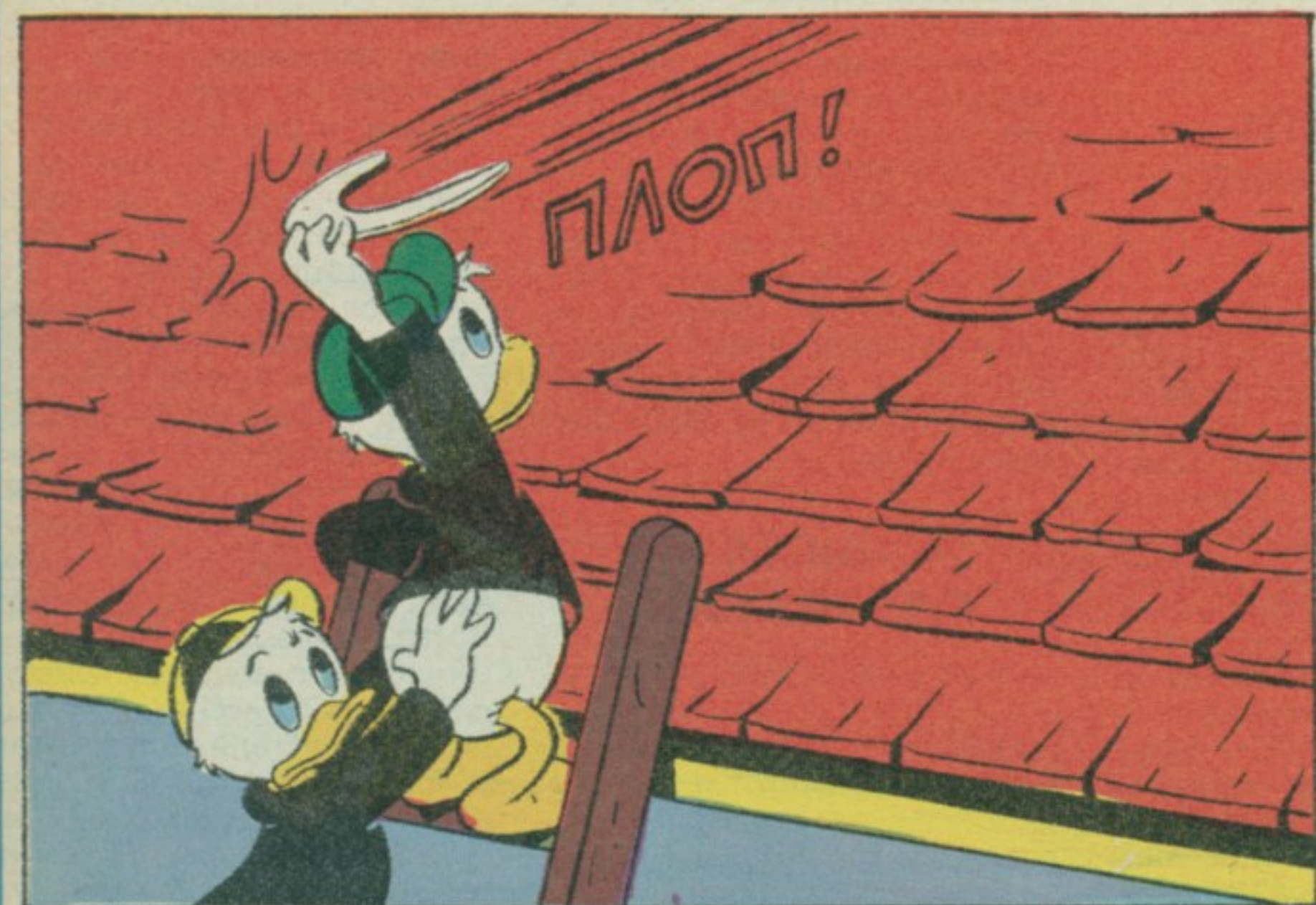
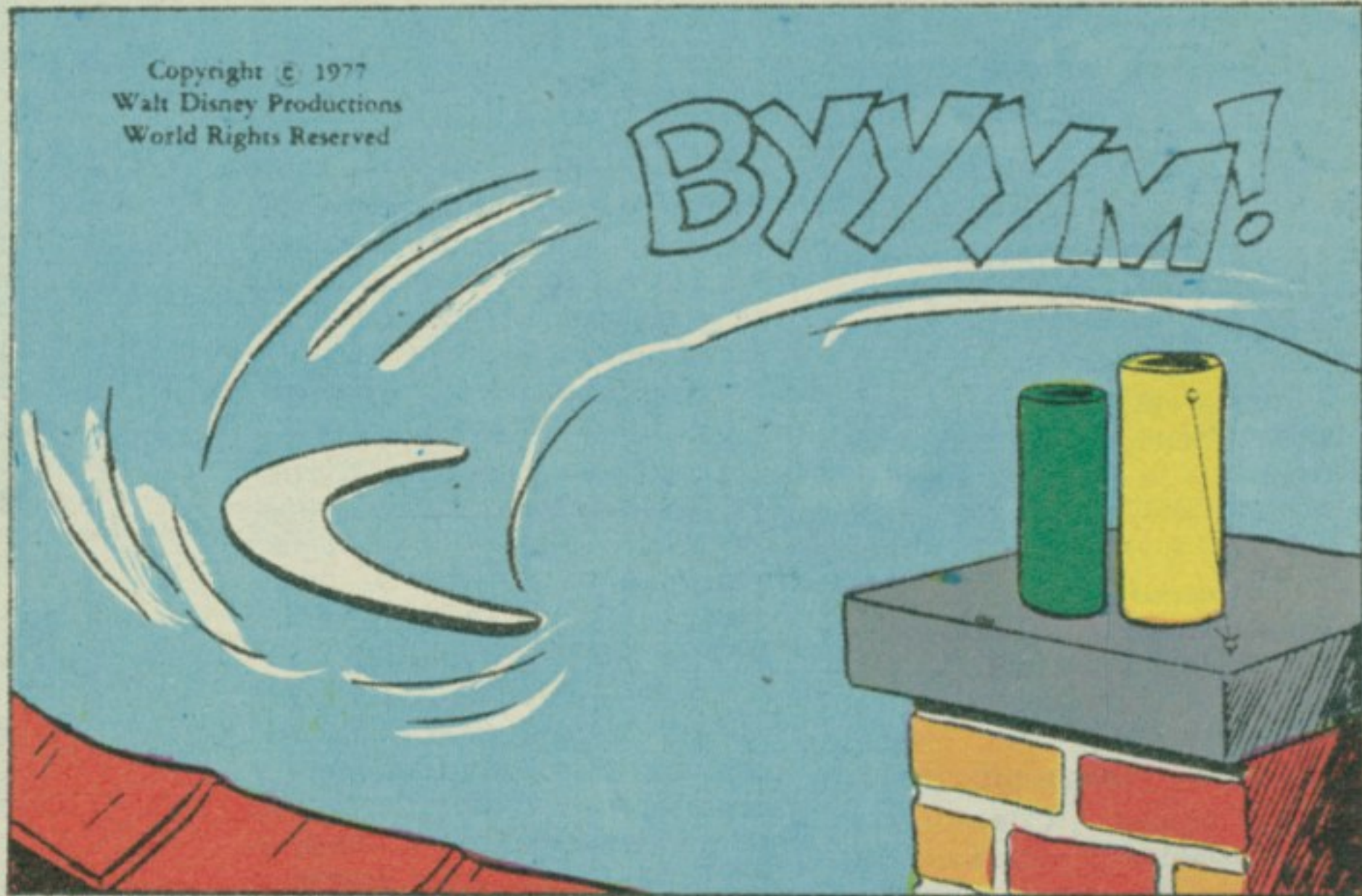
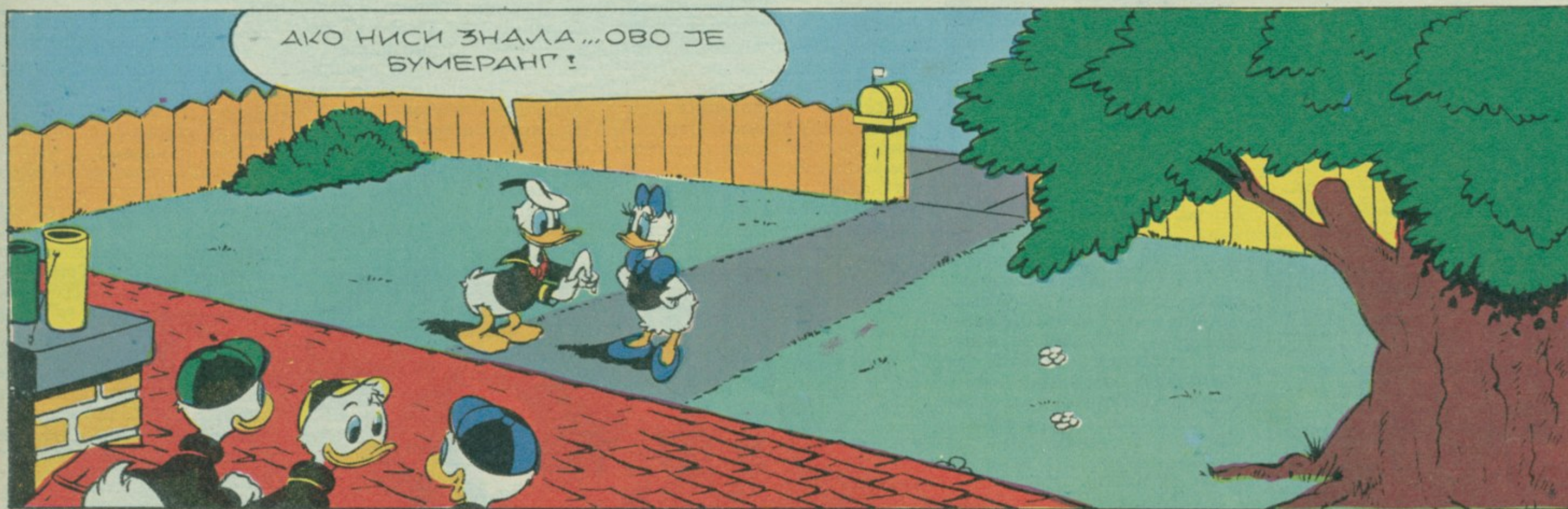
● принцип рада светионика на мору који кроз ноћну маглу одашиљу светлосне сигнале користили су лењинградски биолози у одгајивању цвећа. Црвени каранфили, одгајени према новој технологији у стакленим баштама Шумарско-техничке академије, захтевали су двапут мање електричне енергије за сазревање. Укратко, суштина је у следећем: блесак у стохиља-

дитом делу секунде довољан је да молекул хлорофила фиксира светлост. Кратка „ноћ“ у стотом делу секунде потребна је лишћу. Тог тренутка постају активни ферменти. На тај начин, убацујући редом у зелени организам ове или оне реакције, људи му помажу да брже расте. За сваку врсту биљке одређен је посебан режим осветљавања.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НЕУСПЕЛО ХАПШЕ

Једног октобарског дана 1943. године четири човека седла су на клупама и чистила оружје у брвнари скривеној у шуми на Црном врху, суром масиву испод Јесеница. Брвнара, такозвана постојанка, била је уједно и њихово станиште и нека врста штаба ВОС-а (Служба безбедности и обавештавања) Ослободилне фронте Словеније за Јесеничко окружје. Одатле су се воевцима слала наређења за акције, ту су пристизала обавештења о стању на терену, ту се организовала обавештајна мрежа.

Међу четворицом људи, восоваца, налазио се и начелник ВОС-а за Јесеничко окружје Иван Вовк, познат по илегалном имену Живан. Нервозно се врполио на клупи. Пети становник брвнаре — Војко, који је још у току преподнева отишао до партизанске карауле Г-10 по пошту, никако се није враћао иако је то одавно требало да учини. Појавио се тек после неколико часова. Чим је ушао, Живан је хтео да га запита где се задржао, али је његово ведро, насмејано лице говорило да је све у реду.

Дани су били хладни. Понекад је изгледало да се тамурни облаци спуштају са оближњих Караванки готово до земље. Ваљали су се трома чинећи дане још суморнијим.

КОЈИ СОКЛИЧ?

★★★★★★★★★★★★

Војко је донео писмо у запечаћеној коверти. Послала га је Покрајинска комисија ВОС-а. Текст је био кратак и написан руком:

„У Јесеницама сада живи Јанко Соклич. Претварајући се да је комуниста, упознаје се с правим комунистима, а онда их издаје Немцима! Ликвидирајте га!“

— Соклич... Соклич... — замишљено је мрмљао Живан. — Ко је Соклич? У Јесеницама их има десетак. Све их познајем. Нико од њих се не зове Јанко. Додуше, у градској железари се многи запошљавају, можда је међу њима и тај Јанко. Али ако и јесте, вероватно ради под лажним именом. Како га наћи кад у писму нема никаквих података о њему?

Живан је неколико тренутака гледао у под. Најзад, сетио се једног Јанка Соклича. Звали су га Реми, али он је у партизанима. Ипак, треба проверити шта је с њим и затражити извештај о томе од Покрајинске комисије ВОС-а. Но, док одговор не стигне, даће се у потрагу за провокатором.

Иван Вовк Живан обавештајац и вођа

Преко везе, Живан је наручио да у постојанку дође Аугуст Штраус зван Липе, један од најбољих јесеничких обавештајаца. Одлучио је: њему ће поверити задатак. Не буде ли он успео да сазна све о Јанку Сокличу, другом ће то још мање поћи за руком. Штраус се одмах бацио на посао.

ШТРАУСОВО ОТКРИЋЕ

★★★★★★★★★★★★

Тих дана приметио је да његов сарадник Карло Међа носи за појасом пиштољ. То га је веома зачудило јер се у то време тешко долазило до оружја, чак га није имао ни он сам. Обавештајац није оклевао.

Наредних вечери Штраус је навратио као случајно код Међе у стан и без увијања га упитао за пиштољ. Одговор га је изненадио и још више збунио.

— Пиштољ није мој. Дао ми га је пре неколико дана кад сам ишао послом у Крањ неки човек. Рекао ми је да се зове Јанко Соклич, или тако некако. Замолио ме је да пиштољ предам извесном Францу Планинцу овде у Јесеницама. Франце ради у железари као нижи чиновник. Пиштољ сам му предао јуче... Тај Соклич добро познаје прилике у Јесеницама... По томе сам закључио да је наш. Зар нешто није у реду?

— Све је у реду! — умирио га је Штраус. — Опиши ми како изгледа Соклич!

Међа је то прецизно учинио. Штраусу је лакнуло: сад је знао каквог човека треба тражити. Пожурио је кући, да на миру размисли чвор који је неочекивано настао.

На путу до стана полако је разлагао чињенице. Остао је будан до дубоко у

НАЧЕЛНИК ВОС-а ЗА ЈЕСЕНИЧКО ОКРУЖЈЕ БИО ЈЕ УБЕЂЕН ДА ЈЕ АКЦИЈА КОЈУ СУ ИЗВЕЛИ ЊЕГОВИ ЉУДИ — ПРОПАЛА. МЕЂУТИМ, ОД СВЕГА ЈЕ ИСПАЛО НЕШТО ДРУГО.

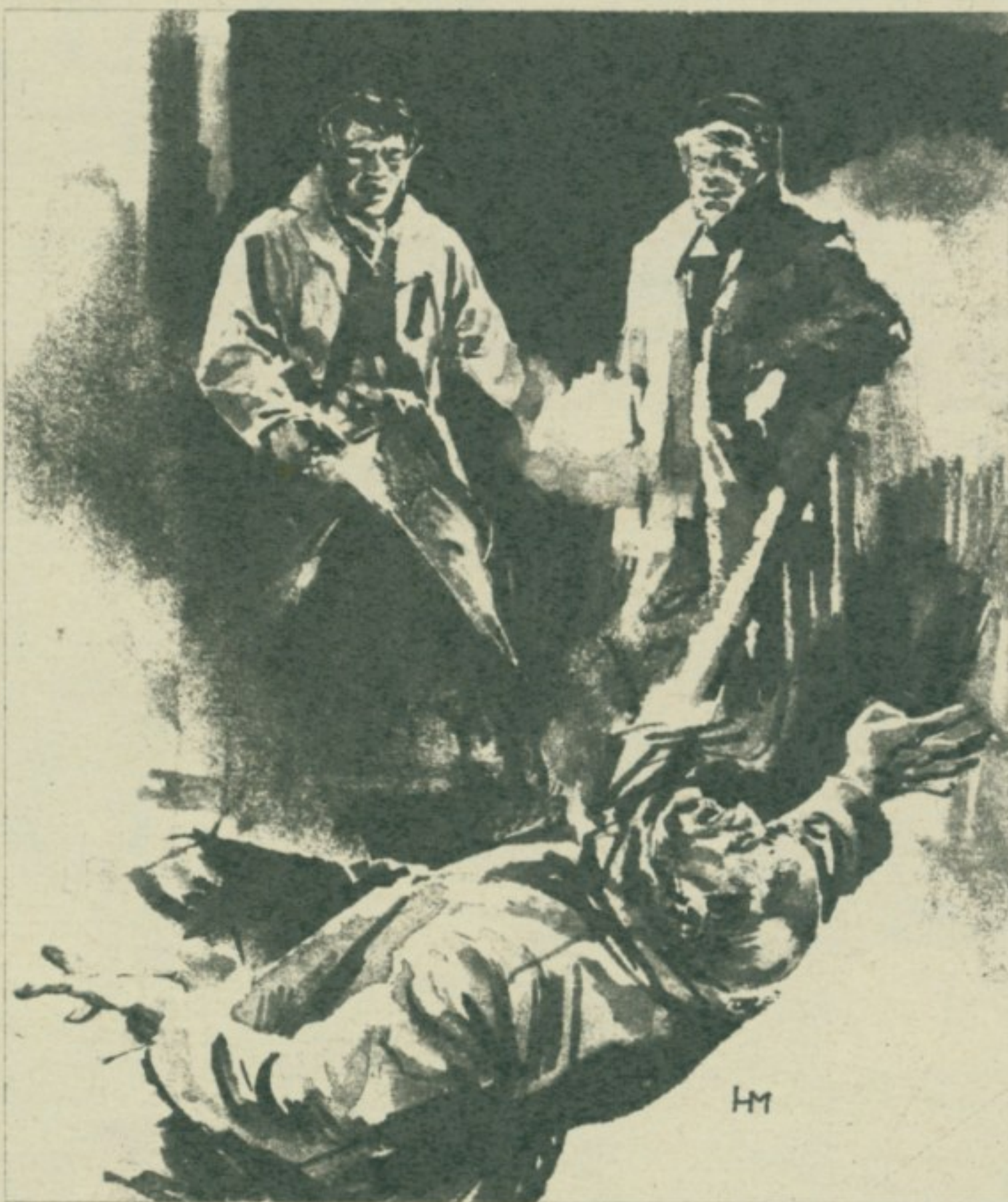
ноћ. На крају је закључио неколико ствари. Прво: Покрајинска комисија ВОС-а била је у праву — Соклич постоји и провокатор је; друго: он делује на релацији Крањ — Јесенице и прикрива се; треће: Франц Планинц је с њим у вези. Али, ко је Планинц? О томе је требало да се распита и то без одлагања.

Подаци о Планинцу које је искусни обавештајац добио следећих дана нису били богзна какви. У Јесенице је дошао пре годину дана, запослио се у железари и живео повучено, попут свих

је испричала свом рођаку воевцу, кад су се након неколико дана кришом састали на периферији града, потврдило је Штраусове претпоставке.

У ормару и коферу Франца Планинца жена је нашла униформу Плаве гарде, четничке организације у Словенији, која је сарађивала са Немцима, затим кокарду, писмену заклетву да Планинц приступа четницима, пиштољ и списак са именима чланова одбора Ослободилне фронте Словеније!

Живану је сада било пот-

чиновника који су се муко-трпно борили за кору хлеба.

МОРА БИТИ УХВАЋЕН ЖИВ

★★★★★★★★★★★★

Штраусов извештај о све-му што је сазнао у „случају Соклич“ навео је Живана да предузме акцију. Случај је хтео да је Планинц станао у Обртничкој улици као самац код једне жене која је живела у приземној кући са мужем и дететом, а имала је рођака међу воевцима. Жена је била ватрени комуниста о чему њен муж није имао појма. Кад су је воевци замолили да претресе личне ствари свог сапца, без речи је пристала. Оно што

пуно јасно да је Планинц Сокличев човек. Решио је да га ухвати живог, довуће у постојанку горе на Караванкама и исцеди из њега све што зна о Сокличу и осталим издајницима.

За акцију су се добровољно јавила тројица проверених восоваца: Сергеј, Чртомир и Војко. Била су то њихова илегална имена али су их сви тамо ослављавали као да су била њихова права.

ЧИСТА СЛУЧАЈНОСТ

★★★★★★★★★★★★

План је предвиђао да се Сергеј, Чртомир и Војко око 15 часова увуку у кућу у којој је Планинц станао и да га тамо сачекају и ух-

вате на препад. Да не би одали жену, Планинчеву станодавку, пред мужем, требало је да и њу заједно с њим и дететом вежу и запуше им уста док буду чекали издајника.

Пошто се Планинчева соба налазила у поткровљу, а до ње се стизало дрвеним степеницама, један од тројице восоваца сакрио се испод степеништа, а остала двојица на његовом врху, у вратима собе.

Био је 6. децембар 1943. године. Минути су споро пролазили.

Планинц се појавио тачно у 17 часова. Пажљиво је отресао снег са ципела пред улазним вратима и ушао у предсобље. Мрак је владао и напољу и унутра. Изненада, лице му је осветлила батеријска лампа. Светлост је долазила са врха степеништа. Планинц се брзо машио руком за џеп зимског капута. Тамо није било пиштоља. Истог тренутка сетио се да га је заборавио у ладници писаћег стола у канцеларији. Један од восоваца са степеништа, мислећи да ће Планинц извући оружје, муњевито је опалио из свог пиштоља, једном, други пут, па још једном. Планинц се склокао. Смрт је наступила тренутно.

Као да се ништа није догодило, воевци су полако изашли на улицу, прошли кроз град и упутили се у постојанку у планини. Оčekивали су прекор. Уместо да Планинца ухвате живог, саслушају га и сазнају много, упропастили су акцију. Мртва уста не говоре, то је било јасно и Живану, али шта је ту је... Обузело га је разочарење. Не због прекора који му је следовао, већ много више због прекинуте нити која га је водила до Соклича, крупније и значајније зверке.

Међутим, на изненађење Живаново и свих восоваца Јесеничког окружја, после неколико дана у граду су осванули излепљени леци. У форми службеног обавештења на њима је стајало да су 6. децембра око 17 часова „бандити“ у граду убили потпредседника Плаве гарде за целу Горенску! Живан је био запрепашћен. Све време је мислио да је Соклич „главни“, а испало је обрнуто. Да све буде замршеније, атентат је био чиста случајност! Није знао шта да мисли. Али то више и није било важно. Убрзо је стигло писмо од Покрајинске комисије ВОС-а. У њему је писало: „Честитамо на успешно изведеној акцији!“

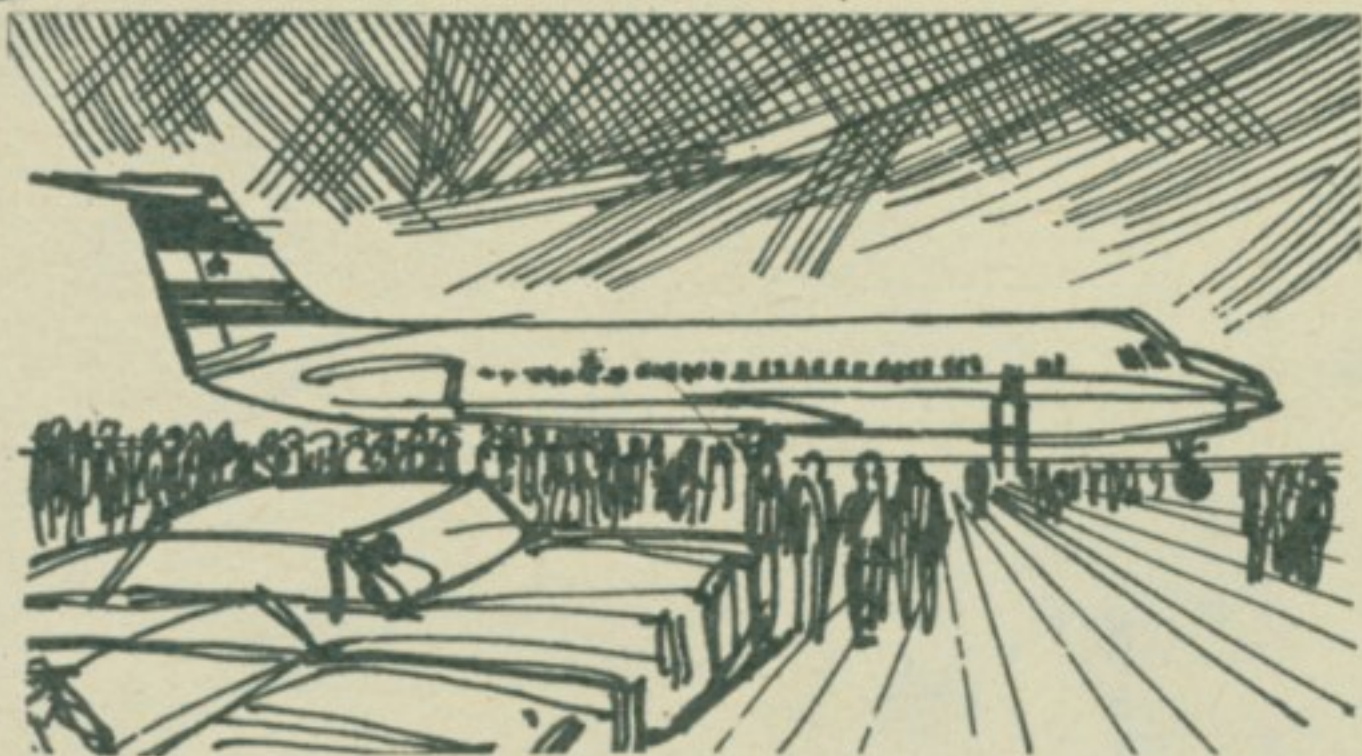
Од учесника у овом необичном догађају данас су живи Војко, Сергеј, Живан и Планинчева станодавка. Она је домаћица. Јесенице никад није напустила. Војко ради у Љубљани. Сергеј је пензионер. Живан такође. Станује у Јесеницама. Носилац је „Споменице 1941“ и пет

ЊЕ

одликовања, од чега два Ордена за храброст. Чртомир и Штраус су погинули у рату. Јанко Соклич, сарадник Гестапоа и човек због којег је и избила цела гужва, некако је сазнао да га војовници траже на све стране па се повукао у дубоку илегалност. Касније му се изгубио сваки траг и о њему се никада више ништа није чуло.

М. Тодоровић

ТИТО У АНЕГДОТАМА

УВЕК ОТВОРЕНО

Када је специјални авион југословенског Председника атерирао на аеродром главног града Камбоџе (данас Кампуџија), на писти је, приметно узбуђен, чекао принц Нородом Сиханук са пратњом.

На аеродрому, уместо једних, чекала су двоја кола, отворена и затворена.

— Шта је ово? — пита Тито.

— Да, господине Председниче, то сам специјално због Вас припремио. Да одаберете у којима желите да се возите кроз град.

— Ту се ја не двоумим — расположено одговори Тито. — Ја сам увијек за отворено, па и за отворена кола.

(Из књиге Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића „Тито у анегдотама“)

Високе грађевине нису проналазак савременог човека. За њих се знало већ хиљадама година. Сетимо се само велике Кеопсове пирамиде саграђене око 2600. године пре наше ере, чија висина износи преко 145 метара. Међутим, тако високе стамбене и пословне зграде нико није покушао да гради све док није пронађен и усавршен лифт. И управо захваљујући лифту, подигнут је и први облакодер на свету, у Чикагу 1885. године.

Било је то 1853. године, на Светској изложби у Кристалној палати у Њујорку. Гомила посетилаца окупала се у близини чудне челичне конструкције која је подсећала на четвртасти кавез. Био је то лифт, још једно чудо тадашње технике. Његов проналазач Елиша Грејвс Отис ушао је у кабину, притиснуо једно дугме, механизам се укључио и кабина је, полако, почела да се, заједно са јединим путником, подиже све више и више. Када је достигла одређену висину, зауставила се.

Тада је проналазач наредио да се конопцац о коме је висила кабина — пресече. Чим је то учињено, специјалне полуге искочиле су из својих лежачева испод кабине и нашле места у челичним шипкама дуж којих се лифт кретао. Отисов сигурносни уређај је функционисао! Од тог тренутка људи су почели да гледају са више поверења у ову праву која је многим обећавала брже и лакше пењање и спас од досадних и заморних степеница.

ПРВИ ОБЛАКОДЕР

У току средњег века постигнут је врло мали напредак у усавршавању дизалица. У 17. веку појавила се такозвана „летећа столица“. Ова направа била је предвиђена да подиже људе на горње спратове високих зграда. Радиле је уз помоћ тегова и специјално изграђених котурова и била постављена са спољне стране

ЛЕТЕЋА СТОЛИЦА

ПРИЧА О ЛИФТУ

зграде. Међутим, иако је ова „столица“ функционисала доста добро, није успела да стекне популарност, можда и зато што људи нису волели да улазе у своје или туђе станове кроз прозор!

Током прве половине 19. века дизалице, сличне „летећој столици“, покретане су помоћу парних машина и служиле за подизање и спуштање терета, али не и људи, јер нису имале сигурносне уређаје. Тај проблем решио је Елиша Г. Отис 1850. године. Постојање оваквих сигурних лифтова охрабрило је грађевинаре у Америци да граде све више зграде. Тако је 1885. године саграђен и први облакодер у свету и то у Чикагу.

Ускоро је пронађен и хидраулични лифт који је радио без ужета. Овај лифт, заједно са Отисовим, коришћен је током целог 19. века.

ТРИ ТИПА

Електрични лифт, какав је данас највише у употреби, пронашао је немачки инжењер Вернер фон Сименс (1816—1892). То је био велики корак напред. Више није била потребна компликована и тешка машинерија; пећ, казан и други уређаји, као и цеви и цилиндри хидрауличног лифта. Сименсов лифт је био бржи, лакши за управљање, а тиме и сигурнији.

Затворена кабина савременог лифта лежи унутар чврстог челичног рама. Горе и доле лифтови се крећу између челичних шипки у шахту у унутрашњости зграде. Ако

каблови затаје или се прекину, или ако лифт иде пребрзо, ступају у дејство усавршени и вишеструки сигурносни уређаји који спречавају удес. Савремени лифтови опремљени су и теговима за противтежу, што обезбеђује кретање без трзања и што значи да њихова кабина мора бити „вучена“ и онда када треба да се креће надолу. Пошто су каблови

таквих лифтова затегнути, теже искачу из жљебова точкова, а пошто се не намотавају на ваљак или добош, могу се употребљавати и у највишим зградама.

Постоје три главна типа лифтова у употреби. Први ради на принципу чекрка, као и старе грчке дизалице, с том разликом што „добош“ или точак покреће електрични мотор, у-

Иако је функционисала доста добро, није успела да стекне популарност, можда и зато што људи нису волели да улазе у своје или туђе станове — кроз прозор!

место човека или животиње. Они могу да се пењу толико високо колико је дуго уже о којем vise, а дужина ужета зависи од могућности оптерећења уређаја. Због тога се овакви лифтови користе само за подизање терета и то у зградама високим свега неколико спратова.

Други тип је хидраулични, који нема каблове. Његова кабина постављена је на врх једног клипа, који улази у цилиндар постављен обично у земљи, на дну шахта. И овај лифт је добар за терет, али не и за путнике, јер је спор.

Трећи тип је електрични које данас најчешће срећемо.

БРЗИ ЛИФТОВИ

Пре II светског рата само у малом броју градова у свету могли су се видети брзи лифтови, јер није било много високих зграда, па су и они спорији били добри. Током педесетих година ситуација се изменила: у свету се све више граде пословне зграде, зграде за становање и хотели са 25 и више спратова. Шездесетих година брзина лифтова достигла је 500 метара у минути, односно око 2,5 спрата у секунду. Инжењери већ одавно експериментишу са лифтовима који треба да постижу брзину од 700 метара у минути, па и више.

Д. А.

ЛЕПОТИЦА У РУШЕВИНАМА

ПРОШЛОСТ
НА
УЛИЦАМА
ЦЕТИЊА

2

ЗИДОВИ ЗА ТУРСКЕ ГЛАВЕ — Ова неугледна грађевина, која се и данас, 144 година након што је подигнута, уздиже међу стенама изнад Цетињског манастира, била је некад најкрвавије здање на Цетињу, оличење свих црногорских победа и пораза. Црногорци су, наиме, као одговор на истоветан турски обичај, истицали на зидовима Табље, како се грађевина зове, одсечене турске главе. Међутим, необични и сурови обичај није трајао дуго: Петар II Петровић Његош, владар који је подигао Табљу, ма колико да је мрзео Турке, забранио је црногорским јунацима да кржаве непријатељске главе доносе на

Цетиње и вешају их о зидове здања поред Манастира. Његош је, у ствари, Табљу подигао са сасвим другом намером. Она је требало да послужи као нека врста куле одакле би се Манастир и цели град бранили топовима. Али, кула никад није довршена, вероватно зато што је Цетиње својим положајем, околним брдима и стењем најбоље заштићено. Са Табље су ипак повремено одјекивали пуцњи; ако би у град улазио виђенији гост или делегација, с ње би грмели топови у знак поздрава.

ДЕВЕТ ЈЕЗИКА У ЈЕДНОМ ДАНУ! — Бернард Шо, Симо Матавуљ, Лаза Костић, Павле Аполонијевић Ровински и многи други великани пера и уметности, виђеније личности из целе Европе и значајни политичари и гости живели су извесно време у овој једноставној грађевини складних линија. То је чувени „Гранд хотел“, у народу познат као „Локанда“. Градња првог црногорског хотела почела је 1863. исте године кад и подизање дворца краља Николе. Већ следеће године хотел је у свој ресторан и осам спаваћих соба примио прве госте. Доцније се

број соба и ресторана повећао. У његових двадесет одаја, великом салону, два ресторана, кафани, француској кухињи и подруму с најбољим вињима и француским ликерима служило се на шест језика: француском, немачком, руском, енглеском, италијанском и грчком; Сви знаменити људи који су долазили на Цетиње одседали су у „Локанди“. Према казивању Љубе Ненадовића, овај град је „свагда био пун странаца, тако да су једног дана за столом набројали девет народности и девет језика“.

СПОМЕНИК БРАТСТВА — У новембру 1883. године основано је на Цетињу прво Добровољно позоришно друштво. Међутим, како тада у граду није било позоришне зграде, покренута је акција за њено подизање. Тако је и настало велелепно здање — Зетски дом. Али, ова грађевина није значајна само по својим архитектонским обележјима. То је истовремено и јединствени споменик братства и солидарности наших народа и то из времена кад су били још разједињени. Јер,

прилози за градњу Зетског дома стизали су из свих наших крајева. Подизање је почело 1884. године по нацртима трогирског архитекте Ј. Следеа. Четири године касније, у децембру 1888. у њој је одржана и прва позоришна представа — „Балканска царица“ Николе I. За време аустроугарске окупације, од 1916. до 1918. Зетски дом је страдао у пожару. Деценије је обновљен, тако да и данас служи својој првобитној намени.

ЛЕПОТА У РУШЕВИНАМА — На Цетињу се својевремено налазило тринаест дипломатских представништава европских и неких азијских земаља. Неке од тих држава изградиле су у тадашњој црногорској престоници сопствене грађевине, које су касније остале и као споменици различитог начина градње. Једна од њих је и зграда дипломатског посланства царске Русије, које је на Цетињу акредитовано после Берлинског конгреса 1878. године. Земљиште за ово здање поклонио је у мају 1900. опуномоћеном руском посланику министру резиденту Константину Аркадијевичу Губастову књаз Никола I Петровић. Од-

мах је, по пројекту италијанског архитекте Кородинија, отпочела изградња. Три године касније, у септембру, ово раскошно здање у стилу касног руског барока било је готово. Зграда је за руско посланство коришћена све до краја 1915. године, кад је руски дипломатски кор напустио Цетиње. Пре последњег рата овде је била смештена Државна учитељска школа, а после ослобођења Партијска школа и нека одељења гимназије. Од 1953. до 1971. ту је била дечија болница. Данас је ова лепа зграда готово у рушевинама.

Сваког јутра један просед човек бледог лица, са великим подочњацима и дубоким борама на челу, журно улази у велики аутомобилски салон који се налази у Вилшајерском булевару, на Беверли Хилсу, недалеко од Лос-Анђелеса. Љубазно се поздравља са вратарима и службеницима који су пре њега стигли, а затим прилази сјајним „кадилацима“ поређаним уза зид огромне, таписонима прекривене просторије: пажљиво са њих брише прашину, проверава да ли се врата и прозори лако отварају, да ли су гуме добро напумпане. А потом се обраћа пристиглим купцима и љубазно, уз професионални осмех, објашњава колика је цена тих луксузних аутомобила, особине мотора, брзина коју могу да развију, потрошња бензина...

Све ово не би било чудно да тај продавац, увек уредно обучен, није — Едвин Олдрин, човек који је 20. јула 1969. године, одмах после Нила Армстронга, крочио на месечевом тлу. Боравак од 2,5 часа на вечитом земљином пратиоцу донео му је, касније, неслућену популарност и епитет супермена, али побудио и радозналост јавности: ко је, заправо, Олдрин, чиме се бави у приватном животу, како проводи слободно време. Разни интервјуи, шкакљива питања, учествовање у телевизијским емисијама, позиви на многе свечаности, бацили су овог америчког националног хероја у тешку депресију. Покушао је да пронађе спас у алкохолу, неки тврде и у дрогама, био је стални пацијент нервних клиника да би, одједном, пре годину дана, ипак успео да „нађе себе“ — запослио се као продавац у салону аутомобила. И — постао обичан човек!

МЕСЕЦ НИЈЕ САМО ЗА ПЕСНИКЕ

Тачно у 21 час, 17 минута и 45 секунди — 20. јула 1969. године — на Месецу су се укључиле камере да би започео први телевизијски пренос са једног другог небеског тела: Нил Армстронг је лако изашао из месечевог модула „Орао“ и искочио на тло у региону кратера Молтике, у југозападном делу великог Месечевог мора тишине. После неколико тренутака придружио му се и тридесет деветогодишњи Едвин Олдрин који је 1963. године постао доктор астронаутике и са дисертацијом „Орбитални рандеву“ као да је слутио своју будућност.

Гледаоци на Земљи су, затим, јасно могли да виде како астронаути постављају спомен-плакету на доњи део „Орла“, поручујући на тај начин да су на Месец дошли ради мира, у име целог човечанства. Потом су по

ЕКСПЛОДИРАО

шек
на

ЗЕМЉИ

чели да прикупљају узорке тла, прашине и стена. А када је програм који је требало прецизно да изведу, ту на Месецу, био завршен, ушли су у „Орао“, спустили херметички поклопац и узлетели у васиону.

Вратили су се на Земљу. Сада је већ све било иза

— СПУШТАЊЕ НА МЕСЕЧЕВО ТЛО ЗА МЕНЕ НИЈЕ БИЛО НИШТА ПРЕМА ШОКУ КОЈИ САМ ДОЖИВЕО КАДА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ГОВОРИМ ПРЕД КОНГРЕСОМ САД — НАЈНЕ ЕДВИН ОЛДРИН КОМЕ ЈЕ СВЕМИРСКА АВАНТУРА ДОНЕЛА НЕСЛУЋЕНЕ ПРОБЛЕМЕ.

њих: опасност, двоумљење, једна пуста планета и путовање дуго 102 часа, 45 минута и 42 секунде по стази од преко 500.000 километара. Нема више неизвесности, било је прво што су рекли када су се спустили на Пацифик, у зору 25. јула. Јер, завршено је најсмелије човеково путовање у свемир: Месец више није био само за песнике.

А шта је са људима који су били протагонисти тог путовања, те представе приређене за цео свет, овоземаљски? Нико пре тога није размишљао шта ће се касније десити са њима! Мада, већ је било познато имена оних који су се први

рављена. Јер, ти астронаути постаће суперхероји, биће бесмртни.

ТРЕСНУО САМ О ЗЕМЉУ

А да ли је баш тако? Ни годину дана није прошло, а Едвин Олдрин, други човек који је први додирнуо месечевом тлу, изјавио је листу „Лос Анђелес тајмс“:

— Изгледа да сам добро треснуо о земљу — покушао је да се нашали. — Ускоро после приземљења запао сам у тешку депресију. Али, не због онога што сам доживео у васионском броду или због страшне самоће с којом сам се тамо горе суочио, већ због — људи који су почели да ме окружују на Земљи.

Наиме, сви су желели да га упознају, одирну, узму део његовог одела, питали су га за нове планове, узнемиравали ноћу. Постао је звезда, и неиспуњени сан који хода, дише и говори, жив пројектор у будућност или будућност која живи.

Олдрин се фотографисао на Месецу за успомену.

пут виноули у свемир, изашли из ракета или шетали кроз мрак, тамо одакле се Земља шаренила као реклама за неки фантастични филм... чилила су полако из сећања — тако је, бар, показало испитивање јавног мњења у САД, спроведено крајем прошле деценије. Напредак науке сваким даном на непредвидљив начин шокира човечанство, тврдили су социолози, у просечном људском мозгу нема места за све те феномене двадесетог века. Ипак, имена прве посаде која се буде спустила на Месец неће лако бити заборављена.

РОБОТ СЕ РАСПАО

Особа која се јула 1969. године упустила у такву авантуру, потпуно свесно и хладнокрвно и као робот стопила се са машином у којој је летела, одједном је постала — човек. Искочио је из свих шаблона које је диктирала НАСА: шрафови су попустили у његовом телу, жице су се разлабавиле у нервима, компјутер у мозгу отказао је послушност — експлодирао је да би постао оно што јесте. Јер, више није било никаквог начина да се поново на нечем великом докаже. Једном је успео. И сада је то требало да испита!

живи живот који му је одређен. Опет је наставио са турнејама по континентима и причама о свом свемирском путовању.

У Италији се, тако заљубио у Франку Бејоти, лекарашну глумицу, почео је свакодневно с њим да се виђа. И избио је скандал: једног радозналост папараца грубо је одгурнуо, а потом му ударио шамар. Шта се догодило са фамозним Олдриновим нервима, питала се италијанска штампа.

— Срећнији сам нао продавац аутомобила — наине бивши астронаут.

— Спуштање на месечевом тлу за мене није било ништа према шоку који сам доживео када је требало да одржим говор пред Конгресом САД — прича Олдрин. — Увек сам био сигуран у себе, а сада осећам потребу да ми неко каже шта да радим и како то да учиним.

Одлучио је да се врати у ваздухопловство, у базу „Едвардс“, у Калифорнији. Али, једног дана добио је безразложни напад беса, грчева у стомаку, хистерично се понашао. Затражио је помоћ на нервној клиници у војној болници Вилфорд Хол. Наравно, за јавност је сервирана прича да је тамо примљен због неке старе ране на врату. Земљани нису хтели свом хероју да одузму медаљу, јер он мора да остане отпоран на све овоземаљске трауме.

И поред напора лекара, здравље Олдрина се све више погоршавало. А онда, на лични захтев отпуштен је из болнице, желео је да

Повратак у САД и нови шок. После 17 година брака његова жена тражи развод, а он — утеху у алкохолу. Посете психијатрима све су чешће. Дно амбиса Олдрин све јасније наслуђује.

Ипак, када се нико није надао, он решава да прекине са свим тим: схвата да је излаз из нервне кризе у — запослењу. Биће обичан службеник у салону аутомобила, ту ће своје знање из механике моћи најбоље да примени.

Његова одлука запањила је јавност. Он је најбољи научник који је икада отишао у космос, тврде његове колеге, овај посао скрнави његов углед.

Али, Олдрин не хаје за све те приче, нимало не мари што је његова каријера астронаута заувек завршена. Најважније је да је нашао мир и да сваког дана срећан долази на посао, ту где ниједан купац не може да претпостави да се пред њим налази човек коме се пре 8 година дивљо цео свет.

Б. Ј.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Криволина је...
- 2 Ко је Зинка Кунц?
- 3 Реч проказати значи...
- 4 Којем је правцу припадао познати француски сликар Анри Тулуз де Лотрек?
- 5 Најпространија земља на свету, после СССР, је...

ОДГОВОРИ:

1. Криволина је река у Србији. 2. Зинка Кунц је била једна од највећих српских сликарица. 3. Реч проказати значи показати. 4. Анри Тулуз де Лотрек је био француски сликар. 5. Најпространија земља на свету, после СССР, је Канада.

Dik
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

НЕПОЗНАТИ ПОДВИЗИ НАШИХ ПОМОРАЦА

Пре него што је 19. априла 1756. године сунце обасјало луку „Змај“ недалеко од Атине, чувени турски гусарски брод „Шамбек“ из Триполиса нечујно је заплочио према тартани добротског ка-

Док је Хаџи Ибрахим очекивао Марка Ивановића, добротске тартане су промениле положај и у магловито свануће заобишле турски брод да би га, у случају борбе, напале с повољније стране.

Љутит што је прихватио преговоре са капетаном тако слабог и неугледног брода, с малобројном посадом, Хаџи Ибрахим је нервозно шетао палубом великог и чврстог „Шамбека“. Унапред је одлучио да Марка Ивановића дочека хладно и охоло, и да му без поздрава и много разговора понуди једини услов: предају.

Али, Марко се није збунио таквим пријемом. Чим је ступио на непријатељски једрењак, турски гусари су са дивљењем гледали снажног тридесетогодишњег поморског капетана и жалили што ће тако храбар поморац ускоро бити мртав.

— Капетан Марко и брат

ОКРШАЈ У ЛУЦИ ЗМАЈ

петана Јозе Ивановића. На командном мосту османлијског једрењака поносно је стајао злогласни и неустрашиви Реис Хаџи Ибрахим, у то време најпознатији средоземни пират. Он и његов брод са 360 искусних гусара и 40 јаких топова били су страх и трепет за све луке и бродове од Гибралтара до Мале Азије.

Чим је у јутарњој измаглици угледао позната једра „Шамбека“, капетан Марко Ивановић је знао да Турци спремају напад на брод његовог брата Јозе. Зато му је одмах похитао у помоћ. Јер, Турци су дуго спремали освету браћи Ивановић и сад је Реис Хаџи Ибрахим једрио право на неугледну тартану Јозе Ивановића са 40 морнара из малог, али славног поморског места Доброта у Вококоторском заливу.

ПОНИЖЕНИ И УВРЕЂЕНИ

Браћа Марко и Јозо су били синови угледног добротског конта, кнеза Луке Ивановића.

Са посадом од двадесет добротских морнара, Марко је на својој тартани отпловио из Доброте према Мореју у пролеће 1751. године да би у Теби укрцао робу за Млетке. Међутим, кад је наишао поред Петраса, напао га је велики турски брод из Триполиса са око 150 прекаљених гусара. Али, Марко се није уплашио нити устукнуо. Иако видно слабији и по људству и по оружју, прихватио је борбу. После крвавог обрачуна, гусари су били принуђени да побегну.

О овој бици брзо се разнео глас по целој турској царевини. Млетачки конзул у Петрасу детаљно је о свему известио Млетачки

— ОБИЧАЈ МОРНАРА ИЗ ДОБРОТЕ ЈЕ ДА СЕ НЕ ПРЕДАЈУ!
— РЕКАО ЈЕ КАПЕТАН МАРКО ЗЛОГЛАСНОМ ХАџИ-ИБРАХИМУ, НАЈЧУВЕНИЈЕМ СРЕДОЗЕМНОМ ГУСАРУ. ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ОДЈЕКНУО ЈЕ ПУЦАЊ.

сенат, који је једногласно одлучио да Марка Ивановића одликује највећим звањем Млетачке Републике — витезом-кавалиром светог Марка.

Увређени и осрамоћени, Турци су чекали погодан тренутак и место да се освете Марку Ивановићу. Прилика им се пружила сад код Атине. Радовали су се унапред: ухватиће оба брата Ивановића, на које је кренуо лично страшни Хаџи Ибрахим. Не очекујући да ће браћа из Доброте смело прихватити борбу с много јачим непријатељем, турски гусари су пловили право на њихове тартане.

Ускоро су одјекнули топовски пуцњи.

ПОБЕДА ИЛИ СМРТ

Чим се приближио бокељском броду, „Шамбек“ је отворио ватру из својих топова. Барутни дим је обавио његову палубу. На командном мосту надмено се смешио гусарски заповедник Хаџи Ибрахим, сваког часа је очекивао да на Ивановићевој тартани угледа белу заставу, као што су је истицали сви

бродови које је дотада напао.

Међутим, на добротским бродовима све је било спремно за борбу. Кад је то видео, Хаџи Ибрахим није могао да остане равнодушан. Гласно се дивећи храбрости бокељских морнара и њихових заповедника, послао је са „Шамбека“ поруку Марку Ивановићу да се преда и тако сачува главу. Одговор који је убрзо стигао запрепастио је гусарског вођу: није обичај морнара из Доброте да се предају, али је капетан Марко Ивановић спреман да дође на „Шамбек“ с неколико својих момака на преговоре!

му Јозо са морнарима из Доброте — мирно и поносно се обратио заповедник тартане чувеном гусару — моле царског заповедника Реис Хаџи Ибрахима и његову посаду да с миром прођу поред њихових бродова, пошто су они одлучили да своје бродове и робу неће непријатељу предати док иједног у животу траје...

— За гусаре не постоји мир и њих чека само једно — победа или смрт — прекинуо је Марка пиратски заповедник — па како наша победа тражи вашу смрт или предају, ја вам из милости нудим предају, јер ћете тако сачувати бар своје животе.

— Рекао сам већ: обичај је Доброћана да се не предају — одоворио је Марко Ивановић. И ако нећете мир, онда прихватамо часну борбу и нека победа буде на страни оног ко уз снагу и оружје буде имао већу храброст и вештину помораца.

СЕДАМ САТИ ПАКЛА

Пошто је ово изговорио, одлучно и смирено, Марко је кренуо да напусти „Шамбек“, али је Хаџи Ибрахим наредио гусарима да га ухвате и вежу. Неколико њих устреми се на Марка, али он хитро извуче своју пушку, упери је на груди њиховог заповедника и опали.

Смртно рањени Реис Хаџи Ибрахим је покушао да употреби своју пушку, али није имао снаге. Живео је само још неколико тренутака.

На „Шамбеку“ завлада збуњеност, а онда пометња и вика. Најприбранији су исукали сабље и насрнули на капетана Марка и његове момке. Добротски по-

морци ни тада нису устукнули. Падали су један по један, њихов капетан погинуо је последњи, у ранама и крви. Умро је у тренутку кад су са његове тартане и једрењака његовог брата одјекнули топови.

Следећих седам сати у луци „Змај“ водила се огорчена и срчана борба између осамдесетак моранара из Доброте и преко четири пута бројнијих турских гусара. Кад су најзад, с бројним губицима, увидели да су на ивици пропасти, пирати су у море побацали оружје и драгоцености, и са лешом Реиса Хаџи Ибрахима напустили брод.

Чим су ступили на турски брод, Доброћани су, под заповедништвом капетана Јозе Ивановића, прво пустили оковане хришћанске робове из потпалубља. Са освојеног брода узели су свилени алкај-барјак којег је Хаџи-Ибрахиму поклатио лично султан. Нашли су још четрнаест разних застава које су Турци узели са освојених бродова као доказ о својим победама. Затим су запалили „Шамбек“ и сахранили своје погинуле другове. Капетан Марко Ивановић је свечано покопан код атинске катедрале.

Али, Турци су убрзо чули вест да је њихов понос „Шамбек“ уништен, а Хаџи Ибрахим убијен. И док је капетан Јозе Ивановић пловио према Петрасу, турски морнари препознали су његов брод по Хаџи Ибрахимовом зеленом алај-барјаку. Турски паша и командант Петраса понуди Јози две хиљаде златника за драгоцену заставу, али поносни добротски капетан одговори да је „не би дао за цео Триполис“.

По доласку у Венецију, капетана Ивановића је примио лично млетачки дужд и доделио му титулу кавалира светог Марка. Обе добротске тартане су такође ослобођене плаћања пореза Републици.

2

Народ је касније подвиг браће Ивановић опевао у песми, а песник Андрија Качић Миошић у „Разговору угодном народа словинскога“.

Знамење за освојеног „Шамбека“ и лични предмети браће Ивановић чувају се и данас у ризници цркве Св. Стасије у Доброти.

И. Л.

ОКРЕНИТЕ ЛИСТ И — НАЋИ ЋЕТЕ КОМПЛЕТ
ЗА »ПУСТИЊСКИ ШАХ«, ИГРУ КОЈУ ВАМ
»ЗАБАВНИК« ПОКЛАЊА У ОВОМ БРОЈУ!

ЗАБАВА НА ВРЕЛОМ ПЕСКУ

ПРЕ ВИШЕ ОД ДВА МИЛЕНИЈУМА ПОЧЕЛА СУ ПУСТИЊСКА ПЛЕМЕНА АЗИЈЕ И АФРИКЕ ДА ВРЕМЕ ПРЕКРАЋУЈУ ИГРОМ КОЈА ТЕК ОВЕ ГОДИНЕ ПРОДИРЕ У ЕВРОПУ.

Постоје на Земљи кутли бескрајна про странства на којима осим песка, дању ужареног а ноћу влажног, у недоглед нема ничег другог. Па ипак, људи су и на таквим местима живели одвајкада, заоденути у бело платно од главе до пете како би се заштитили од несносне врелине. Како су прекраћивали време које се није мерило на сате, нити било којом другом познатом јединицом, него — од изласка до заласка Сунца?

Можда би то за целу западну полулопуту света остала тајна, да једна америчка археолошка експедиција није 1969. године у близини библијског града Назарета ископала камену плочу која јој се учинила веома загонетном.

МИСТЕРИЈА КАМЕНЕ ПЛОЧЕ

На плочи је била уклесана решетка, тако да је личила на таблу за шах, а у централном пољу налазила се — путача. Било је одмах јасно да је ова плоча веома стара, а после експертизе испоставило се да она датира из средине 4. века пре нове ере. Чему ли је служила?

На то питање одговор је пронашао један младић, члан експедиције — пореклом Јеврејин — чија је мајка пасионирани љубитељ игара.

— То је табла за седјех! — узвикнуо је.

Тако се, наиме, зове игра коју и данас играју бедуини, за коју знају сви народи Блиског истока и северне Африке — и за коју се није претпостављало да је толико стара! Њом се забављају стари и млади, богати и сиромашни. Пустинска племена још се служе „реквизитима“ какве су употребљавали њихови преци од пре толико векова: таблу нацртају у песку, а фигуре су — камиља белега. Наравно, постоје и уметнички израђене табле од финог дрвета и фигуре од мермера, али оне су резервисане за шеике који се на овај начин разоноћују у хладовини својих луксузних палата. Но, правила игре су увек иста, веома једноставна и вековима неизмењена.

Да ова група археолога није случајно ископала ка

мену таблу за седјех код Назарета, можда још не бисмо знали колико је ова игра древна. Овако, она спада у најстарије на свету!

Када се експедиција вратила кући, госпођа Џудит Розенфелд — мајка младића који је идентификовао ишпартани камен — досетила се да би ова игра могла да заинтересује и Американце. Закуцала је на врата једне издавачке куће предлогом да лансирају седјех. Идеја је прихваћена и ускоро су се у Америци могли купити комплети за игру. Ове године прихватили су је и Италијани, а пошто је веома „заразна“ и лако се учи — није искључено да ће ускоро освојити и друге земље!

КАКО СЕ ИГРА ПУСТИЊСКИ ШАХ

За игру није потребна никаква нарочита опрема. „Забавник“ је омогућио

	1	2	3	4	5	6	7
G			▲				
F	▲	▲	→			▲	
E	▲		▲	▲	▲	↓	
D	→	→	▲	×		▲	▲
C		▲				▲	
B		▲			▲		▲
A							

	1	2	3	4	5	6	7
G	▲						
F			▲				
E		▲	▲			▲	
D		▲		×			▲
C		▲	▲				
B		▲	→	▲	▲		
A		▲			▲		

Ево и два примера на којима ћете боље разумети правила ове, иначе, лаке игре. На првој табли бела амфора помера се са F2 на F3 и заробљава купу E3. Затим се помера амфора са D3 на D2 и заробљава купу C2. Иста амфора помера се тада на D1 и заробљава купу E1. Коначно, бела амфора са F6 помера се на E6 и истовремено заробљава две купе, E5 и D6. На другој табли бела амфора нели да избегне заробљавање па се помера са C3 и C4 и тиме налази „уточиште“.

Овако играју Бедуини

својим читаоцима да дођу до целог комплета: Таблу доносимо у боји, на страницама 12-13. Изрежите је и, ако желите, залепите на картон или шперплочу како би подлога била чвршћа. Наћи ћете и фигуре, по 26 црних купа и белих амфора. За игру ће вам бити потребно по 24: оне четири сувишне фигуре сачувајте за резерву. Ево и правила:

Играчи наизменично узимају својим фигурама поља на табли, стављајући по две фигуре одједном, с тим што први крете црни. Централно поље, означено путачом, мора остати слободно, како би послужило за почетни потез када свих 48 фигура буду постављене. Циљ игре је — заробити (може се рећи као у шаху „појести“) све противничке фигуре, или их блокирати тако да немају више слободних поља за кретање.

Кретање је дозвољено само вертикално или хоризонтално, по једно поље. А фигура се сматра заробљеном ако се са две њене стране, опет само вертикално или хоризонтално, налазе две противничке фигуре. Тада се заробљена купа или амфора уклања са табле. Играч који је заробио противничку фигуру опет је на потезу.

Међутим, ако сам играч који је на потезу стави своју фигуру између две противничке, то се сматра „уточиштем“, па противник не сме да је дигне!

Догађа се да се у току игре позиција „блокира“, што значи да не постоји слободно поље ни за једног играча. Они тада, по договору, уклањају са табле две купе и једну амфору, али само на начин да ослободе „блок“, не стварајући нови. Тако се игра наставља.

Партија је завршена када један играч зароби све противничке фигуре или онемогући њихово даље кретање вештим постављањем својих.

Дакле, лако и једноставно. Надамо се да ће вам се допасти ова игра, за коју предлагемо назив „пустински шах“!

М. К. 11

ЗАБАВА НА ВРЕЛОМ ПЕСКУ

КАД ЈЕ ЧИСТОЋА БИЛА ГРЕХ

Својевремено су, не тако давно, Европљани правили вицеве на "рачун" болесне" чистоће Американаца. Они, говорило се нешто са подсмехом а више, изгледа, са завишћу због њиховог суперстандарда, држе у купатилима по седам убруса, туширају се по неколико пута дневно... Међутим, с друге стране Океана тада је стигао алармантан одговор: почела је — борба против претеране хигијене! Американи су постали преосетљиви на сапун, детерџенте, па и саму воду, њихова кожа, исушена претераним прањем склона је перутању и алергијама. Лекари су упозоравали да се треба чувати честог купања, а нарочито сапуњања, јер оно — више штети него што користи.

А стара пословица да је чистоћа пола здравља? Значи ли то да она није баш сасвим тачна? И да ли је та народна мудрост уопште — стара? Питање се намеће понајвише због тога што су се схватања о хигијени толико кроз векове мењала, да оно што је важило у једно време, у другом је постајало чак и грех!

КУПАЊЕ — ДВАПУТ ГОДИШЊЕ

У једној француској хроници из 17. века описан је скандал који је изазвала војвоткиња из Мазарена, када је одсела у једном женском самостану у париској улици Сент Антоан. Вицока гошћа зауставила се код часних сестара једне вечери, путујући некуд, у намери да преноћи. Указали су јој све дужне почести. Међутим, војвоткиња је затражила да пред спавање опере ноге. И, настала је узбуна! Жамор по ходницима, неусобица за „храм божји“, показивао је да се догађа нешто изузетно. Најзад је лично управница оба вестила војвоткињу да јој не могу одобрити тако грешну радњу у њиховој средини...

Ништа необично за оно време! Црквени канони налагали су верницима да се купају — два пута годишње, о Божићу и Ускрсу. И тога су се људи строго придржавали, јер прање и купање сматрало се готово грехом. Оно је било одобрено чешће једино болесницима и то „само по потреби и ако нису млади“.

Колико је прљавштина у то време сматрана чак врлином, сведочи и запис о црквеном великодостојнику Бенуа Лабрану (потекло сасвим сигурно из пера неког слободноумног неверника). Каже се да је ово свето лице толико заударало, да су се од њега склањале чак и скитнице које су просиле испред цркве. Његова кожа је била сва блатнава, красота и пуна гамади.

Звучи готово невероватно, али је истина да су, на пример, Французи били чи-

ДАНАС СЕ ЧИНИ НЕВЕРОВАТНИМ, АЛИ ЈЕ ИСТИНА: У ФРАНЦУСКОЈ ЈЕ, СВЕ ДО ПРОШЛОГ ВЕКА, БИЛО ЗАБРАЊЕНО УМИВАТИ ЛИЦЕ ВОДОМ!

стији у 15. веку него у 17. и 18! У та старија времена још су се купали: постојала су јавна купатила, додуше не баш луксузна. Биле су то једноставне, дрвене бачве које су пуниле загрејаном водом. Јадне ли замене за купатила каква су постојала миленијум и по раније, у доба античке раскоши!

СТЕНИЦЕ У КРАЉЕВСКОЈ ПОСТЕЉИ

Стари народи полагали су на чистоћу много више него њихови потомци из модерног доба. И код Грка и код Римљана постојао је култ купања, а колико је вода за њих много значила показују остаци каменних водовода на многим местима негдашњег Римског Царства. Тако путници који возом долазе у Сплит могу видети, у близини Диоклецијановог града, елегантне камене лукове-носаче канала који је доводио воду. А у луксузним вилама Помпеје, угљенисаног града у близини Напуља, постојали су системи цеви уграђени у зидове кроз које је зими струјала топла вода. Најбогатији су имали приватне базене, изграђене од мермера, у којима су се свакодневно купали. Али, ни народ није занемаривао хигијену: јавна купатила у старом Риму била су увек веома посећена.

И азијски народи полагали су на чистоћу. Готово у свим земљама од Јапана до Босфора од давнина је постојао култ купања, а у нашој земљи на територији коју су окупирали Турци, сачувани су понегде амами, њихова јавна купатила, каква и данас постоје.

Међутим, на средњовековном Западу ствар је изгледала сасвим другачија! От-

како су поједини „тумачи воље божје“ почели да проглашавају преком сваку пажњу посвећену телу, купање, па чак и умивање, постојало је све ређе, да би коначно — сасвим изишло из обичаја.

„Видите ове лепе руке: нисам их опрала осам дана, па ипак, кладим се да ће оне избрисати ваше...“ — стоји у љубавном писму лепе и младе краљице Маргарите Наварске, упућеном вољеном витезу.

Па и сам краљ-Сунце Луј XIV. којег је историја за-

памтила као једног од најраскошних владара и чије је време било познато по луксузу и финим манирима, патио је од гнојаве фистуле настале због — нехигијене. Познато је и то да се често ноћу будио услед несносног свраба који су проузроковале — стенице у његовој краљевској постељи!

Средином 17. века појавио се у отменим париским круговима „Кодекс лепих манира“ у којем се препоручује:

„Треба с времена на вре-

ме ићи на купање, како би тело било чисто. Руке се могу прати сваки дан, па и лице, а понекад опрати и глава...“

Ипак, хигијенске навике продирале су брзином пука: црква је на крају 18. века још забрањивала употребу воде за умивање. Пребрисање убрусом. Очигледно, људи тада још нису сматрали да је — чистоћа пола здравља!

М. К.

СУНЧАНИ АУТОМОБИЛ

Аутомобил на нашем снимку има необичан облик јер уместо резервоара за бензин има таблу која упија сунчеве зраке. То је први аутомобил којег покреће Сунце а конструисао га је један професор са Универзитета у Тел Авиву. Једном напојен сунчаном енергијом, креће се брзином од 60 километара на час. Мана му је једино што ако нема Сунца кад се заустави — не може даље.

ВРАЋАЊЕ У ПРОШЛИ ВЕК

Сваке године, од 1956. становници сеоцета Бенсон, у близини Оксфорда, у Великој Британији, живе месец дана као у прошлом веку. Између осталог, за то време приређују се и трке старих возила. Већину тих возила, око 280, има извесни Паси, и то од „дрвеног коњића“ из 1818. године до супер-тандема из 1930. године.

Да би све то изгледало што веродостојније, учесници трке облаче одећу тог времена као што и показује наш снимак.

Богата ризница одговора на многобројна дечја питања

Ова дивна књига неопходна је потреба сваког ученика јер пружа читав низ сазнања о свету који га окружује. Прилагођена је свим ђачким узрастима. То је књига која може да се чита редом, или без реда, по сопственом избору, забаве или сазнања ради.

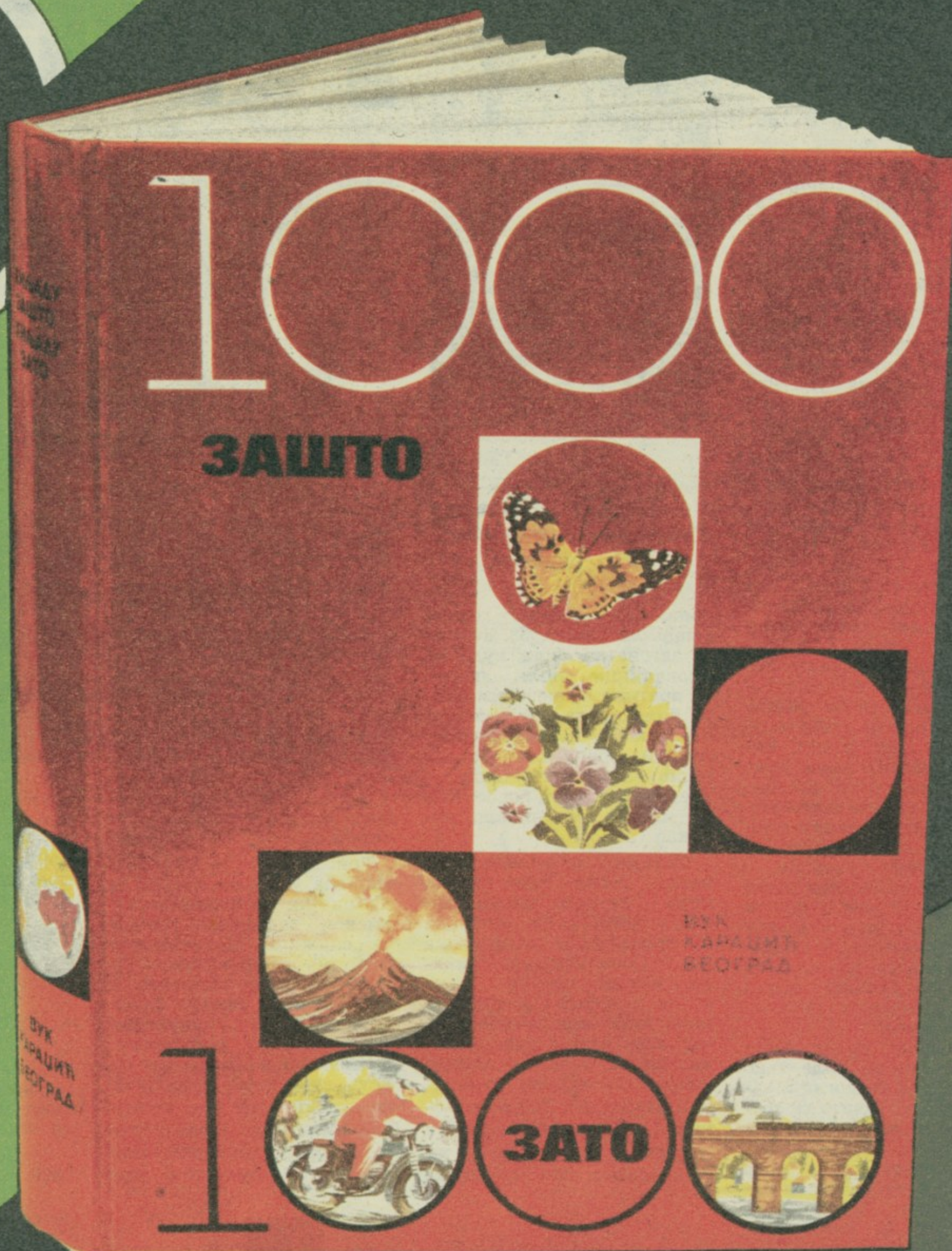
„ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО“ је поучан, забаван, користан и пре свега информативан приручник.

Књига је писана једноставно и популарно, на 483 стране двостубачног текста, формата 28,5 x 20,5 см. луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЦИЋ“, Краљевића Марка бр. 9.

Цена књиге је 200.— динара. Може да се купи за готово и на отплату. КУПЦИ „ПОЛИТИКОГ ЗАБАВНИКА“ УЖИВАЈУ ПОПУСТ ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 190.— ДИН

Сва обавештења можете да добијете на телефон 620-371.

ЗАШТО

ИП
»ВУК КАРАЦИЋ«
11001 БЕОГРАД,
Краљевића Марка бр. 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „1000 ЗАШТО — 1000 ЗАТО“ по цени од 200.— дин. ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕТЕМ ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ (плаћање поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ у 2 месечне рате почев од _____ 197. год. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме и име занимање _____

Адреса стана пошт. број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

(Печат и потпис овлашћеног лица)

Овера о запослењу

Поруџбеница се оверава само при куповини књиге на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак предпоследњег чека од пензије.

(Својеручни потпис купца)

ЗАТО

Pred samu zoru 31. maja 1908. godine telefoni su poceli da zvone u najvisehim pariskim krugovima: zlocin u spavahoj sobi poznatog slikara Stenela najavljivao je onu vrstu skandaloznih afera kakve se dogadjaju moжда jedom u stolehu. Sef pariske policije, gospodin Amar, skocivsi iz posteље u šest sati ujutru, poshao je u slepu ulicicu Roncen na cijiem se kraju nalazio otneni dom ubijenoг slikara.

Оно што је угледао када је крочио на праг спаваће собе сликареве кћери Марте на тренутак је пресекао дах и овако искусног полицајца какав је био Амар: на вратима која воде у купатило лежало је беживотно сликарево тело још у спаваћој кошуљи, са узицом око врата којом је био задављен, а на поду у соби стара госпођа Жапи, мајка сликареве супруге, у бијена на исти начин. Везана за постељу веома чудно — сваки прст посебно био јој је узицом причвршћен за гвоздене решетке узглавља, а тело и ноге овлаш обомотане канапом — лежала је сликарева жена Мег, искољачних очију и са повећим комадом вате у устима. Било је очигледно жива. Када су јој извукли вату, она је изнемоглим гласом узвикнула:

— Ваздуха!
Ослободили су је стега које су, зачудо, биле тако лабаве, да је то могла и сама да учини! Пошто се госпођа, иначе незлеђена, мало поврттила, инспектор Амар поставио јој је прва питања већ ту, на самом месту злочина. Њена прича личила је на петпарачки криминални роман!

КУДА СУ ПРОДРЛИ ЛОПОВИ?

Злочин су, по речима једине преживеле, извршили непознати провалници: три снажна, брадата мушкарца, одевена у неку врсту дугих туника налик на мантије и једна жена сјајне, риђе косе, која је очигледно била вођа банде. Упали су у поноћ и затражили новац од слика које је Стенел недавно продао. Слабашним гласом и још веома узрујана, Мег Стенел је говорила:

— Однели су све, као и мој бисерни накит непроцењиве вредности.

Инспектор је ипак упитао:

— Како то да су вас поштели?

— Заменили су ме са мо-
јом кћерком Мартом која
сада није овде. Риџокоса је
наредила да децу не дира-
ју...

16 Ово није звучало смешно, пошто је Мег Стенел изгле-

Мег Стенел је била једна од најлепших жена свог времена

дала бар петнаест година
млађа од својих 38. Једина
је загонетка била куда су
провалници ушли, пошто
на вратима и прозорима ни-
је било трага од насилног
отварања, а и унутрашњост
куће и собе у којој се до-
годио злочин изгледала је
уредно, без трага борбе. Као
да нико није пружао ни-
какав отпор...

Полицију је о свему обавестио собар Реми Кујар који је те ноћи мирно спавао у истој кући. Мора да су провалници били веома тихи! Осим убијеног сликара, његове супруге, њене мајке и собара, у кући те ноћи није било никог другог. Кћи Марта већ се налазила на пољском имању, заједно са кућном куварицом Мариетом Волф и њеним сином Александром, а по плану, требало је да им се наредних дана придруже

КРВАВА УДОВИЦА

Име Меј Сџенел, фаџалне же-
не с џочешка 20. века, уџлеџе-
но је у џри убисџџа која ника-
да званично нису разјашњена.

и остали укућани. Међутим, трагичан догађај је то спречио.

Три недеље истрага је тапкала у месту. Узалуд су полицајци по будацима па ризиком подзеља трагали за „снажним, брадатим мушкарцима и риђокосом“ — они су били неухватљиви. У међувремену, ступци француске штампе непрестано су се пунили написима о Стенеловој удовици, не толико због њене невероватне судбине већ зато што је ова жена била главни протагониста једне такође скандалозне афере од пре десет

година, završene misterioznom smrću. Svojevremeno o tome nije smelo da se piše jer je bila reč o — predsedniku Francuske Republike!

»ОДАЛА« УБИЦУ

Била је јавна тајна да је жена сликара Стенела била миљеница председника Феликса Фора.

Једне фебруарске вечери
1899. године она је била на

Када је оптужена за дво-
струно убиство, кћерка
Марта била је крај ње
покушавајући да је уте-
ши и охрабри

Љубавном састанку код председника који се игром случаја несрећно завршио. Феликс Фор је изненада добио „срчани удар“, како је сутрадан јављено, и — умро. Тако је Мег била последња особа која га је видела у животу...

Док истрага још ништа није утврдила у вези са убиством сликара, Мег је сама допринела да на њу брзо падне љага — бескрупулозног убице. Покушала је да измени своју првобитну верзију о плачкацима и да најпре оптужи Ремија Кујара, а затим, када се овај оправдао, — Александар Волфа, да су убили њеног супруга и мајку у жељи да се дочепају њиховог иметка.

Међутим, Александар Волф имао је, као и његов претходник, јаке доказе да се кобне вечери није налазио у дому Стенелових. Мег је онда настојала да се оправда речима:

— Морала сам некога да оптужим како бих са себе скинула сумње, јер сам због ње изгубила љубав и поверење неких мени веома драгих особа...

Понушала је да баца кривицу на недужне, собара Ремија Кујара и сина своје одане куварице Алесандра Волфа

Као да је оптуживање не више било мањи злочин! Мег је постала још више сумњива. Кућни лекар Стенелових, поврх свега, тада је изјавио:

— Госпођа Стенел је, осим једне једине мане што има болест лагања, веома фина и осетљива особа склона уметности!

То је још више револтирало јавност већ убеђену да је Мег сама извршила гнусни злочин, а за истрагу ово је био довољан разлог да је стави иза браве. Тако се ова чудна жена нашла у ћелији број 13 париског затвора Сен Лазар. Свет је нестрпљиво очекивао суђење називајући Мег Стенел „крвавом удовицом“

БЕСТИДНИЦА — НА СЛОБОДИ

Иако је до процеса у париској Палати правде протекло више од годину дана, интересовање за суђење „крвавој Мег“ није ни за тренутак спласнуло. Двора је 3. новембра 1909. године била претесна да прими све који су желели да прате ток процеса и на лицу места чују епилог најскандалозније афере тог времена.

Када се оптужена појавила, у подне и двадесет минута, настао је ашмор — дивљења. Јер, мада нешто бледа због дванаест месеци проведених у затвору, Мег је изгледала као да нема више од двадесет пет година, а њена лепота није могла да не падне у очи ни њеним најватренијим противницима.

Као карте у пасијансу отворале су се епизоде бурног живота „крваве удовице“, осветљавајући њену личност као хладну и прорачунату, свесну свог изгледа и спретну да га искористи. Било је сведока који су познавали односе између ње и покојног Стенела и који су изјавили да

га је Мег просто мучила. Он, по природи благ и трепљив, подносио је све њене хирове и све њене љубавнике. Када би му дозлогрдило — затворио би се у своју собу и дуго тихо плакао...

Међутим, тада је Мег скочила и зајецала:

— Зар не видите да сам ја несрећно створење! Нико ме не разуме и не схвата да је мој живот био потпуно уништен већ онога часа када сам пошла за Стенелом...

А пошла је за двадесет година старијег сликара пожељи и наговору њених сиромашних родитеља. Послушала је родитеље иако је волела другог — такође сиромашног. Тај други, иначе официр, присуствовао је процесу као сведок одбране. Он је рекао:

— Мег је увек била тако нежна и блага, немогуће је и помислити да би она могла неког да убије!

А Мег је на крају, са сузама у очима и стиснутих пеница, узвикнула:

— Тачно је само оно што сам изјавила одмах инспектору Амару: мога мужа и мајку убили су провалници...

И, опет је уследила прича о брадастој тројци, одевеној у мантије и рићокосој. Мег је била просто узвишена у свом праведничком болу. Неубичајено за овакве афере, суђење је окончано прилично брзо, још истог дана. Пресудну реч имала је порота, а она је одлучила:

— Није крива!

За све које је држање Мег Стенел убедило у њену невиност, ово је значило тријумф правде. За оне друге који су у њој и даље видели крваву удовицу — страшну неправду. А таквих је, изгледа, било толико да је рехабилитована Стенелова удовица Палату правде морала да напусти

Када је ослобођена, примила је десетине писама са брачним понудама од непознатих људи!

кришом, како је напољу не би линчовали!

РЕШЕЊЕ

Убрзо је Мег напустила и домовину. Настанила се у Енглеску. Још једном је на себе скренула пажњу

јавности када је, насмејана и накићена, ушла у Бакингамску палату — као супруга барона Кемпбела. Међутим, остатак њеног живота протекао је углавном мирно, па иако је и трећи пут остала удовица, овога пута то је било — без скандала.

Међутим, мистерија злочина у кући сликара Стенела и даље је подстицала радозналост. Званично, она ни до дана данашњег није расветљена али постоји једна верзија чувеног француског криминолога Локара која се заснива на чињеницама непобитно утврђеним у истрази и која звучи веродостојно.

Наиме, године 1947. Локар је добио писмо од једног угледног париског лекара који је, као шеф Лабораторије за медицинске увиђаје при париској полицији, вршио обдукцију леша убијеног сликара и старе госпође Жапи. Утврдио је да је сликар удављен рукама, а мајка Мег Стенел умрла од срчане капи. Дакле, није било говора о давленију узицама, оне су морале бити намакнуте доцније! Из којег разлога? Ко је задавио сликара? Локар има одговор и на та питања.

У посети лепој госпођи Стенел кобне вечери био је њен пријатељ, по неким мишљењима особа из високих, дипломатских кругова, вероватно сам барон Кемпбел. Међутим, посета се претворила у свађу и привучен буком, сликар је — мимо свог обичаја — провирио у собу из које су допирали гласови. Уплашен што је ту затечен, гост га је шчепао за грло, вероватно у намери да му запрети да ћути, на несрећу, одвећ снажно! Сликаре се скљокао на под. Тада је банула и мајка, па видећи страшан приказ — и сама пала, погођена срчаном капи!

Али, злочин је требало заташкати. Тако су Мег и њен пријатељ измислили причу о пљачкашима. Ето откуд лабаве стеге око њеног везаног тела, ето зашто је њен живот поштеђен и откуд необијена врата сликаревог дома! А ето и разлога што је Мег доцније побегла баш у Енглеску и тамо се тако брзо удала...

М. К.

ВРАТИЛИ СЕ ДИНОСАУРУСИ!

На италијанском језеру Гарда недавно је отворен вероватно најнеобичнији зоолошки врт на свету. У њему се, поред великог броја различитих врста живих, данашњих животиња, налазе и оне које су живе пре — 150 милиона година! Значи, читавих 800 хиљада векова пре појаве човека на нашој планети... Није у питању забуна: на пигомим обронцима што се спуштају ка Гарди изложени су диносауруси, стегосауруси, птеранодонти и остали цинозски сисари у природној величини и боји, направљени од пластике тако верно да изгледају баш као у прадавна времена. Поједини, највећи примерци дугачки су 27 метара, а високи 12 — прави животињски цинови.

Међутим, нису само древна чудовишта необичан украс језера Гарда. Поред такозваног „Парка диносауруса“ смештен је и „Ауто-сафари“, отворени зоолошки врт у којем се налазе данашње звери са свих континената. На неколико десетина квадратних километара простора слободно се шетају лавови, слонове, тигрове, зебре, жирафе, стотине мајмуна играју се по дрвећу, десетине змија — чак и чајопаснијих — вреба, додуше безбедно, јер посетиоци смеју да се крећу само аутомобилима, безбедни од сваког, евентуалног напада.

НЕОБИЧАН ПОШТАР

Једна настојница у париском кварту Сен Жермен де Пре има, вероватно, најнеобичнију „послугу“ на свету. Наиме, она је своју тро-месечну гуску звану „Пиупи“ научила да разноси пошту по станима у згради.

ДА ЛИ СТЕ КУПИЛИ ВАШ ОМИЉЕНИ ЛИСТ

Denis?

ПА, ФАНТОМ
ВЕЋ СВАКЕ СРЕДЕ
ИДЕ ИЗ АВАНТУРЕ
У АВАНТУРУ!

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

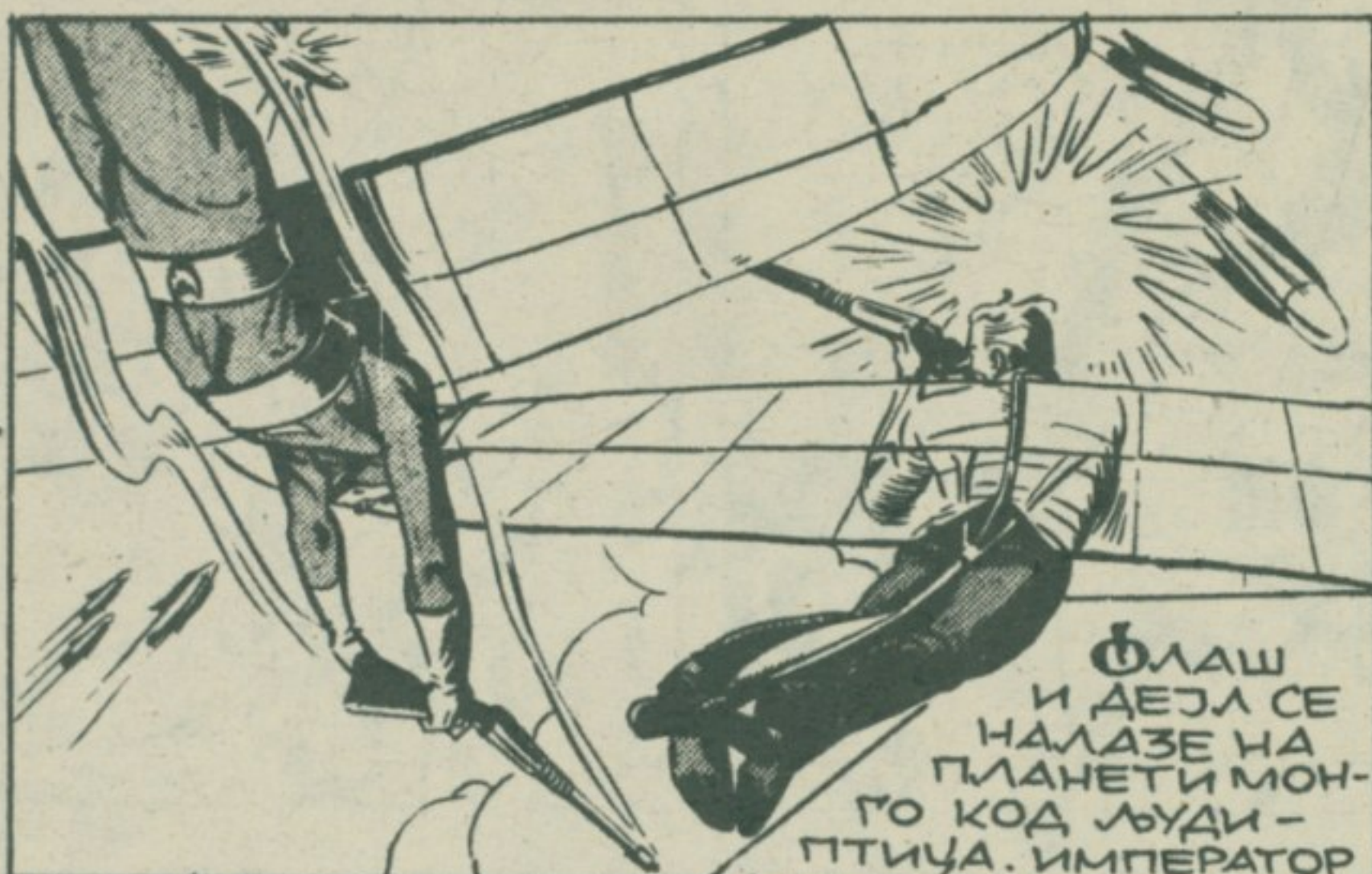

BAVALU

СТРИП

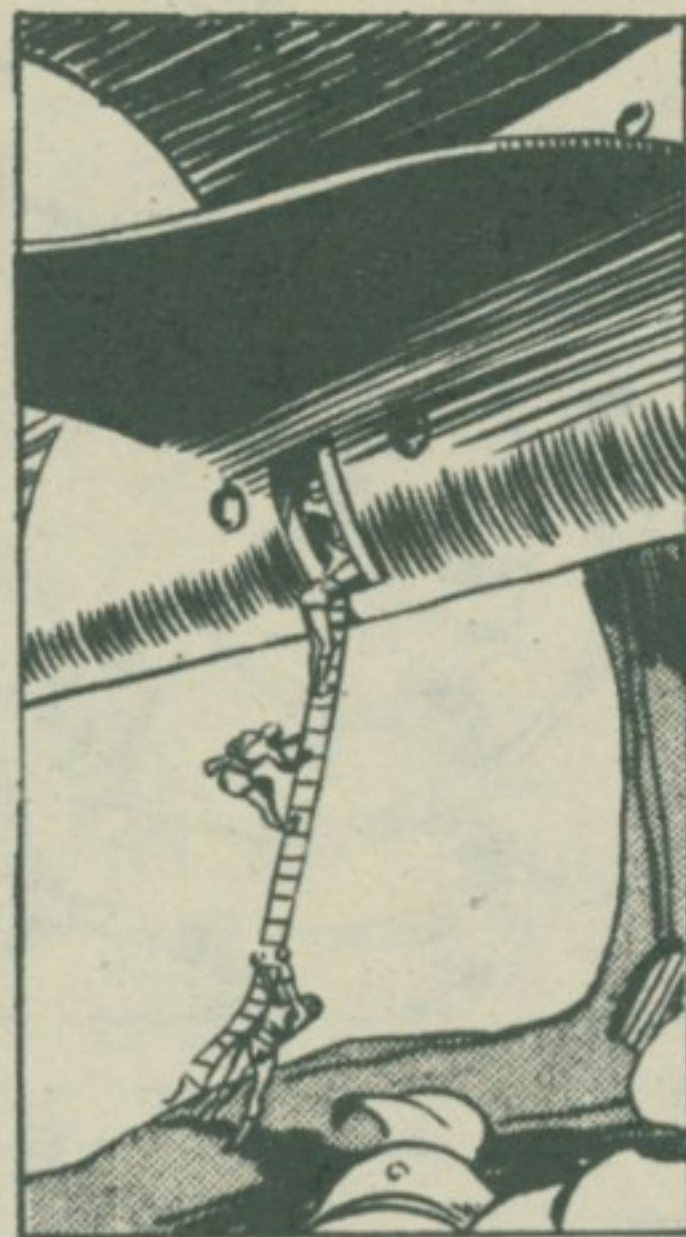

ФЛАШ ГОРДОН: МИНГОВ ЗАРОБЉЕНИК

ФЛАШ И ДЕЈА СЕ НАЛАЗЕ НА ПЛАНЕТИ МОНГО КОД ЛУДИ-ПТИЦА. ИМПЕРАТОР МИНГ, ФЛАШОВ НЕ-СВОЈОМ ЛЕТЕКОМ ПАТРОЛОМ...

И ДОК ФЛАШ И ЗА-ПОВЕДНИК ЛУДИ-ПТИЦА, ХОКОН ПОКУШАВА-ЈУ ДА ОД-БИЈУ МИН-ГОВЕ БОМ-БАРДЕРЕ, САМ ИМПЕРАТОР СПУСТИО СЕ У СКЛОНИШ-ТЕ ЛУДИ-ПТИЦА...

МИНГОВИ ЛУДИ СУ ПРЕД ВРАТИМА, ЛИТРО!

УХВАТИО САМ ТЕ, ДЕЈА!
И КРАЉ ЛИТРО ЈЕ ОВДЕ!

ВОЗНИЦИ СУ ПРОВАЛИЛИ УНУТРА...

ХУЉЕ! УБИЛИ СТЕ МИ ОЦА!
НЕ ПУ-ЦАЈ-ТЕ! ПРЕД-ЈЕМ СЕ!

ЈАДНА ЛИТА! ГДЕ ЈЕ ФЛАШ?
УБИЛИ СУ ГА МОЖИ ВОЗНИ-ЦИ!
ПУСТИТЕ МЕ!

МИНГ СЕ ПРЕВАРИО. ФЛАШ ЈЕ БИО ЖИВ И САВЛАДАО ЈЕ ИМПЕРАТОРОВЕ БОМБАРДЕРЕ...

ДОЛЕ НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ!

МИНГ ЈЕ БИО ОВ-ДЕ!
ЛИТРО ЈЕ МРТАВ! ГДЕ СУ ДЕЈА И ЛИТА?

УПОМОГ!

ТО ЈЕ СИГУРНО ДЕЈА!

БРЗО... НЕ МОГУ ВИШЕ...

ЛИТА!

ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО, ЛИТА!

ФЛАШ НИКАКО НИЈЕ МО-ГАО ДА ПРИЋЕ ДЕВОЈЦИ...

КЛИЗИМ...

ФЛАШ ЈЕ ИМАО КРИЛА НА ЛЕБИМА КОЈА СУ СЕ ШИРИЛА ПРИ-ТИСКОМ НА ДУГМЕ...

ЗБОГОМ!

ХОЋЕ ЛИ НАС ИЗ-ДРЖАТИ ОВА КРИ-ЛА?

ФЛАШ ЈЕ
ЧВРСТО
ДРЖАО
ЛИТУ...

ПРО-
ПАДА-
МО!

У ПОСЛЕ-
ДЊЕМ ТРЕ-
НУТКУ ФЛАШ
ЈЕ ДОХВА-
ТИО ЛЕС-
ТВИЦЕ...

СЈАЈАН СИ,
ФЛАШЕ!

ЈЕДВА
САМ ЈЕ
СПАСАО!

МИНГ ЈЕ
УХВАТИО
ДЕЈЛА!

ИДЕМ
ЗА
ЊИМ!

У МИНГОВОЈ ПАЛАТИ...

ХАЈДЕ,
ДЕЈЛА!

ПОМОКУ НЕКЕ ДРОГЕ
ЖЕЛЕЛИ СУ ДА
САЗНАЈУ ИСТИНУ
ОД ДЕЈЛА...

ЈЕ ЛИ
ФЛАШ
ГОРДОН
ЖИВ?

ДА... ОН ЈЕ
СА ХОКО-
НОМ, ЗАПО-
ВЕДНИКОМ
ЉУДИ-
ПТИЦА!

СЛУШАЈТЕ МЕ
ДОБРО! УНИШ-
ТИТЕ ЛУДЕ-
ПТИЦЕ И УБИТИ
ФЛАША!

ШТА ЈЕ
ТО,
ХОКОНЕ?

АТОМСКИ МО-
ТОРИ КОЈЕ КО-
РИСТИМО ЗА
ДУГА ПУТО-
ВАЊА!

ДАЈТЕ
И МЕНИ
ТА КРИ-
ЛА! ХОЋУ
И ЈА С
ВАМА!

У РЕДУ!
БОЉЕ ДА
ПОБЕШ С
НАМА НЕ-
ГО ДА ОС-
ТАНЕШ ТУ
САМА!

ПОЖУРИ-
МО!

ХЕЈ,
МИНГОВА
ЛЕТЕ-
ЉА ПАТ-
РОЛА!

СКЛОНИМО
СЕ БРЗО ИЗ
ОНОГ ОБЛА-
КА!

ДСЛЕ, ЛИТА!

УУХ! ЈЕДНА
РАКЕТА ЈЕ ПРО-
ЛЕТЕЛА ИЗНАД
НАС!

ГОТОВИ
СМО!

ФЛАШ
ЋЕ НАС
ВЕК
ИЗВУКИ!

ХАЈДЕ,
ВОДИТЕ
ГА!

АЛИ, МИНГОВИ
СТРАЖАРИ СУ СУВИШЕ
СЛАБИ ЗА
ФЛАША...

Copyright 1941 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

НЕ МРАДЈ, МИНГ,
ИНАЧЕ ПУЦАМ!

9.30

ПОЛАЗИ
СА МНОМ
И ОСЛО-
БОДИ
ДЕЈА!

ИЗНЕНАДА
СЕ ПОМЕРИО
ПОД ИСПОД
ФЛАШОВИХ
НОГУ...

10.1

...И ОН СЕ НАШАО
У ЈЕДНОЈ МАЊОЈ
ПРОСТОРИЈИ.

НЕКИ ГАС ЈЕ ИСПУНИО
СОБУ...

ФЛАШ ЈЕ УБРЗО
ИЗГУБИО СВЕШТ...

Copyright 1941 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

КАСНИЈЕ...

ХЕЈ!
ПА ОВО
ЈЕ
ФЛАШ
ГОРДОН!

МИНГ ЈЕ ЖЕЛЕО ДА
БУДЕ СИГУРАН ДА ФЛАШ
НЕЋЕ ПО-
ВЕКИ...

САДА НЕ
МОЖЕ
ДА
МРАНЕ!

ОДАВДЕ
ЖИВ НЕ-
ЋЕ
ИЗИ-
БИ!

ДО КРАЈА
ЖИВОТА
ЋЕШ
ТУ
ЧАМИ-
ТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ЛИТА И ЈОШ НЕКОЛИКО ПОБУЊЕНИКА КРИЛИ СУ СЕ У ТАЈНОМ ПРОЛАЗУ КОЈИ ЈЕ ВОДИО ИЗ КАРОВОГ СТАНА. МИНГ ИХ ЈЕ ПОЗВАО НА ПРЕДАЈУ...

ЛИТА ЈЕ ИМАЛА ПЛАН...

УВУКЛА СЕ У МИНГОВУ ПАЛАТУ И ЗАТРАЖИЛА ПОСАО КОД ГЛАВНОГ КУВАРА КОЈИ НИЈЕ МОГАО ДА ОДБИЈЕ ЛЕПУ ДЕВОЈКУ...

ЈОШ ИСТОГ ДАНА ОДНЕЛА ЈЕ РУЧАК ДЕЈА...

ЛИТА, КАКО СИ ДОСПЕЛА ОВАМО?

ПСССТ! ГДЕ ЈЕ ФЛАШ?

ФЛАШ И ЗАРКОВ НИСУ БАШ У ЗАВИДНОМ ПОЛОЖАЈУ...

ЖРТВОВАЋУ СВОЈ ЖИВОТ ДА БИХ СПАСЛА ФЛАША!

ДЕЈА НИЈЕ ВЕРОВАЛА ДА ЛИТА МОЖЕ НЕШТО УЧИНИТИ...

ЗА ТО ВРЕМЕ...

СТРАЖАР ЈЕ ДРЖАО ФЛАША И ЗАРКОВА НА НИШАЊУ...

ЈЕДАН ПОКРЕТ И ПУЦАЋУ!

ТАДА СЕ ПОЈАВИЛА ЛИТА...

...И ПОКУШАЛА ДА ПРЕВАРИ СТРАЖАРА...

...КОЈИ ЈЕ ВЕРОВАО ДА ОНА ДРЖИ ПИШТОЉ!

ЗАРКОВ ЈЕ БРЗО РАЗОРУЖАО ВОЈНИКА...

ДАЈ МЕНИ ЈЕДАН ПИШТОЉ! ПАЗИ, ДЕВОЈКА СЕ ОНЕСВЕСТИЛА!

КРЕНУЛИ
СУ ТУНЕЛОМ
КОЈИ ЈЕ ВОДИО
ПРЕМА ЗАРКОВОЈ
ЋЕЛИЈИ...

...И БРЗО ЈЕ ОТКЉУЧА-
ЛИ КЉУ-
ЧЕМ КО-
ЈИ СУ
ОТЕЛИ
СТРА-
ЖАРУ.

А САД ДА СПАСЕ-
МО ДЕЈЛА!

ПОТРЕБНО НАМ ЈЕ
БОЉЕ ОРУЖЈЕ! ОВДЕ
ЋЕМО ГА НАЌИ!

МИНГОВ ОРУЖАР БИЛТО, КОЈИ ЈЕ МРЗЕО ИМПЕ-
РАТОРА, ПИТАО ЈЕ
ФЛАША ДА МУ
СЕ ПРИДРУЖИ...

БИЛТО ЈЕ ПОЧЕО ДА
СКИДА ФЛАШУ ГВО-
ЗДЕНЕ ОБ-
РУЧЕ ОКО
РУКУ КОЈИ
СУ МУ ЈОШ
СТАЈАЛИ...

ПОЛАКО, БИЛ-
ТО, ВРУКЕ
ЈЕ!

ПРЕД ОРУЖАРНИЦОМ СУ СЕ ПОЈАВИЛИ
ВОЈНИЦИ...

ОВДЕ НЕМА НИКОГ! САМ
САМ...

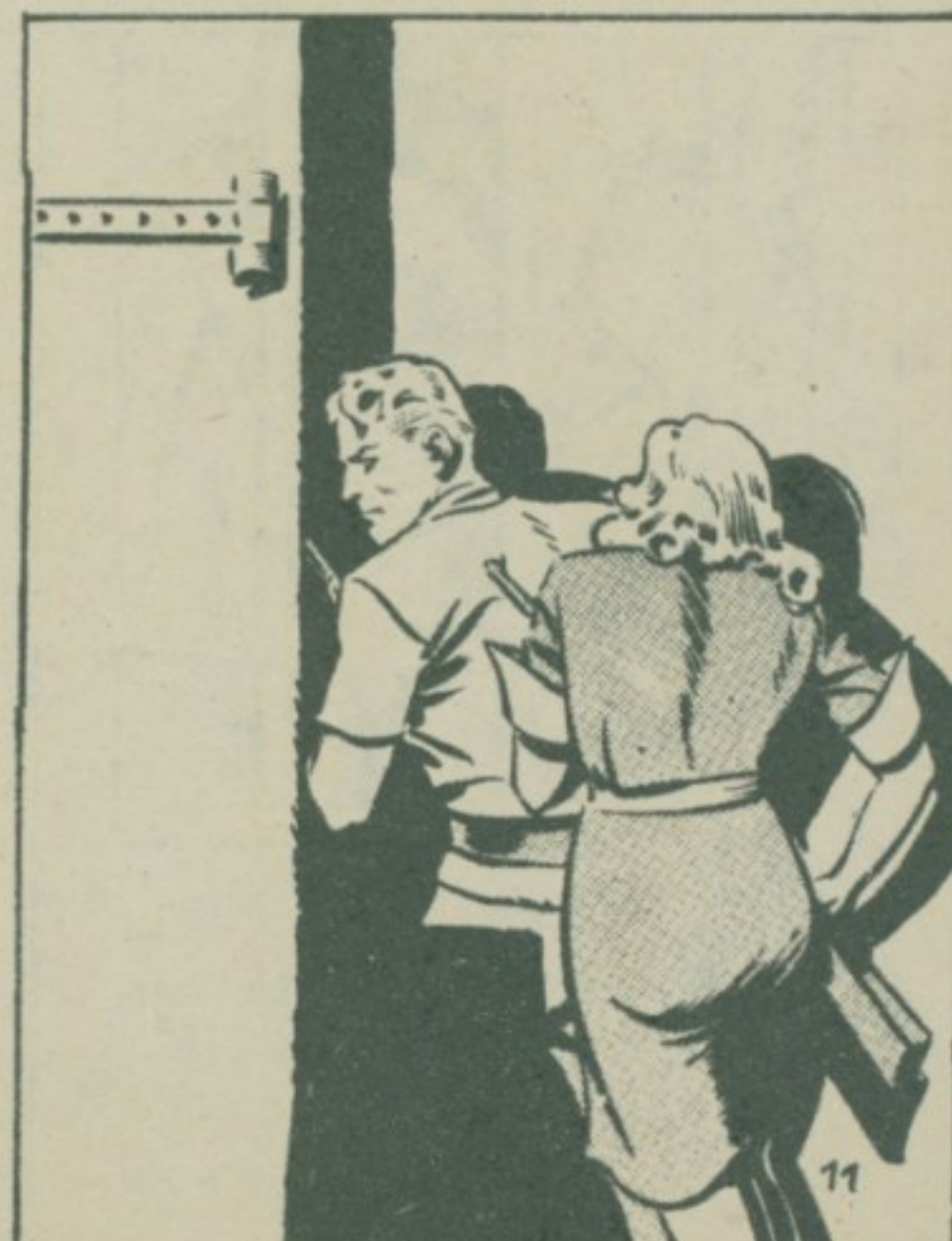
УФ! НАЈЗАД САМ
СЕ ОСЛОБОДИО
ТЕ ГВОЗЂУРИ-
ЈЕ!

МИНГ ЈЕ ПОБЕСНЕО
КАД ЈЕ ЧУО ДА СЕ
ФЛАШ ОСЛОБО-
ДИО...

ПРИПРЕМИТЕ ЗАМКУ ИСПРЕД ДЕЈЛИНЕ
ЋЕЛИЈЕ!

МИНУ ЈЕ СТИГАО У
ДЕЈЛИНУ БЕЛИЈУ ПРЕ
ФЛАША ...

ПУЦАЈТЕ КАД ЈА
ТО КАЖЕМ!

ЗАПУШИЋУ ТИ
УСТА ДА НЕ БИ
УПОЗОРИЛА ФЛА-
ША!

ЕНО, ТАМО
ЈЕ ДЕЈЛ!

ЧУДНО! ИСПРЕД
ЊЕНЕ БЕЛИЈЕ
НЕМА
СТРАЖА-
РА!

ТАДА СУ ПРИМЕТИЛИ ДА ГАЗЕ ПО
НЕКОЈ ЛЕПЛИВОЈ МАШИ...

ДЕЈЛ НИШТА НИЈЕ
МОГЛА ДА УЧИНИ
ЗА ФЛАШУ ...

ФЛАШ И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ НАШЛИ СУ
СЕ У УНАКРСНОЈ ВАТРИ ...

АКО ПУЦАШ,
ФЛАШЕ, ПОГОДИЋЕШ
ДЕЈЛ!

ФЛАШ ЈЕ
ИПАК ПРИТИС-
НУО ОКИ-
ДАЧ ...

СТРАЖАР ЈЕ
ПУСТИО
ДЕЈЛ ...

ФЛАШ И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ ПОЈУРИ-
ШЕ ПРЕМА
ДЕВОЈЦИ ...

ФЛАШ ЈЕ ПРВИ
УПАО У БЕЛИЈУ ...

... И БЕСНО СЕ БАЦИО НА СТРА-
ЖАРЕ.

ДРАГА! БЕЖИ-
МО ИЗ ОВОГ
ПАКЛА!

НАПОЉУ, ФЛАШ
ЈЕ УГЛЕДАО
СТРАЖАРСКУ
КУЛУ ...

... И ПРИПУЦАО НА ЊУ.

ИМАЛИ СУ СРЕКУ,
ЈЕДАН АУТОМОБИЛ
ЈЕ СТАЈАО ТУ ...

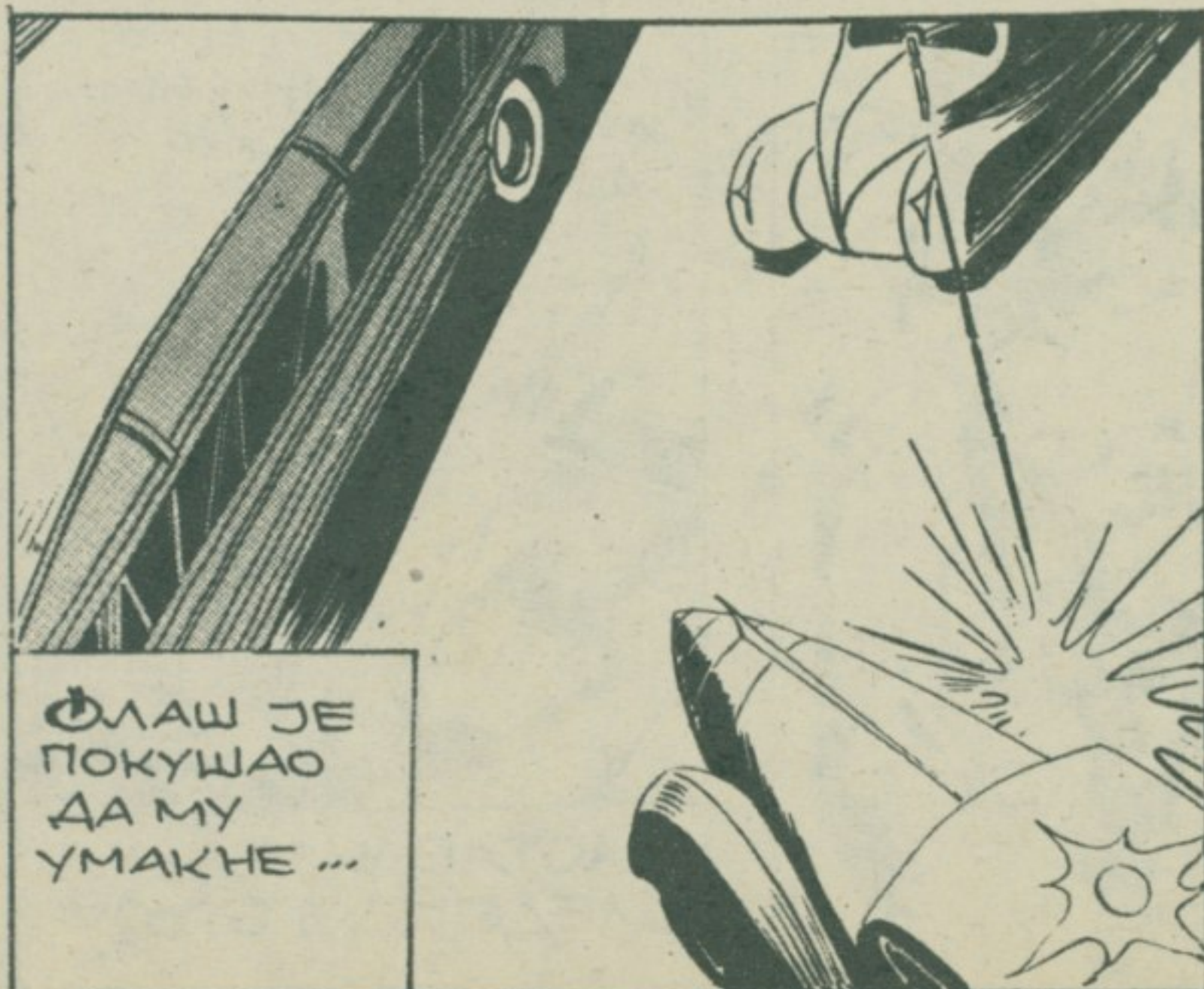
ШТА? ПОБЕГАО ЈЕ
У МОЈ АУТО-
МОБИ-
ЛУ!

ПАЖЊА! СВИ ПОБИТЕ
У ПОТРАГУ ЗА ФЛА-
ШОМ! УХВАТИТЕ
ГА ЖИВОГ ИЛИ
МРТВОГ!

ПАЗИ, ТЕНК ИДЕ ПРАВО
НА НАС!

ФЛАШ ЈЕ
ПОКУШАО
ДА МУ
УМАКНЕ ...

ВОЗИО ЈЕ ВРАТОЛОМНОМ
БРЗИНОМ, ЧАК ЈЕ ПРЕСКА-
КАО АУТОМОБИЛЕ ...

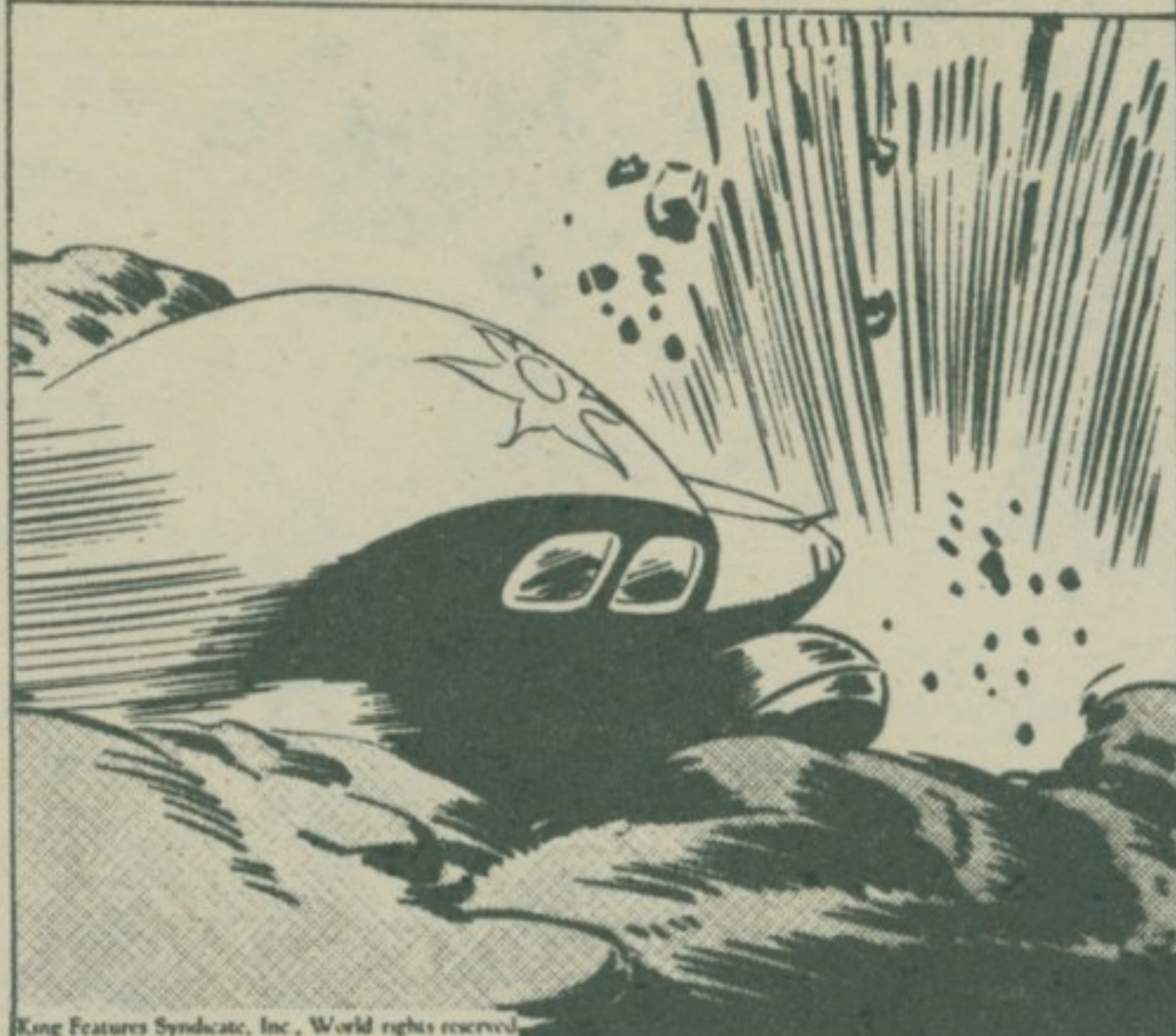

АЛИ
ТАДА ...

БОМБА ЈЕ ПАЛА ИСПРЕД
САМОГ АУТОМОБИЛА...

...А ОНДА ЈОШ ЈЕДНА.

ФЛАШ ЈЕ ЈЕДВА...

УСПЕВАО ДА УПРАВЉА
АУТОМОБИЛОМ.

ИЗНЕНАДА СУ СЕ НАШЛИ
У НЕКОМ
ТУНЕЛУ...

ТАДА СУ
ЗАЧУЛИ
ТУТЊАВУ ВОЗА...

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ
ФЛАШ ЈЕ УГЛЕДАО УДУБ-
ЉЕЊЕ У ЗИДУ И ТУ СКЛО-
НИО АУТО...

ДЕЈЛ СЕ ОНЕС-
ВЕСТИЛА...

ПЛАМЕН ЈЕ ЗАХВАТИО АУТО И ФЛАШ...

...ЈЕ БРЗО
ИЗВУКАО СВОЈЕ
ПРИЈАТЕЉЕ
ИЗ ЊЕГА.

МИНГОВ ЖЕЛЕЗНИ-
ЦАР КОЈИ СЕ ДИВИО
ФЛАШУ, ПОКАЗАО МУ
ЈЕ КУДА ДА БЕЖИ...

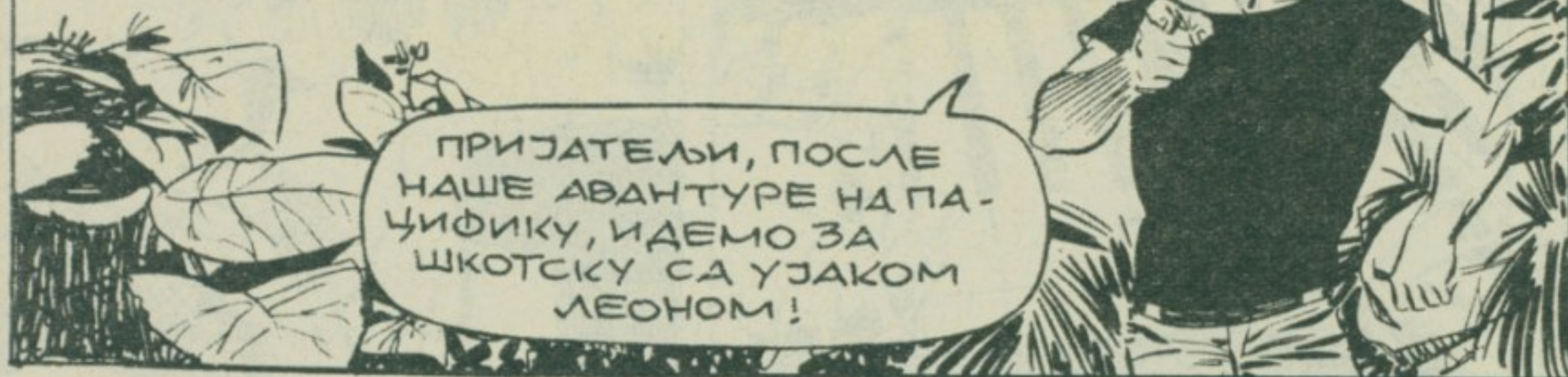
ЧАК ЈЕ ПОМОГАО ДА СЕ ПРЕБАЧЕ ДЕВОЈКЕ...

ОВО ЈЕ ТАЈНИ ПРО-
ЛАЗ КОЈИ ВОДИ
ДО НАШИШ ДО-
МОВА!

НАСТАВАК У
СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ТАЈНА ШКОТСКА ЗАМКА

ПРИЈАТЕЉИ, ПОСЛЕ
НАШЕ АВАНТУРЕ НА ПА-
ЦИФИКУ, ИДЕМО ЗА
ШКОТСКУ СА УЈАКОМ
ЛЕОНОМ!

ПРОЛАЗИЛИ СУ КРОЗ ПЛАНИНСКЕ
ПРЕДЕЛЕ ...

ОВО ЈЕ ЗЕМЉА ЧУВЕ-
НОГ ШЕРЛОК ХОЛМСА!

КАКАВ
ДИВАН
ПЕЈСАЖ!

А МЕНЕ
ПОДСЕЋА НА
ФИЛМОВЕ
СТРАВЕ И
УЖАСА!

ЧИМ ЈЕ ТО ЧУО
РОНИ ...

ХОКУ КУКИ!
БОЈИМ СЕ!
БУААА!

РОНИ,
НЕ БУДИ
КУКАВИЦА!

АЛИ, СВАКОГ ТРЕ-
НУТКА МОЖЕ ДА НАС
НАПАДНЕ ДРАКУЛА,
ФРАНКЕШТАЈН ...

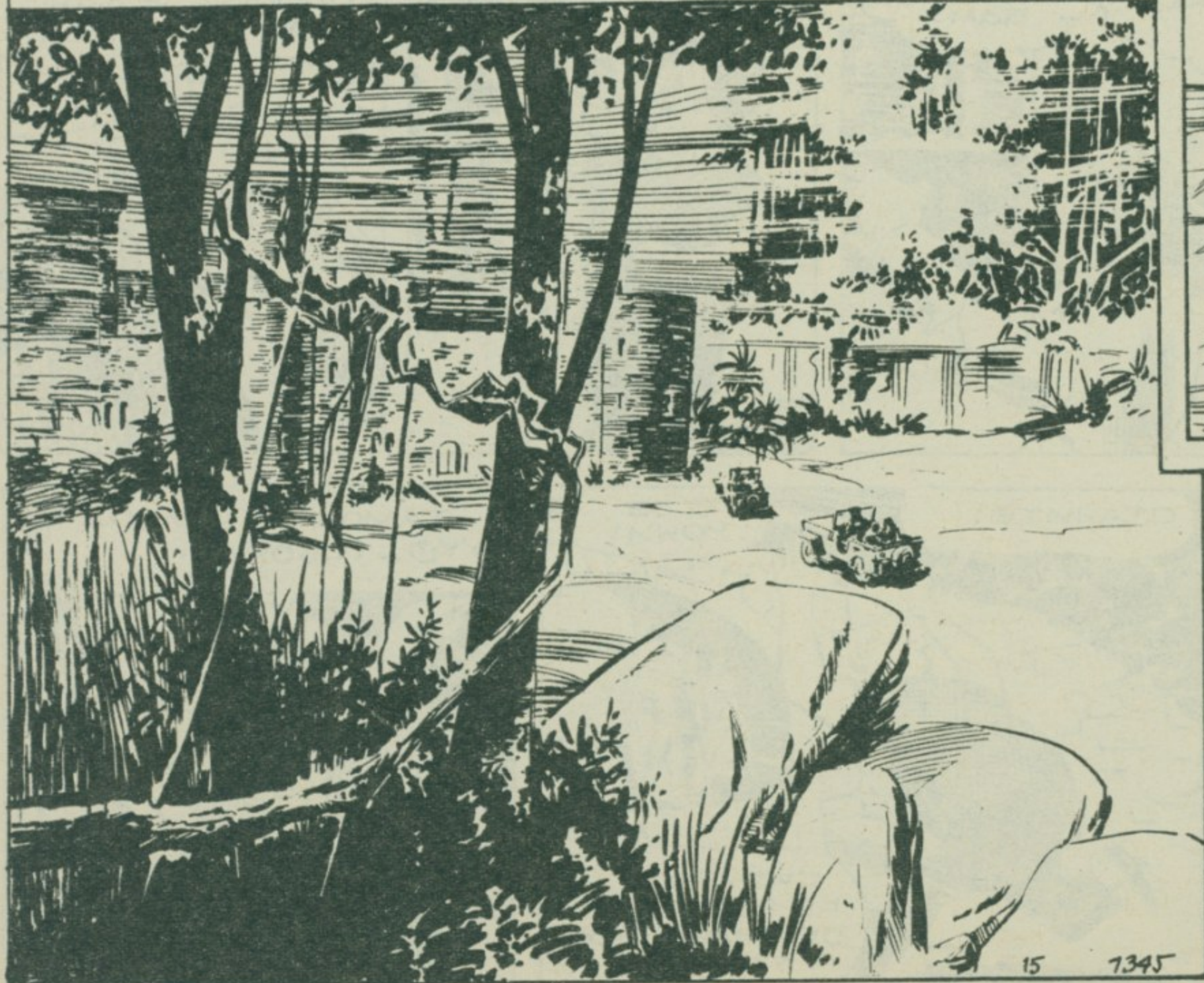

РОНИ, ОНИ НЕ ПОСТОЈЕ!
АЛИ, ЗАТО ВЕРУЈЕМ ДА
ОВДЕ ИМА ЉУДИ-МИШЕ-
ЗА!

ХМ! ДА ЛИ
ТО ОНА МЕНЕ
ЗАВИТЛАВА!

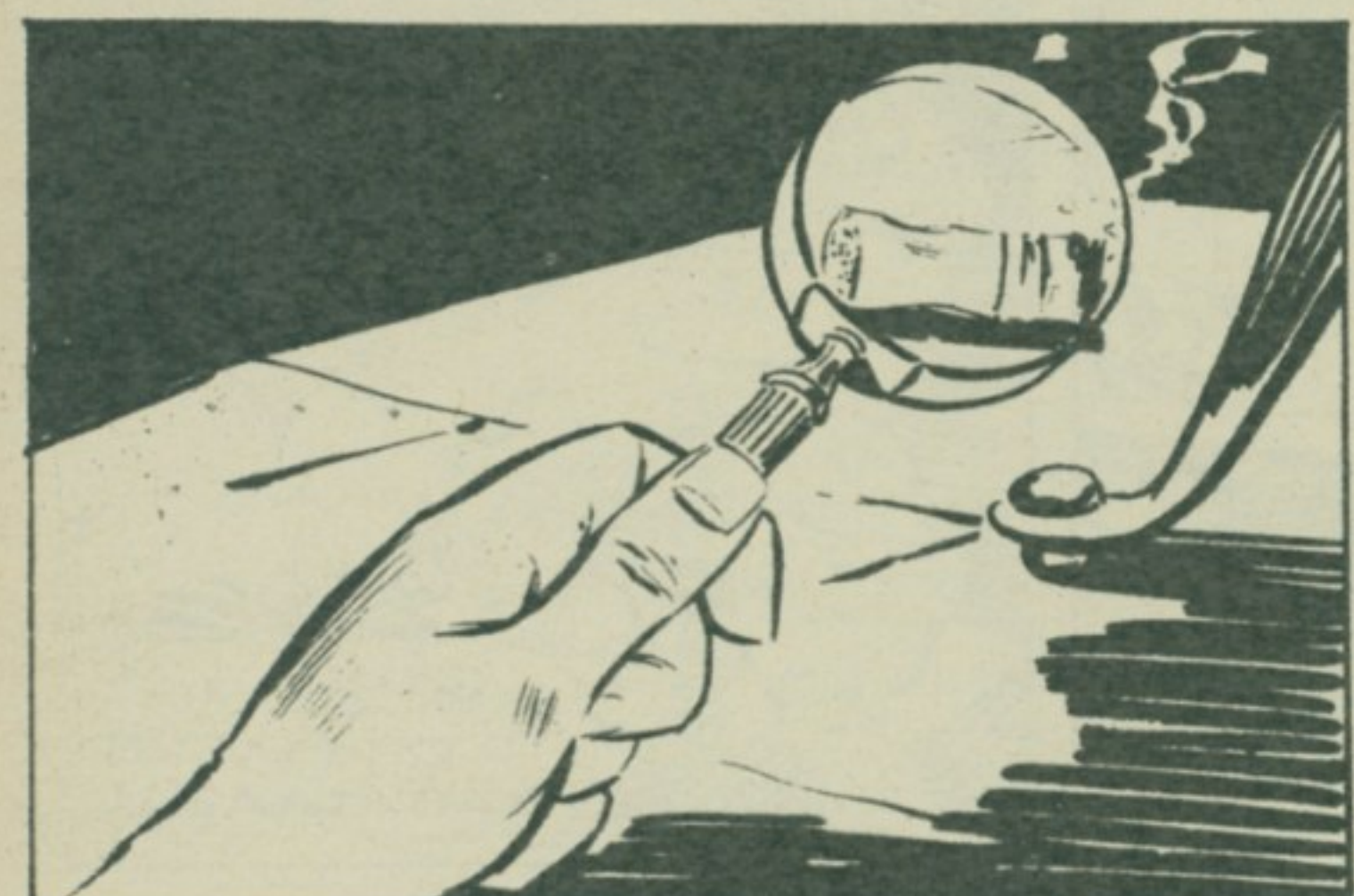
УБРЗО СЕ ЦИП ЗАУСТАВИО ПРЕД ЈЕДНОМ
ТВРЂАВОМ ...

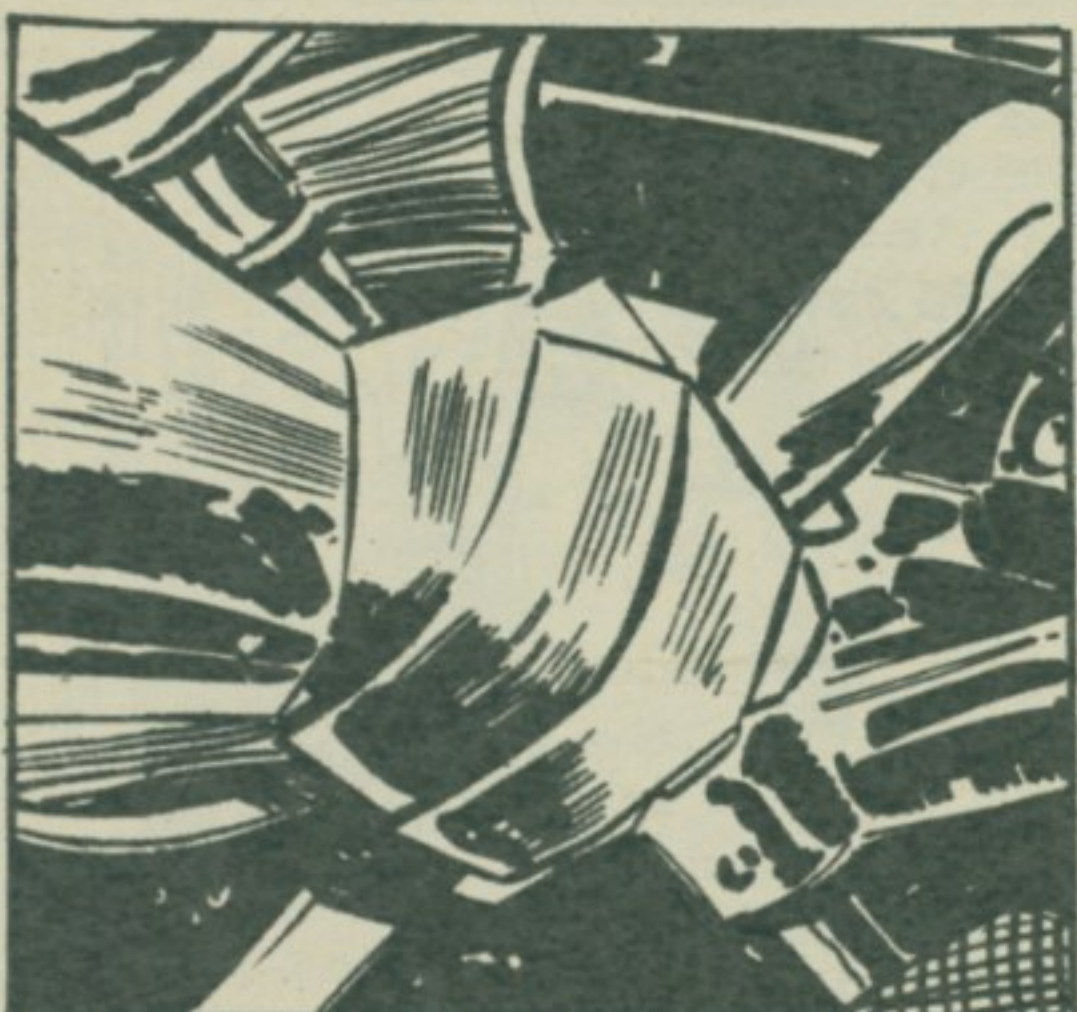

ЈЕДНА ТАЈАН-
СТВЕНА ПРИЛИ-
КА ИХ ЈЕ САЧЕ-
КАЛА ...

ПОБИТЕ
ЗА МНОМ!

КАДА ЈЕ СТИГАО ДО ЈЕДНОГ МАЛОГ ЗАЛИВА, СКРИВЕН РАСТИЊЕМ, ПОЧЕО ЈЕ ДА ИСПУШТА НЕКЕ КРИКЕ...

Онда је завладала тишина...

Мало касније узбуркала се вода...

Јесте ли чули крике?

Ма то је сова!

Хајде да разгледамо језеро!

Жао ми је због свега што вам се овде догодило, леоне!

Ништа... Направићу дивну ре-портажу о тајанственом замку!

Донеку вам цај!

За то време...

Погледај, Пекасе! Свежи трагови!

Изне-нада...

Аај! Ово није сова!

Пекасов ујак је у то време био у замку с пуковником...

А крај језера...

До бавола! Како је то мрмљање?

Ох! Рони се онесвестио!

Попрскају га водом!

Не водом! Боље соком од рибиз-ле!

Они трагови иду поред језера!

Следи-мо их!

Пекасе, џоне, не остављајте нас саме!

Не бојим се кад си поред ме, не, џони!

Били су то свици, али Рони је био убеђен да су га опколила чудовишта...

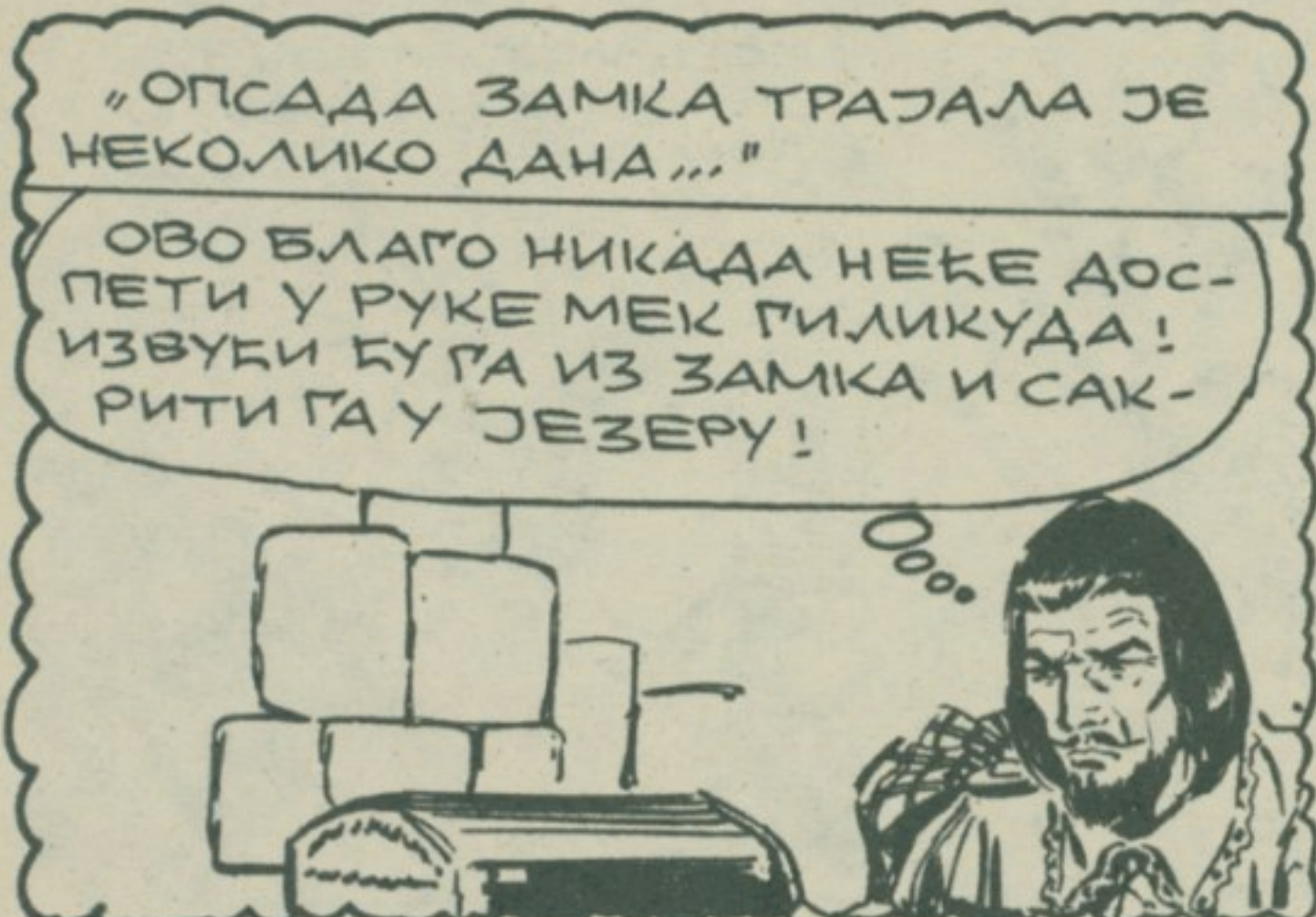

BUD SAGENDORF 5-22

© King Features Syndicate, Inc. 1977. World rights reserved.

СУДАРИЛА СЕ С АВ

**ПОТПУНО ОПУШТЕНА, КАО
ТАНЕ, ЛЕТЕЛА ЈЕ ВИШЕСТРУ-
КА ШАМПИОНКА ПАДОБРАН-
СТВА НАТАЛИЈА СТЕФАНОВИЋ
ПРЕМА ЗЕМЉИ, БИЛА
ДЕО ТОГ НЕБА, ОСЛОБОЂЕ-
НА. ОДЈЕДНОМ — УЖАС!**

После хиљадитог иснањања фо-
тографисала се за успомену

ко — убеђивала сам бол-
ничара, чика Перу. — Није
то прелом!

— Месец дана носићеш
гипс. Нема друге! — био је
неумољив.

Очајна, морала сам да га
послушам, јер су и болови
у потколеници постали не-
сносни. Ипак, после петна-
естак дана сам сама скину-
ли гипс и чврсто решила
да одмах почнем да скачем.
Пошто ми је та нога била
веома ослабила, постала не-
како танка и бела, неспо-
собна да издржи притисак
тела када приземљујем, па-
ла ми је на памет одлична
идеја. Ублажићу ударац а-
ко на леђа, одмах испод па-
добрана, причврстим — а-
вионску гуму.

Наумљено — учињено! С
падобраном на леђима и
добро напумпаном авионс-
ком гумом искочила сам из
„јункерса“, са висине од
2000 метара. Пошто сам већ
била завршила виши курс
фигуративних скокова, од-
мах сам почела да правим
заокрете у ваздуху: брзо и
наизменично избацивала
сам руке испред себе за-
тим их нагло пружала уна-
зад лако се окрџала у ваз-
духу тачно онако како је
вежба предвиђала. После
тридесетак секунди, када
сам се већ нашла на виси-
ни од 600 метара, задовољ-
на изведеним фигурама, од-
лучила сам да отворим па-
добран. Повукла сам ручи-
цу!

Нисам зачула онај поз-
нати звук и прасак када се
падобран отвори, нисам о-
сетила ни трзај у рамени-
ма. У магновењу сам згра-
била ручицу и поново је
повукла. И — опет ништа.
Грчевито сам наставила да
цимам то парче метала од
којег ми је зависио живот.

Ипак сам остала присеб-
на. Има још око 500 мета-
ра до земље, размишљала
сам, лако ћу се спустити
резервним падобраном који
се налазио на мојим гру-
дима. Већ следећег тренут-
ка његова згужвана купо-
ла полетела је поред мог
лица, муњевито се винула
навише, али опет нисам о-
сетила трзај. Забацила сам
главу и погледала увис.

Наталија Стефановић
снимљена са ивице ави-
она, пре једног скона

је бич опшину, разбудила
сам се из учмалости која је
трајала атом времена.

Зграбила сам заплетене
конопце главног падобрана,
гурнула их међу колена и
чврсто стегла, а онда грче-
вито почела да растварам
куполу која се сада нала-
зила тик изнад моје главе.
Свиlena тканина се миго-
љила, спуштала на моја ра-
мена, клизила ми из ру-
ку...

И одједном — олакшање.
Купола је уздахнула, на-
димајући се упила у тебе
сву ону хладноћу која ме

је шибала, усисала сав онај
кошмар око мене и слутње.
Три секунде касније до-
дирнула сам земљу. А ави-
онска гума причвршћена на
мојим леђима омогућила ми
је да преживим.

ОБЛИК БЕЗ ОБРИСА

— Никада не сме да се
изгуби присебност — основ-
но је правило у падобран-
ству. И из најтеже ситуа-
ције могуће је извући се,
научила сам још на првим
часовима у Ваздухоплов-
ној школи, у Београду, мно-
го пре 4. октобра 1956, када
сам као двадесетгодишња
девојка први пут искочила
из авиона. Ипак, скок који
сам извела четири године
касније, 350. по реду, остао
ми је дубоко урезан у сећа-
ње.

Опет је био август, али
у групи најбољих падобра-
наца из Југославије, у којој
сам се и ја налазила, вру-
ћине нису сметале: свако-
дневно смо вежбали на ае-
родрому у Церкљу, недале-
ко од Брежница. Ту је тре-
бало да учествујемо на ве-
ликом аеро-митингу: зајед-
но с млазном авијацијом,
падобранци су изводили јед-
ну тачку. Да којим случа-
јем не би дошло до несре-
ће, већ око 8 часова изјут-
ра, млазни авиони одлази-
ли су у другу зону, удаље-
ну педесетак километара, а
ми смо увежбавали скоко-
ве ту, на аеродрому.

Једног дана, око подне-
ва, група од нас десетак ис-
кочила је из авиона са ви-
сине од 2500 метара. Негде
на половини пута требало
је да отворимо падобране
— прелепе слике одоздо, са
земље.

Потпуно опуштена, као

И РЕЗЕРВНИ ПАДОБРАН ЈЕ ОТКАЗАО

Падобранци никада не
размишљају о свом крају.
Ноћу се нисам будила од
страха, нити сањала како
летим кроз ваздух и безуспешно покушавам да отво-
рим падобран, никада ни-
сам слутила, нити одуста-
јала од скока. Јер, заволе-
ла сам летење кроз ваздух,
оно је постало огромна љу-
бав којој ме је примамио
страх — зачикавао је и ин-
спирирао.

Тако је било и 18. авгу-
ста 1958. године, у Вршцу.
Ништа ми није наговешта-
вало да ће мој 116. скок мо-
ћи кобно да се заврши. На-
против, толико сам га при-
жељкивала, јер сам неко-
лико месеци раније, због
повреде ноге, била искључе-
на из репрезентације и
нисам отишла на светско
првенство, у Братиславу.

— Могу да скачем и ова-

ИОНОМ

тане сам летела према земљи, била део тог неба, ослобођена. Одједном — ужас.

Прво ме је нешто ударило по стомаку, истиснуло ми ваздух из плућа, пригњечило толико силовито да сам јекнула. А затим ми застрашујући звук заглуши уши, грмљавина јача од детонације заплусну ми мозак, помути мисао. Пред собом сам угледала нешто огромно, црно, застрашујући облик без обриса. А онда сам осетила мирис бензина!

Млазни авиони! Вратили су се на аеродром. Схватила сам тек када су пролетели поред мене, а ја се претворила у камен, немоћна да померим руку и отворим падобран. Ударили су ме? Не, само су близу пролетели јер сам се нашла на њиховом коридору. Глупости, сигурно сам већ мртва. Боље је тако.

— Пази где летиш! Погињуемо! — изненада је до мене допро нечији глас.

КОБНИ СУСРЕТ С ПТИЦОМ

То ме је спасло. Отворила сам очи и кроз црвенило, које се разлило свуда око мене, наслутила испод себе раширену куполу: колега који је пре мене скочио већ је био отворио падобран. Ако га макар мало закачим десине се страшна несрећа: од трења купола ће се запалити или ћу је смождити када се у њу улетим.

Нагло сам забацила руку уназад, винула тело у страну и... успела да пролетим поред њега. Последњом снагом повукла сам ручицу падобрана.

Дуго сам непомично седела на земљи, неспособна

да направим и најмањи покрет. А када сам прикупила снагу, полако сам кренула према аеродромској згради. Већ на самом улазу угледала сам свог доброг познаника Мишу Павловића, pilota млазног авиона. Скрушен, са главом међу шакама, седео је на једном зиду и гледао у земљу.

— Шта ти је? — морала сам да га питам.

Погледао ме је. Наслутила сам очај у његовим очима.

— Замало да погинем! — рече. — Управо када сам се спуштао на аеродром угледао сам нешто црно. Падобранац, синило ми је. Нагло сам скренуо авион надесно — за длаку сам га избегао. А и судар с птицом при тој брзини може да буде кобан.

Зграбила сам га и пољубила. Тада нисам могла да му кажем да сам то ја била.

Наталија Стефановић има иза себе 1115 скокова, и међу женама још држи рекорд. Четири пута је била првак југословенског падобранског шампионата (1960, 1961, 1963 и 1968. године), на међународним такмичењима освојила је једну златну и три бронзане медаље, добитник је Дијамантске значке за 1963. годину, а исте године додељен јој је и „Златни орао“ — посебно признање које се даје најбољем спортисти ваздухопловства без обзира на пол. Тада је заједно са Мирославом Цераром проглашена и за најбољег спортисту године. А 1970. године председник Тито доделио јој је Орден заслуга за народ са сребрним венцем.

Данас, Наталија предаје солфеђо у Музичкој школи „Давор Иљенко“ у Раковичи, али је, после готово десет година паузе, недавно одлучила да поново почне да се бави падобранством. Јер, неки њени успеси још нису превазиђени. Тако и сада држи два необорена рекорда: скок са задршком од 2 минуте, са висине од 6600 метара и скок по ноћи са задршком од 70 секунди, са висине од 4.500 метара.

— Тога дана на аеродром нећу повести своја два сина — каже Наталија. — Стрешим због њих, плашим се да се не залубе у тај спорт. Додуше, искакала сам из авиона док сам очекивала рођење свог првог сина Андрије. Зато ми млади, Александар, стално пребацује: — Могла си и са мном. Зашто да ја будем гори од њега?

Б. Јеремич

ЕПОХАЛНО МЕДИЦИНСКО ОТКРИЋЕ

КАКО РАСТЕ НЕЖИВА МАТЕРИЈА

ГРУПА НЕМАЧКИХ НАУЧНИКА УСПЕЛА ЈЕ ДА ПРОНАЂЕ ИДЕАЛАН НАЧИН ЗА ПРАВЉЕЊЕ ЗУБНИХ ПРОТЕЗА.

Вековни сан је остварен: кад изгубите зуб, не очајавајте, научници су пронашли начин да он — поново израсте! Не трљајте очи, добро сте прочитали. Само је питање времена када ће се ово епохално откриће раширити по свету из Института Бателе у Франкфурту, на Мајни, где су дугогодишњи експерименти у том правцу уродили плодом.

Дентолози из ове научне установе која постоји 52 године успели су да створе материју коју популарно називају „биоактивна керамика“ и која, кад се убризга у празнину насталу испаданем или вађењем зуба, постепено расте, док је сасвим не испуни. Тада се у металну основу „керамике“ поставља вештачки зуб, леп, бео и трајан! Вођа научничког тима који је извео до краја подухват, Кари Кестер, с поносом је изјавила:

— Ствар је потпуно усавршена и више нема никаквих проблема. Уверена сам да ће најдаље за две године лекари у читавом свету на овај начин правити вештачке зубе!

ЧУДО СЕ ОСТВАРИЛО

Проналазак је нов, али идеја да се изгубљени зуби замене вештачким — стара вероватно колико и људска раса. Још су се у веома древна времена лекари довијали на разне начине како да људима надокнаде тако важан орган. На египатским мумијама старим неколико хиљада година пронађене су рогобатне вештачке вилице, а у старом Риму вађени су здрави зуби младим робовима како би били накалемљени богатацима осталим без њих. Зуби направљени од вештачких материјала били су познати још у прошлом веку, а наше време донело је и усађивање. Међутим, све до овог тренутка

оно је проузроковало веће компликације него користити, пошто су се вилице пацијената подвргнутих таквим операцијама убрзо доцније гнојиле, а зуби временом почињали да се клата, па је поступак требало понављати.

Нова материја од које настаје вештачки корен начињена је на бази калцијумовог фосфата и показала се идеалном: растући, она ствара око себе неку врсту хрскавице која сасвим испуњава рупу у вилици и спречава све нежељене ефекте који су се раније јављали, тако да кад се на металну основу у њеној средини намести зуб, он стоји као природан, здрав орган.

Научници франкфуртског института вршили су опите са разним животи-

њама пет година, а затим покушали да материју убризгају у месо људске вилице. Послужили су се деловима вилица одстрањених оперативним путем код пацијената који су боловали од цисте, тумора или артрозе. Затим су уследиле интервенције на здравим вилицама код људи којима је извађен зуб и све је текло према очекивањима!

За сада се овакве интервенције врше у четири франкфуртске универзитетске клинике и у појединим приватним ординацијама. Међутим, немачки лекари већ одлажу прављење протеза својим пацијентима пошто очекују да ће врло брзо моћи да користе нови начин.

М. К.

СПЕКТАР

жвакаћа гума
са укусом свежег воћа

У свакој кутији СПЕКТРА наћићете
и 4 различите флуоросцентне самолепљиве налепнице.
Укупно 400 различитих налепница с мотивима:
абецеда, домино, бројеви, зодијак...

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
ЈЕ ПРИПРЕМИО
ЗА ВАС

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ СА ТВ ЕКРАНА **пера детлић**

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУН
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

У БОГАТО ИЛУСТРОВАНИМ СЛИКОВНИЦАМА
ВЕЛИКОГ ФОРМАТА

Први пут на нашем језику појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима.

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА ВАШЕ НАЈМЛАЂЕ!

Књиге су штампане ћирилицом и латиницом, илустроване од прве до последње странице у боји!

ЋИРИЛИЦА (енавско издање): у луксузном тврдом пластифицираном повезу по цени од 210 динара за све три књиге-сликовнице.

ЛАТИНИЦА (ијенавско издање у сарадњи са сарајевском «Свјетлошћу»): у брошираним (биндакоб) корицама, лакираним и наландрираним по цени од 150 динара за све три књиге.

СЛИКОВНИЦЕ ПЛАЋАТЕ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

Комплекта ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА (I—III књига) можете добити ако испуните наруџбеницу, залепите на полеђини дописнице и пошаљете на адресу: «Политикин забавник», Манадонска 29, 11001 Београд

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наруџујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III ЋИРИЛИЦОМ — ЛАТИНИЦОМ (непотребно прецртати) које ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу.

(Име, очево име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број стана)

(Потпис купца)

Уз велики попуст „Политикин забавник“ је обезбедио својим читаоцима грамофонске плоче са класичним делима музичке уметности: симфонијама, концертима, сонатама, операма, балетом... Совјетски мајстори звука: Симфонијски оркестар СССР-а, Оркестар Бољног театра, Симфонијски оркестар Московског радија, Хор и оркестар Московског музичког театра, Руски академски хор, Симфонијски оркестар националног радија... изводе најпознатија и најпризнатија дела Чајковског, Бетовена, Моцарта, Шостаковича, Рахманинова, Брамса, Римског-Корсакова, Мусоргског, Баха... Диригентска палица је у рукама Генадија Рождественског, Кирила Кондрашина, Евгенија Светланова, Давида Ојстраха, Ростроповича, Фон Карајана...

Ово је могућност да по необично ниским ценама обогатите своју дискоотеку делима класика. Цена једне велике плоче износи само 65,00 динара. Међутим, на наруџбеници не сме бити мање од две плоче јер трошкове паковања и поштарине не сносити ви. Потребно је само да попуните наруџбеницу и пошаљете на нашу адресу и плоче ће вам стићи кући. ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ. ПОУЗЕЋЕМ!

МАЛА НОЋНА МУЗИКА

02203 ФРЕДЕРИК ШОПЕН: Концерт бр. 1 за клавир и оркестар, за клавиром Емил Гилелс, Симфонијски оркестар националне Московске филхармоније диригује Кирил Кондрашин

02225 А. СКРЈАВИН: Симфонија бр. 2 (Божанствена поема), изводи Симфонијски оркестар СССР-а, диригент Светланов

02257 ДАВИД ОЈСТРАХ (виолина) и СВЈАТОСЛАВ РИХТЕР (клавир) изводе дела С. Франка (Соната за виолину и оркестар) и Брамса (Соната бр. 3)

02269 ТИМОФЕЈ ДОКСИЦЕР (труба), дела Хајдна (Концерт за трубу и оркестар) Х. Вибера (Соната за шест гласова), Хумела (Концерт за трубу и оркестар), Московским камерним оркестром диригује Рудолф Варшај

02507 БЕТОВЕН: Квартет бр. 1 и 2 за две виолине, виолу и виолончело, Чутанов и Забавников (виолине), Дружинин (виола) и Ширински (виолончело)

02537 НАЈБОЉИ СОЛИСТИ БОЉНОГ ТЕАТРА СССР-а: Јелек Овразова, Јуриј Мазурек, Галина Вишневскаја, Александар Вердников, Тамара Малайскаја, Иван Петров, Денис Королев, Ирина Архипова, Владислав Пилеко, Тамара Синиавскаја и Владимир Атлантов

02587 Е. ГРИГ: Концерт за клавир и оркестар, Њеска дела за клавир, Виолински симфонијски оркестар Радио-Москве, диригент Рождественски, за клавиром Виктор Ереско

02855 МОЦАРТ: Симфонија бр. 39 и СТРАВИНСКИ: Аполон мисагет, изводи Симфонијски оркестар Лењинградске филхармоније, диригент Мравински

02903 БЕТОВЕН: Квартет бр. 3, изводи Чутанов и Забавников (виолине), Дружинин (виола) и Ширински (виолончело)

02953 МОЦАРТ: Концертна симфонија за виолину, виолу и оркестар, Мала ноћна музика, Виктор Пикатјен (виолина) и Игор Ојстрах (виола), Симфонијски солистички оркестар Московске филхармоније, диригент И. Ојстрах

03174 БЕТОВЕН: Концерт бр. 3 за две виолине, виолу и виолончело, изводи „Бетовен-квартет“ — Чутанов, Забавников, Дружинин и Ширински

0441 ИГОР ОЈСТРАХ изводи на виолини дела Паганинија.

03489 ШУБЕРТ: Сонатина 2, СЕН-САНС: Хаванаясе, РАВЕЛ: Господски и сентиментални вальси, МИЛОД: Бразилска игра, ВИЕНЕВСКИ: Полонез бр. 1, Владимир Сиваков (виолина) и Борис Вектјарев (клавир)

04123 НИКОЛАЈ ПЕТРОВ на клавир изводи Шубертову Сонату (фантазија) и Господски и сентименталне вальсере Рахманинова

04211 РИМСКИ-КОРСАКОВ: Златни петак, Прича о цару Солтану (фрагменти из опера), Симфонијским оркестром Радио-Москве диригује Константин Иванов

04513 ШОПЕН: Полонеза — Фантазија, ноктурна, Баркарола, мазурка, Валада бр. 4, клавир Станислав Нојхаус — снимак из Велике сале Московског конзерваторијума

04255 ЧАЈКОВСКИ: Концерт бр. 1 за клавир и оркестар, за клавиром Свјатослав Рихтер уз пратњу Бечког симфонијског оркестра и диригента Херберта фон Карајана

03233 БЕТОВЕН: Квартет бр. 3 за две виолине, виолу и виолончело, изводи „Бетовен-квартет“

03305 БЕТОВЕН: Квартет бр. 15 за две виолине, виолу и оркестар, изводи „Бетовен-квартет“

03307 МОЦАРТ: Концерт бр. 1 и 4 за виолину и оркестар, на виолини Олег Рагац, Солистички ансамбл Московског симфонијског оркестра, диригент Давид Ојстрах

03343 БАХ: Свита бр. 2 и ХЕНДЛ: Музика на води (свита), Солистички ансамбл Московског симфонијског оркестра са диригентом Д. Ојстрахом

03575 АНТОН БРУКНЕР: Симфонија бр. 3, изводи Велики симфонијски оркестар Радио-Москве, диригент Рождественски

03743 С. РАХМАНИНОВ: Три наест прелудија, за клавиром Свјатослав Рихтер

03948 МОЦАРТ: Трио бр. 1 за клавир, виолину и виолончело и СЕН-САНС: Трио за клавир, виолину и виолончело, изводи Емил Гилелс, Леонид Коган и Мстислав Ростропович

03961 МОЦАРТ: Сонате бр. 23 и 25 за виолину и клавир, изводи Давид Ојстрах и Паул Бадурина-Шкода

03963 МОЦАРТ: Сонате бр. 32 и 33 за виолину и клавир, Д. Ојстрах и Паул Бадурина-Шкода

03989 БАХ: Прелудиј и fuga за оргуље, Партитура за хорску тему, изводи Рудолф Усвијели на оргуљама Катедрале у Риги

04049 БЕТОВЕН: Соната за клавир бр. 21, Аурора бр. 28, за клавиром Емил Гилелс

D. SHOSTAKOVICH - А. ШОСТАКОВИЧ

02613 БЕТОВЕН: Квартет бр. 13 за две виолине, виолу и виолончело, Чутанов и Забавников (виолине), Дружинин (виола) и Ширински (виолончело)

02651 „PESMIARY“ — Вокално-инструментални ансамбл ВЛАДИМИРА МУЛЕВИНА

02707 „ВЕРИОВКА“ — Украјински народни хор, диригент Анатолиј Авдиевски и Инструментални народни оркестар са диригентом Павличенком

02735 Ансамбл „ВЕРИОВКА“ и Украјински народни ансамбл, диригент Анатолиј Авдиевски

02801 „ПЈАТНИЦКИ“ — Државни академски руски народни хор и диригент Левашов

02931 Д. ОЈСТРАХ (виолина) Ф. БАУЕР (клавир) изводи Тартинијеву Сонату за виолину и клавир и Брамсову Сонату бр. 1 за виолину и клавир

02961 ПРОКОФЈЕВ: Рат и мир (фрагменти из опера), Хор и оркестар Бољног театра, диригент Мелик-Пачајев

02965 А. БОРОДИН: Кнез Игор (фрагменти из опера), Хор и оркестар Бољног театра, диригент М. Ермлер

02997 ВАЛЕНТИН БАГЛАЕНКО: Шансоне и романсе

03011 БЕТОВЕН: Концерт за виолину и оркестар, на виолини Игор Ојстрах, Бечки симфонијски оркестар диригује Давид Ојстрах

03013 БЕТОВЕН: Симфонија бр. 4 и БОКЕРИНИ: Симфонија, Московски камерни оркестар, диригент Рудолф Варшај

03033 А. СКРЈАВИН: Концерт за клавир и оркестар, за клавиром Станислав Нојхаус, Симфонијски оркестар СССР-а, диригент В. Дубински

03089 БЕТОВЕН: Симфонија бр. 5 (Пасторала) изводи Симфонијски оркестар под диригентском палицом Варшаја

03075 СКРЈАВИН: Сонате бр. 3, 4, 7 и 9 за клавир, Игор Жуков за клавиром

03151 ЧАЈКОВСКИ: Манфред (Симфонијска поема), Велики симфонијски оркестар Радио-Москве, диригент Рождественски

Политикин забавник
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

За готово неопозиво наруџујем комплет од три плоче под називом ХЕРОЈ ТИТО по цени од 200 динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем)

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум)

(Потпис, број и место изд. л. к.)

У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду

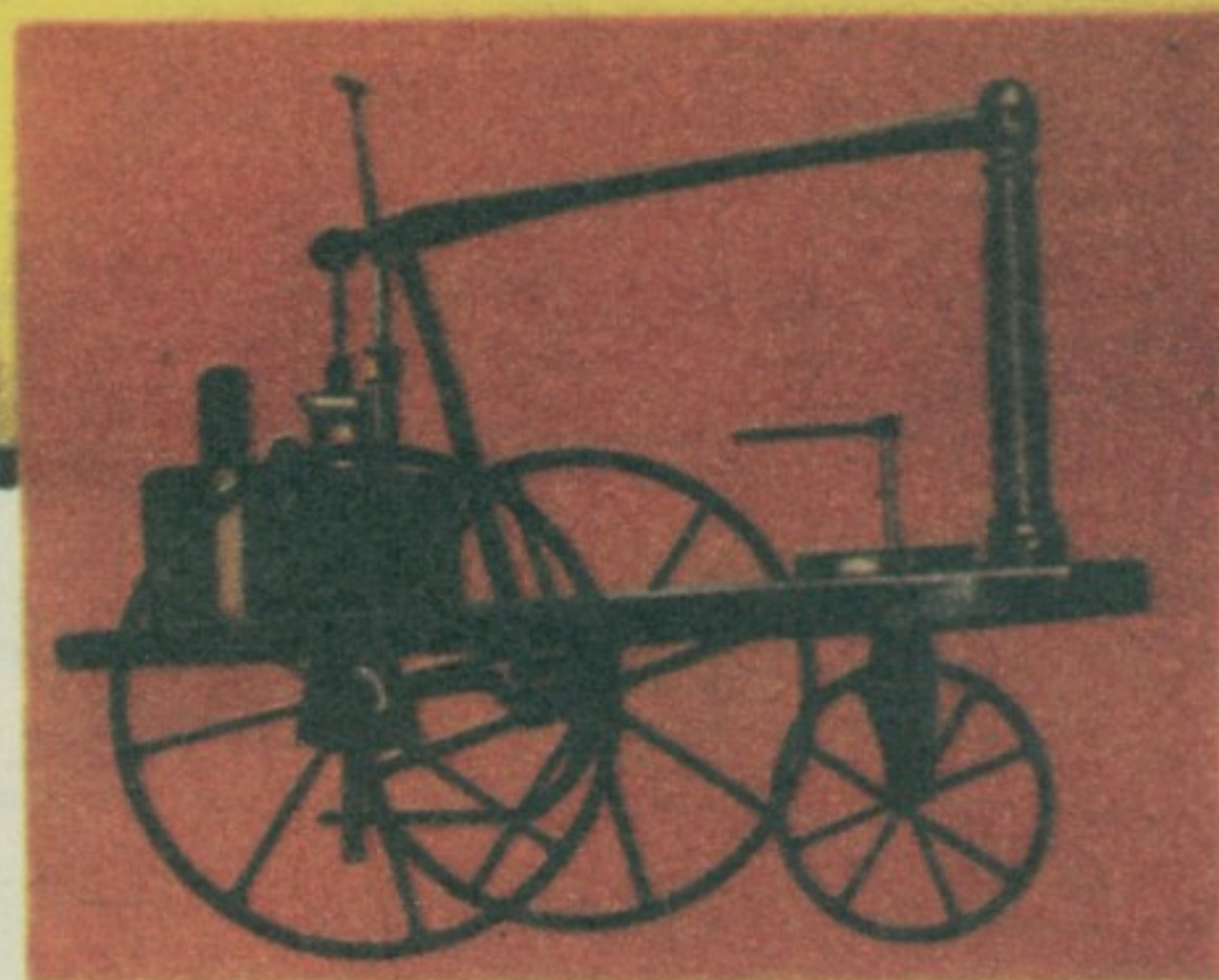
Наруџбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу.

ТРИЈУМФ РУДАН

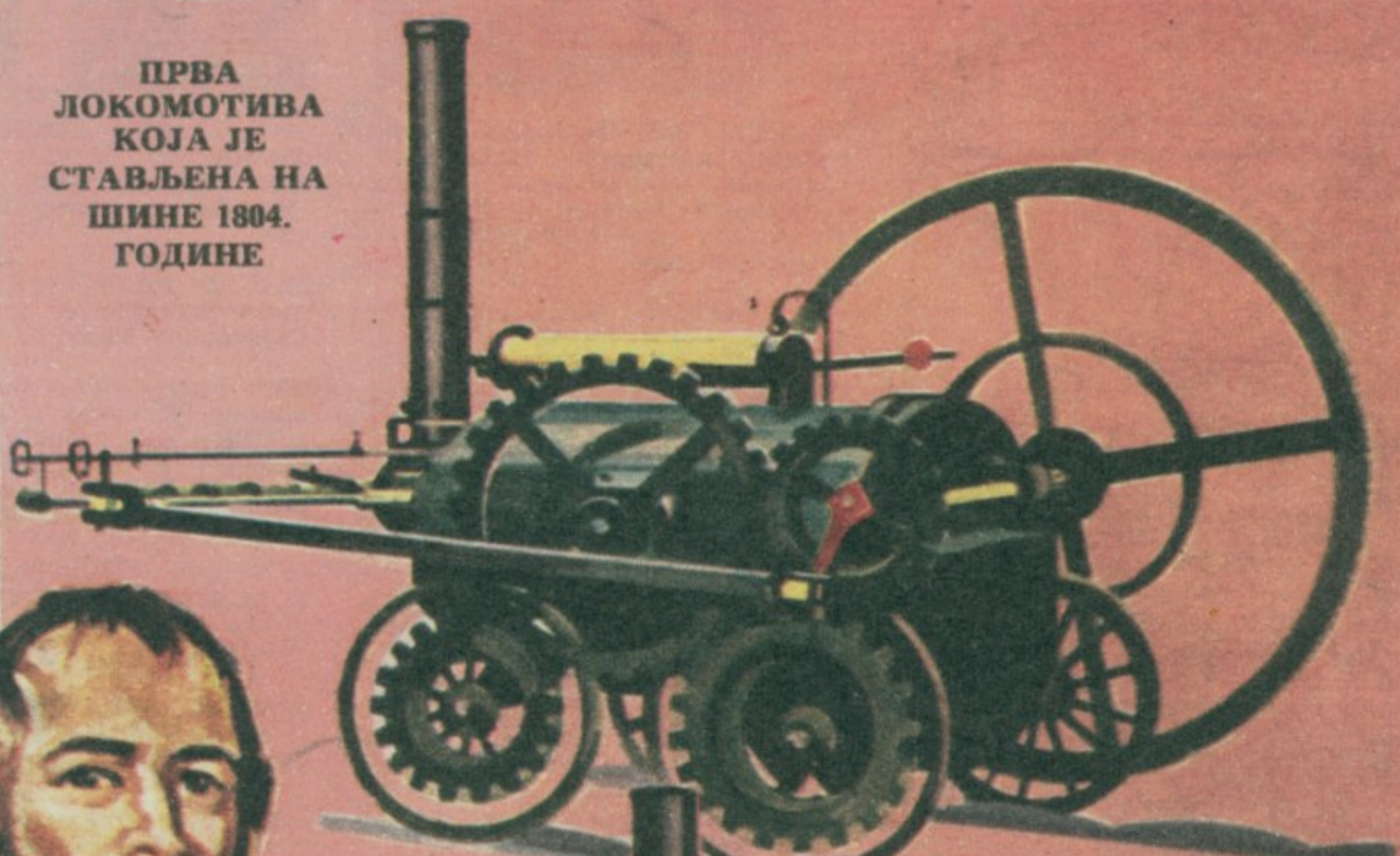
ЏЕМС ВАТ РАДИ НА
МОДЕЛУ СВОЈЕ
ПАРНЕ МАШИНЕ

ПРОНАЛАСЦИ КОЈИ СУ МЕЊАЛИ СВЕТ

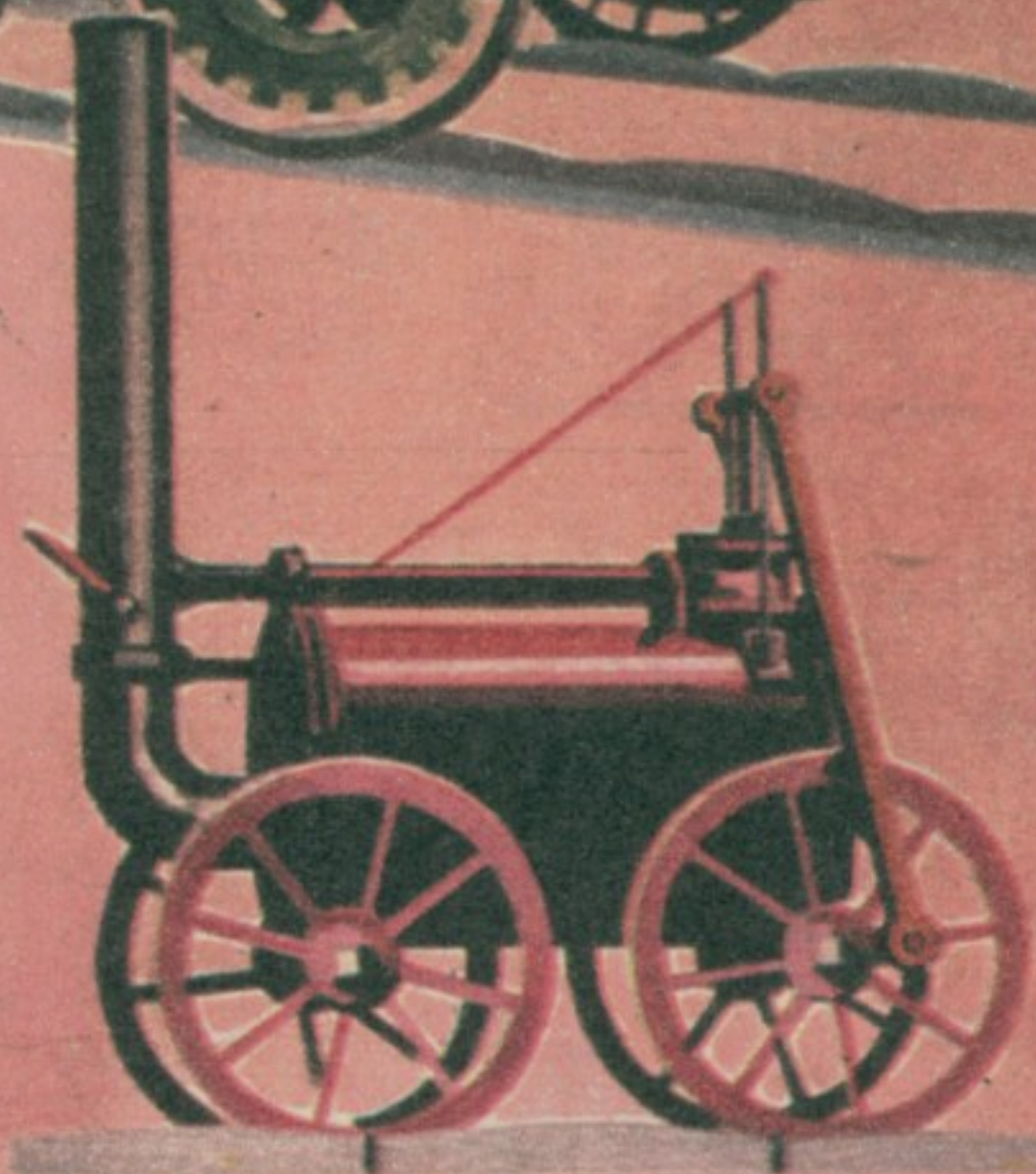

ОВО ЈЕ ЛОКОМОТИВА КОЈА ЈЕ
НАПРАВИЛА ПОМЕТЉУ ЈЕДНЕ НЕДЕЉЕ
У БРИТАНСКОМ ГРАДИЋУ РЕДРУТУ

ПРВА
ЛОКОМОТИВА
КОЈА ЈЕ
СТАВЉЕНА НА
ШИНЕ 1804.
ГОДИНЕ

ОВА МАШИНА
ЈУРИЛА ЈЕ УКРУГ
ОКО ЛОНДОНСКОГ
ТРГА ЈУСТОН 1808.
ГОДИНЕ И НОСЛА
СИМПАТИЧАН
НАЗИВ „УХВАТИ МЕ
АКО МОЖЕШ“

РИЧАРД ТРЕВИТИК ПРВИ ЈЕ
КОНСТРУИСАО ЛОКОМОТИВУ У
ПРАВОЈ ВЕЛИЧИНИ И ПРВИ СЕ СЕТИО
ДА ЈЕ ПОСТАВИ НА ШИНЕ

Многа данашња деца можда никада неће имати прилике да виде како хукће парна локомотива: у данашње време дизел и електричних возова, само се још по железничким музејима чувају добре, старе чађавице. А пре сто педесет година новине су донеле сензационалну вест о енглеском чуду које јури брзином од 56 km/h! Био је то последњи изум

острвског чудака Џорџа Стивенсона... Али, пре њега следи дуга прича о рађању парне локомотиве.

ЛОКОМОТИВА У ЦРКВИ

Има тачно двеста година откако је прорадила прва парна машина, усавршена до те мере да је била слична данашњој. Њу је направио

енглески механичар Џејмс Ват и она се и данас чува у лондонском Музеју научних достигнућа. Али, није Ват измислио парну машину: он је само дотерао оно над чиме су се његови претходници мучили готово девет деценија! Јер, још је 1890. године Ватов земљак Сејвери конструисао машину која је користила снагу паре црпећи воду из рударских окана. Било је то право, гломазно чудовиште, веома нерентабилно, мале снаге, али, радило је! Додуше, без цилиндра...

Њега је „измислио“ Француз Денис Папен, човек чије је име познато широм света по — експрес-лонцу, који брзо кува управо на принципу паре која се не губи, већ се испушта само у оној мери која је потребна да направи не би одлетела у ваздух заједно са јелом.

Папен је свој донац патентирао 1706. године. У њему се клип помицао само у једном правцу, тако да се тиме губило доста енергије. Томе је доскочио Енглец Њукомен који је пронашао начин како да клип потера натраг, тако да шета горе-доле. Међутим, све до Ватове машине биле су ово циновске наказе ва које нико није помишљао да би се могле користити и за некакав други посао сем извлачења воде из угљенокопа. Шкотланђанин Мардок, Ватов ученик, први се сетио, 1784. године, да направи парну машину на точкове, способну да се креће напред. Та машина, наложена угљем, сва захуктала улетела је једне недеље право у редрутску цркву! Уз вриску и цику народ је поскакао са клупе, црквењак и парох побегли у сакристију. Али, није било ни мртвих ни рањених: Мардкова локомотива била је само — играчка.

Прва права локомотива прошетала се лондонским улицама 1802. године: њен конструктор био је инжењер Ричард Тревитик. Имала је

ДИЧКОГ ЛОЖАЧА

ЏОРџ СТИВЕНСОН

РОБЕРТ СТИВЕНСОН

СА ЛОКОМОТИВОМ „РОКЕТ“ ЏОРџ СТИВЕНСОН ЈЕ ПОСТИГАО РЕКОРДНУ БРЗИНУ ОД 56 КМ/ЧАС — 1927. ГОДИНЕ. ОН И ЊЕГОВ СИН РОБЕРТ НАПРАВИЛИ СУ НАЦРТЕ И ПРОРАЧУНЕ ЗА МНОГЕ ПРУТЕ ШИРОМ СВЕТА.

један цилиндар и огроман димњак, прави гвоздени диносаурус који се уз ужасну буку и клопарање кретао — полако, полако...

ПОГИБИЈА ГВОЗДЕНОГ СКАКАВЦА

Данас звучи чудно, али је истинито: шине и локомотива су два проналазка која немају везе један с другим! Та прва Тревитикова локомотива ишла је улицама куда је возио њен конструктор! Шине су, у ствари, много старијег датума. Још су стари Грци из разлога штедње — за разлику од раскалашних Римљана који су градили широке друмове — поплочавали каменом само по две узане траке пута, довољне да се на њима лакше крећу

точкови кола. Па ако то и нису биле шине у правом смислу, неке претече ипак јесу.

Прве шине настале су у немачким рудницима још на почетку 16. века. Неко се, наиме, досетио да би у дубоке бразде које су остављала претешка кола, могле да се убаце дрвене трачнице, чиме би се избегло још и заглабљивање. Тако су коњи двоструко брже извлачили иста кола!

А да локомотиву стави на шине сетио се опет Тревитик и то је извео у једном руднику у јужном Велсу. Али, локомотива је била тако тешка па су шине под њом прсле. А када је Тревитик направио лакшу — точкови нису прилађали... Три деценије мучили су се разни конструктори да доскоче овом проблему и — нису успели.

Шта се све није покушавало: прављени су назубљени точкови и шине, није ваљало. Покушало се са ланцем који је вукао локомотиву по шинама, узалуд. Енглеz Вилем Брантон направио је локомотиву са некаквим циновским ногама, налик на скакавца, које су „ходале“ поред точкова. Ово би без сумње остао један од оних јалових проналазака који се одмах заборављају да се ова локомотива није распала у парампарчад! По томе се и памти.

ПЛОТУНИ ЗА ГЕНИЈА

У време тих покушаја геније је већ био рођен. Џорџ Стивенсон имао је око четрдесет година када се распала локомотива-скакавац. Али, иако је радио као ложач у једном руднику угља у Њукастлу, већ је стекао углед генијалаца: парне машине које је тамо посматрао стално су га подстицале да их поп-

равља и усавршава, па се по томе прочуо. Човек који је тек као одрастао научио да чита и пише — превазишао је инжењере конструкторе. Позвали су га као инжењера у познату компанију за превоз путника коњском запрегом Стоктон-Дарлингтон.

Стивенсон је убедио власнике да на тој прузи дугој око 35 km пусте у саобраћај парне локомотиве. Сам је направио нацрте за читав воз. Када је 27. септембра 1825. године писак означио срећан улазак првог парног воза из Дарлингтона у Стоктон, четрдесет хиљада људи плескањем и клицањем поздравило је овај историјски догађај. Испаљен је и 21 по часни плотун.

Стивенсон је постигао и први рекорд брзине, са локомотивом „Рокет“, 1927. године. Био је то почетак великог века парне машине и почетак људске грке за све бржим и бржим кретањем.

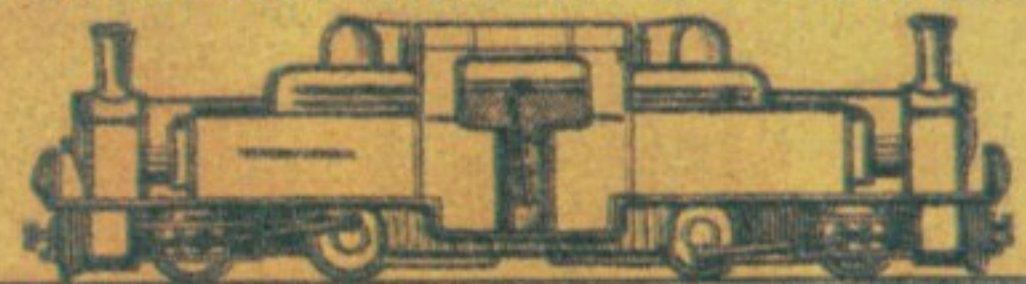
М. К.

ВЕК

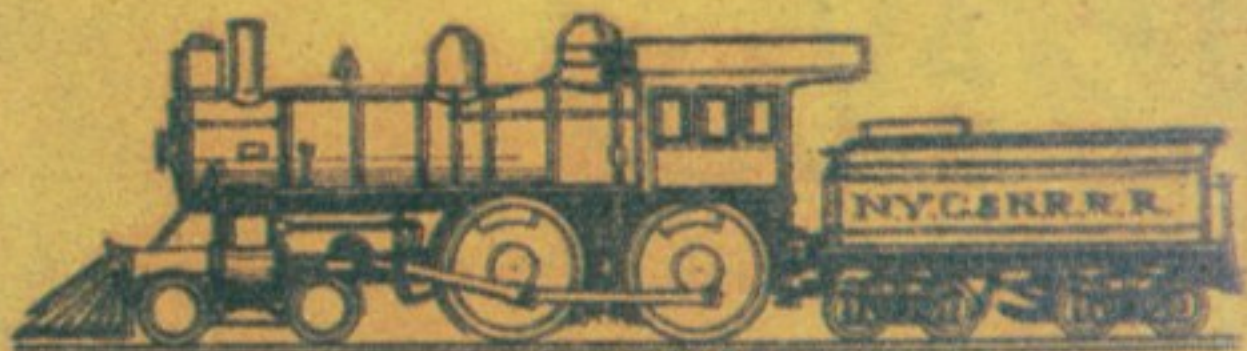
ПАРНИХ ЦИНОВА

ОВАКВЕ ЛОКОМОТИВЕ ВУКЛЕ СУ КОМПОЗИЦИЈЕ НА ПРУЗИ ЛОНДОН — ЈОРК ШЕЗДЕСЕТИХ ГОДИНА ПРОШЛОГ ВЕКА. ПОСТИЗАЛЕ СУ БЛИЗУ 100 КМ/ЧАС, А ЈЕДНА СЕ И ДАНАС ЧУВА У ЖЕЛЕЗНИЧКОМ МУЗЕЈУ У ЈОРКУ.

КРАЈ ПРОШЛОГ ВЕКА ДОНЕО ЈЕ ОВЕ ЛОКОМОТИВЕ КОЈЕ СПРЕДА ИЗГЛЕДАЈУ ИСТО КАО СТРАГА, КАО У ОГЛЕДАЛУ!

ОВАКО СУ ИЗГЛЕДАЛЕ ЧУВЕНЕ АМЕРИЧКЕ „СТАРЕ“. ТО ЈЕ БИО ПОПУЛАРНИ НАЗИВ ЗА ЛОКОМОТИВЕ НА ПРУЗИ ЊУЈОРК — ХАДСОН РИВЕР, КОЈЕ СУ 1890. ГОДИНЕ ВЕЋ ЈУРИЛЕ 160 КМ/ЧАС.

ОВЕ ЧЕХОСЛОВАЧКЕ ЛОКОМОТИВЕ ИЗ 1951. ГОДИНЕ БИЛЕ СУ ИЗУЗЕТНО СНАЖНЕ И ПО ТОМЕ СУ СЕ ПРОЧУЛЕ У СВЕТУ.

ХИТ-СТРАНА

КРАЉ ИЗ МЕМФИСА

Вест да је „краљ рок-ен-рола“ умро 16. августа ове године болно је одјекнула не само у Америци већ и у читавом свету. ЕЛВИС ПРИСЛИ (Elvis Presley) владао је америчком поп-сценом двадесет и једну годину.

Рођен у сиромашној породици пре четрдесет и две године у граду Тупело, у држави Мисисипи.

Присли је још као дечак показивао склоност према музици. Своју велику жељу да једнога дана заврши музичку школу никада није остварио јер му то нису дозвољавали скромни породични приходи. Због тога се веома рано запослио и све до свог првог сусрета са студентом за снимање плоча радио је као возач камиона. У осамнаестој години срео је Сема Филипса, власника познате продуцентске куће, који му је омогућио да снимити прву плочу. Била је то песма „У реду је“ („That's Alright“) која не постиже већи комерцијални успех, али постаје велики хит у Мемфису, у граду у који се Присли доселио. Годину дана касније почиње да ради за компанију RCA, која добром рекламом, од мало познатог певача, ствара звезду светског гласа.

Присли пева композиције у којима су црначки ритам, блуз и

кантри музика спојени у рок-ен-рол. Своју прву златну плочу добио је 1955. године за композицију „Хотел сломљених срца“ („Heartbreak Hotel“). Данас он има више од 500 милиона продатих плоча. Елвис Присли је снимио тридесет и три филма и добио педесет златних плоча које су му донеле неслушену популарност и невероватну зараду.

Почетком шездесетих година Елвис мења свој стил певања и бала да постаје његов омиљен музички израз. Певача који је годинама био симбол тинејџера почињу да прихватају и старије генерације. Иако последњих година није правио хитове и ретко се појављивао на концертима, јер му је здравље било нарушено, он је и даље уживао велику популарност. Тако су грађани Мемфиса (где је Присли живео до смрти) одлучили да улици у којој се налазила његова вила дају име Булевар Елвиса Прислија.

Елвис, који је изменио ток популарне музике, стално је тврдио да му је певање хоби, а његови хитови „Сад ил иникад“ („It's Now or Never“), „Воли ме нежно“ („Love me tender“), „Јеси ли усамљена вечерас?“ („Are You Lonesome Tonight?“) и данас сви слушају са уживањем.

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

НЕПОВЕРЉИВ ДУХ (SUSPICIOUS MIND)

Музика и текст: Фред Занбон
Пева: Елвис Присли

We're caught in a trap
I can't walk out
Because I love you too much baby
But why can't you see what you're
doing to me
When you don't believe a word I
say
We can't go together with
suspicious minds

And we can't build our dreams
on suspicious minds
So if an old friend I know
drops by to say hello
Would I still see suspicion in
your eyes
But here we go again asking
where I've been
And you can't see these tears
are real I'm crying
We can't go on together with
suspicious minds

And we can't build our dreams
on suspicious minds
Won't you let our love survive
or dry the tears from your eyes
But let's don't let a good thing die
When honey you know I never
have lied to you
Mm mm mm mm yeah, yeah.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ИЛИЦЕ

Марта ове године у Илици је основана рок-група РАЗАРАЧ. Сви чланови овог састава млађи су од седамнаест година. Група је већ имала низ, веома успелих наступа. Свирају хитове познатих светских рок-група, али и своје композиције.

Групу сачињавају: Влачић Драган — соло-гитара, усна хармоника; Бурић Мило — бас; Шеховић Един — бубњеви; Станатовски Спасоје — вокал, гитара, флаута.

Унковић Чедомир,
Младе Босне 7/4, Илица
(хонорар 100 дин.)

САША АЛЕКС

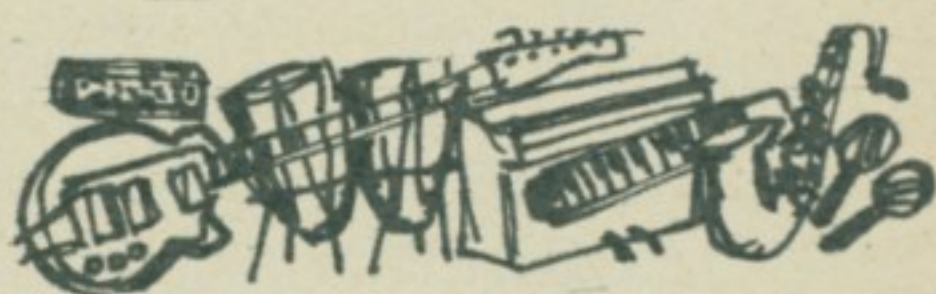
Млади певач из Александровца САША АЛЕКС, који је до сада имао неколико запажених дискографских успеха и фестивалских признања, већ је неколико месеци у Пули где служи војни рок.

У разговору који смо недавно водили са Сашом успели смо да сазнамо да је до сада већ неколико пута наступио у Дому армије и да, захваљујући предуретљивости својих претпостављених, има доста времена за музику и певање. Са друговима из јединице основао је

оркестар који је већ после првих наступа освојио симпатије свих оних који су имали прилику да их слушају. Уз поздраве које је Саша упутио свим читаоцима Забавника, „Хит стране“ замолио нас је да му објавимо и тренутну адресу на коју могу да му се јаве сви они који желе нешто више да сазнају шта ради и како проводи своје војничке дане.

Вучновић САША АЛЕКС,
В. П. 1159/91ц — Во5,
52002 ПУЛА

ПОП-ВЕСТ

Група ДРУГИ НАЧИН ових дана издаје свој други албум „Свијет по којем тазим“ у продукцији РТВ. Очекује се да ће овај албум по продаји премашити први („Други начин“).

ТАКО

Група ТАКО: Францусна 48, 11000 Београд

Н овебра ове године навршиће се тачно две године постојања београдске групе ТАКО. Без великих амбиција да се угрозе најпопуларнији домаћи састави, Душан Ђуџуз (бас и вокал), Борђе Илин (клавијатура и флаута), Мирослав Дукић (гитара и вокал) и Слободан Фелекатовић (бубњеви) свирају своју музику.

Они теже сопственом стилу и циљим је да обогате и прошире класичне рок-форме. У њиховим композицијама има и елемената цеза.

Група ТАКО је доказала да се разликује од многих постојећих група свирајући на „Београдском лету“ и на великом концерту БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА. На сцени се понашају ненаметљиво јер, како и сами кажу, „не желе да се по сваку цену допадне публици“. Њихова музика није комерцијална па још нису успели да заинтересују неку продуцентску кућу која би им издала плочу. Ипак, Душан Ђуџуз са својим пријатељима и даље наставља са радом јер музику воли и посветио јој је све своје време.

ДОНА САМЕР (DONNA SUMMER)

Четврта ЛП плоча популарне тамнопуте певачице ДОНЕ САМЕР „Сећам се прошлости“ („I Remember Yesterday“) доживљава незапамћен успех. Како и не би, коментаришу многи, када се на овој плочи налази и изванредна композиција „Осећам љубав“ („I Feel Love“) која се за кратко време пробила у сам врх најпопуларнијих песама овог лета.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем добро очуване албуме састава DEEP PURPLE: „Machine Head“ и „Made in Japan“.

Јанковић Петар,
Еугена
Савојског 7,
24400 Сента

НАША КАРИКАТУРА

Желео бих да продам ЛП плочу групе DEEP PURPLE: „Machine Head“, а купио бих синглове састава SWEET: „Wig, Wam, Bam“, и „Teenage Rampage“ и сингл групе DR. FEEL-GOOD: „Back to the Night“.

Бериша Шериф,
Бирјузова 8,
11000 Београд

ДОН МЕК ЛИН (DON MC LEAN)

Крајем лета у Кембриџу је одржан фолк-фестивал на коме су се појавили најпознатији фолк-певачи. Непосредно пред почетак ове музичке смотре организатори су страховали да ће посета бити мала јер је Енглеску захватила мода панк-рока који нема никакве сличности са овом врстом музике. Али, све три вечери, колико је фестивал тра-

јао, концертна дворана била је препуна. Највише успеха имао је ДОН МЕК ЛИН који је непосредно после свог наступа изјавио: „Веома сам срећан што моја музика и данас има велики број присталица код младих. Ускоро издајем нову плочу и пошто очекујем добру продају, надам се успешном повратку на топ-листе“.

ТОП 3х

1. ДОМАЋА ЛИСТА

1. МАЛИНКОНИЈА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
2. НОЋАС ЋЕМО ЗЕМЉИ К'О МАТЕРИ РЕЋИ — Мишо Ковач — ЈУГОТОН
3. МЈЕСЕЧЕ, ТИ СТАРИ ДРУЖЕ МОЈ — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
4. ЋАО, И ПИШИ МИ — Златко Пејановић — ПГП РТБ
5. МАМА, НИСАМ ВИШЕ МАЛИ — Борис Бизетић — БЕОГРАД ДИСК
6. ПОЉУБИ МЕ С ОБЈЕ БАНДЕ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
7. ПУТ ПУТУЈЕ КАРАВАН — С времена на време — ПГП РТБ
8. АДИО, ЉУБАВИ, АДИО — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ
9. МОЈ ОТАЦ ТРАВУ КОСИ — Ивер — ЈУГОТОН
10. АУ, АУ — Слађана Милошевић — ПГП РТБ

2. СТРАНА ЛИСТА у домаћој продукцији

1. MA BAKER — Boney M — ЈУГОТОН
2. I'M IN YOU — Peter Frampton — ПГП РТБ
3. LOVE CLOUD — 5000 Volts — ПГП РТБ
4. BLOOD AND HONEY — Amanda Lear — ПГП РТБ
5. ROCK BOTTOM — Linsey de Paul and Mike Moran — ПГП РТБ
6. GOOD MORNING JUDGE — 10 CC — ПГП РТБ
7. CHANSONE D'AMOUR — MANHATAN TRANSFER — Suzy
8. MORE THAN A FEELING — Boston — SUZY
9. DON'T CRY FOR ME ARGENTINA — Petula Clark — SUZY
10. PEARL'S A SINGER — Elkie Brooks — ПГП РТБ

3. САД

1. I JUST WANT TO BE — Andy Gibb
2. BEST OF MY LOVE — Emotions
3. WATCHA GONNA DO? — Pablo Cruse
4. UNDERCOVER ANGEL — Alan O'Day
5. YOUR LOVE HAS LIFTED ME — Rita Coolidge

6. EASY — Commodores
7. MY HEART BELONGS TO ME — B. Streisand
8. YOU MADE ME — Bay City Rollers
9. YOU AND ME — Alice Cooper
10. JUST A SONG — Crosby, Stills & Nash

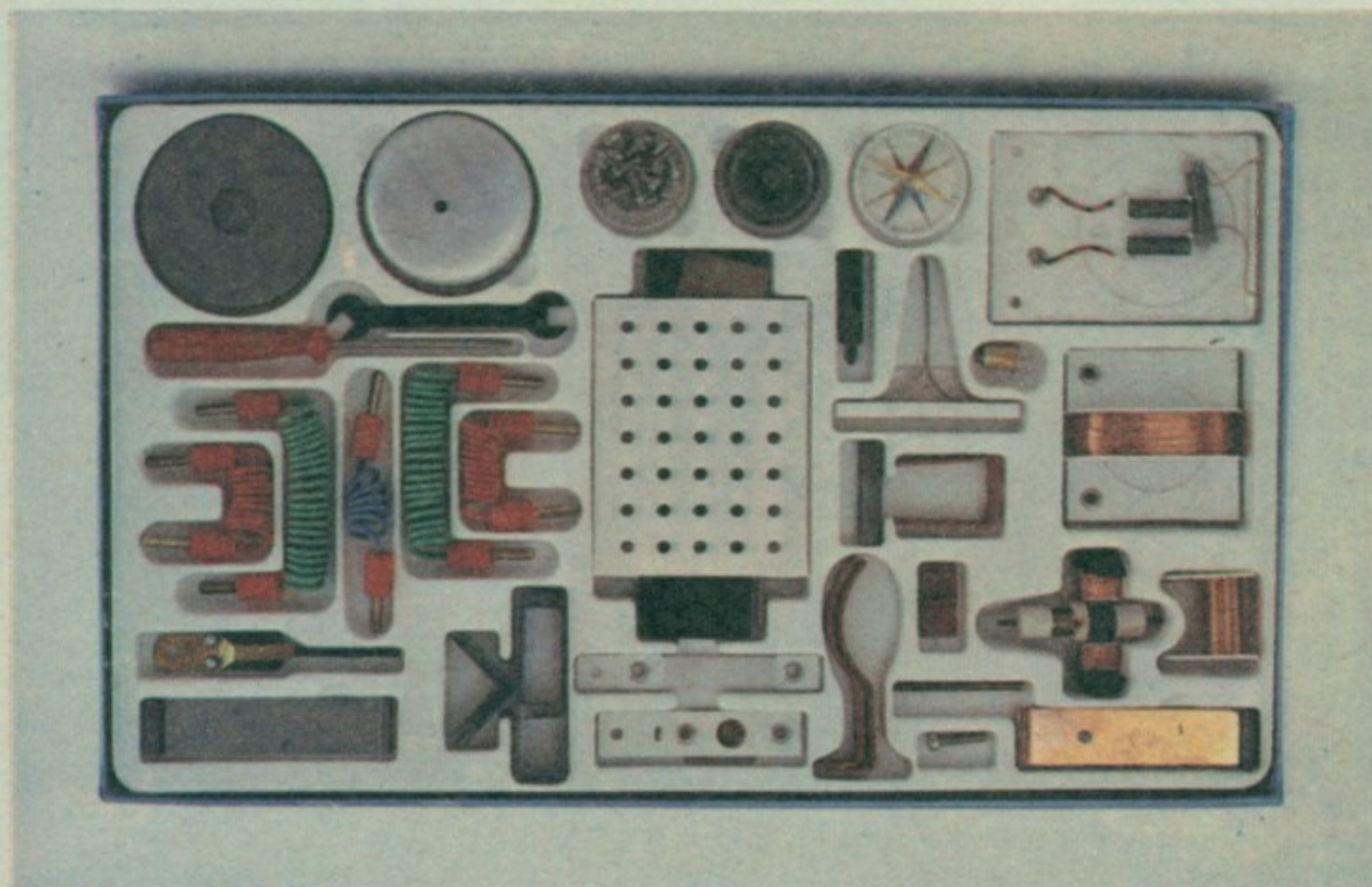
МЕХАНОТЕХНИКА ИЗ ИЗОЛЕ ПРИПРЕМИЛА ЈЕ ЗА ВАС

Е 029 ТЕЛЕФОН СА СВЕТОМ — Цена: 151,00

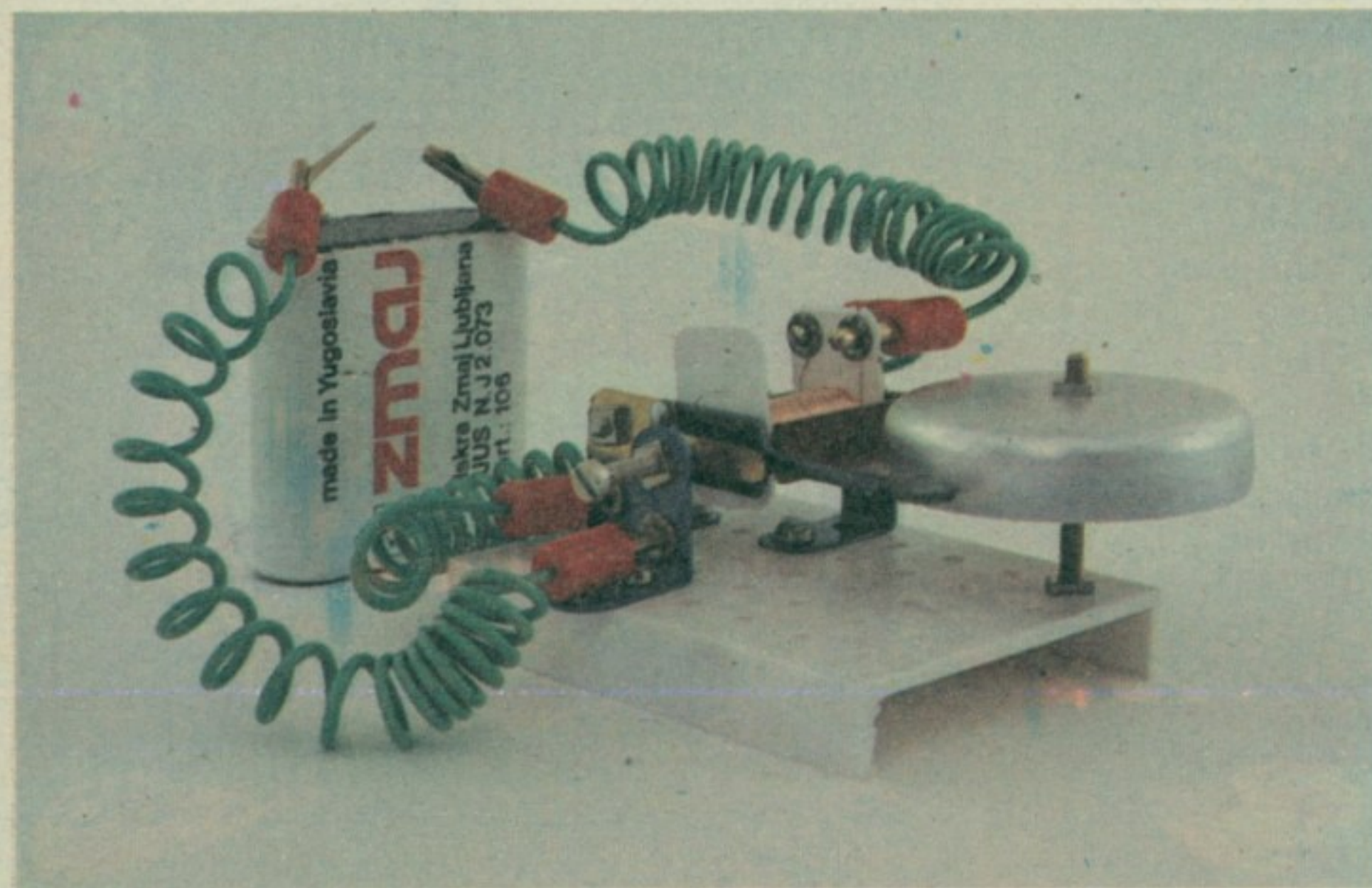

Е 031 ТЕЛЕФОН НА ТАСТЕРЕ — Цена: 161,00

ЕЛЕКТРОПИОНИР Е-182

Ванредна техничка играчка, која је због своје основе и идеално учио за школе. Са »Електропиониром« можемо на прост и занимљив начин помоћу 47 саставних делова извести преко 160 експеримената са подручја електрике и магнетизма. У приложеној књижици је описано 160 експеримената од којих је сваки врло занимљив и пружа експериментатору посебно задовољство.

Е 182 ЕЛЕКТРОПИОНИР — Цена: 182,00

Е 135 ТЕЛЕФОН ИСКРА — Цена: 156,00

ЦЕНЕ ВАЖЕ ЗА НАРУЧБЕНИЦЕ КОЈЕ ЋЕ БИТИ ПОСЛАТЕ ДО 10 ДЕЦЕМБРА 1977.

НАРУЧБЕНИЦА

Неопозиво наручујем ИГРАЧКУ МЕХАНОТЕХНИКА — ИЗОЛА

Назив и број играчке _____

Цена _____ динара. Износ ћу платити поштару када ми донесе пакет на адресу:

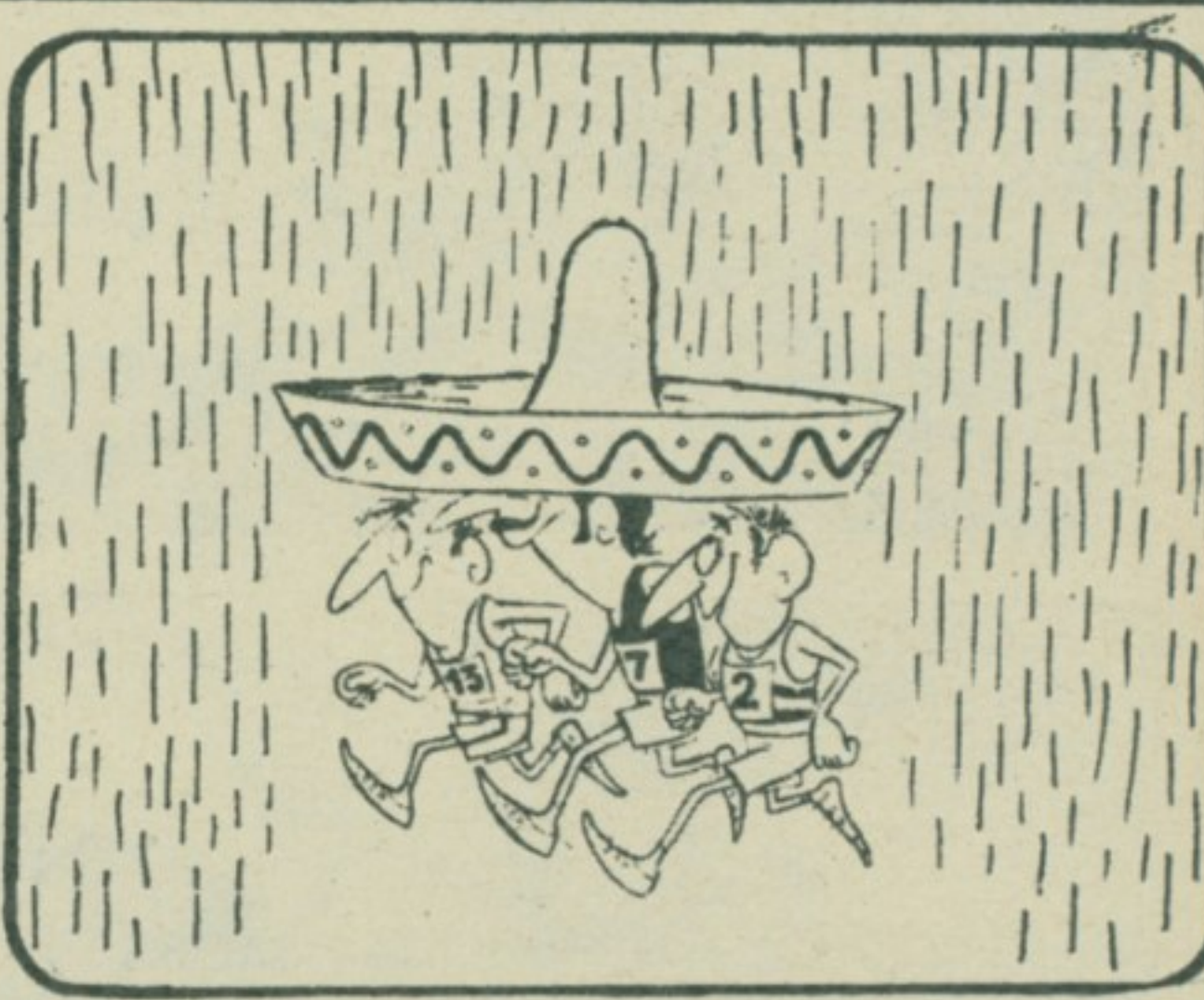
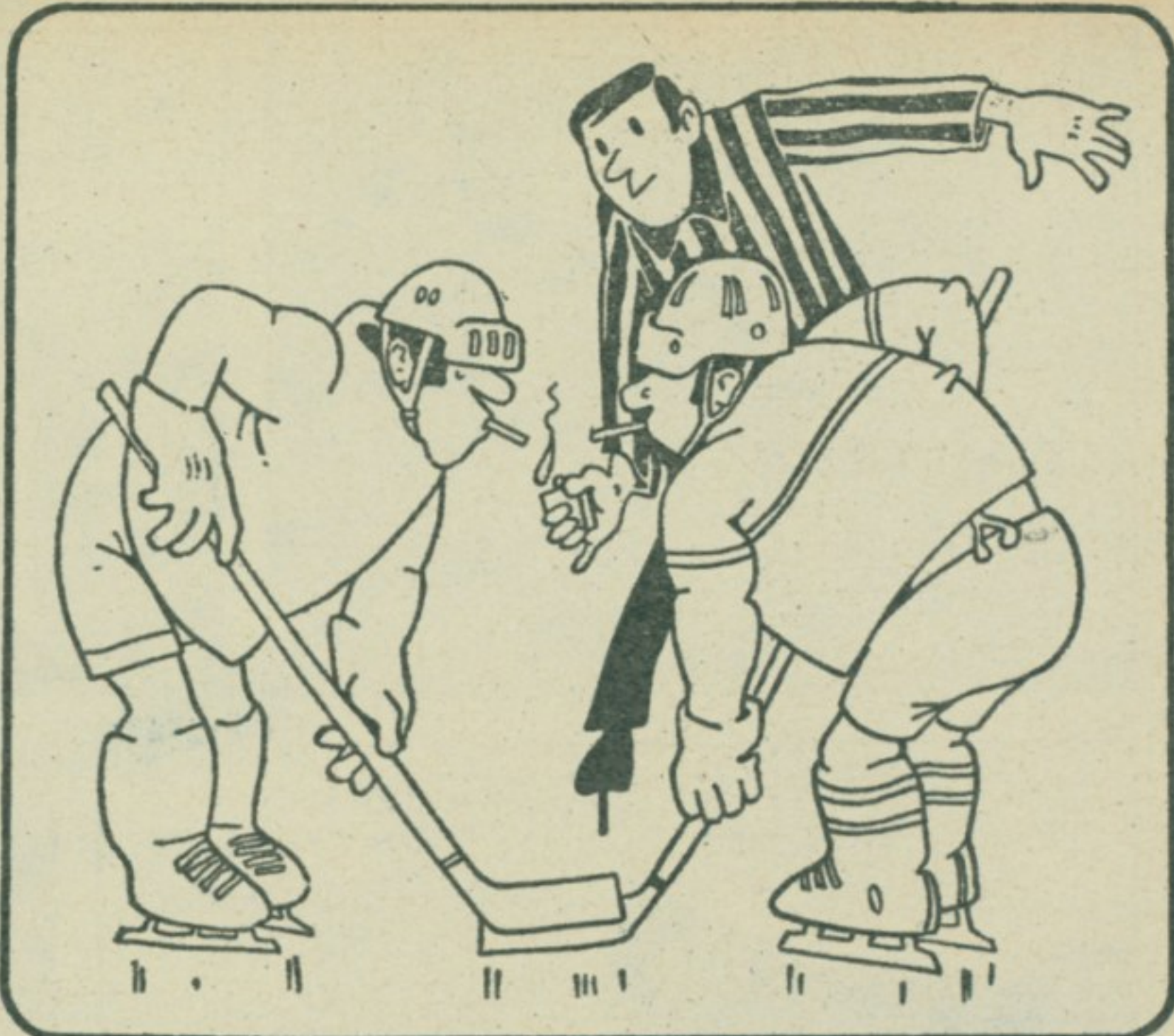
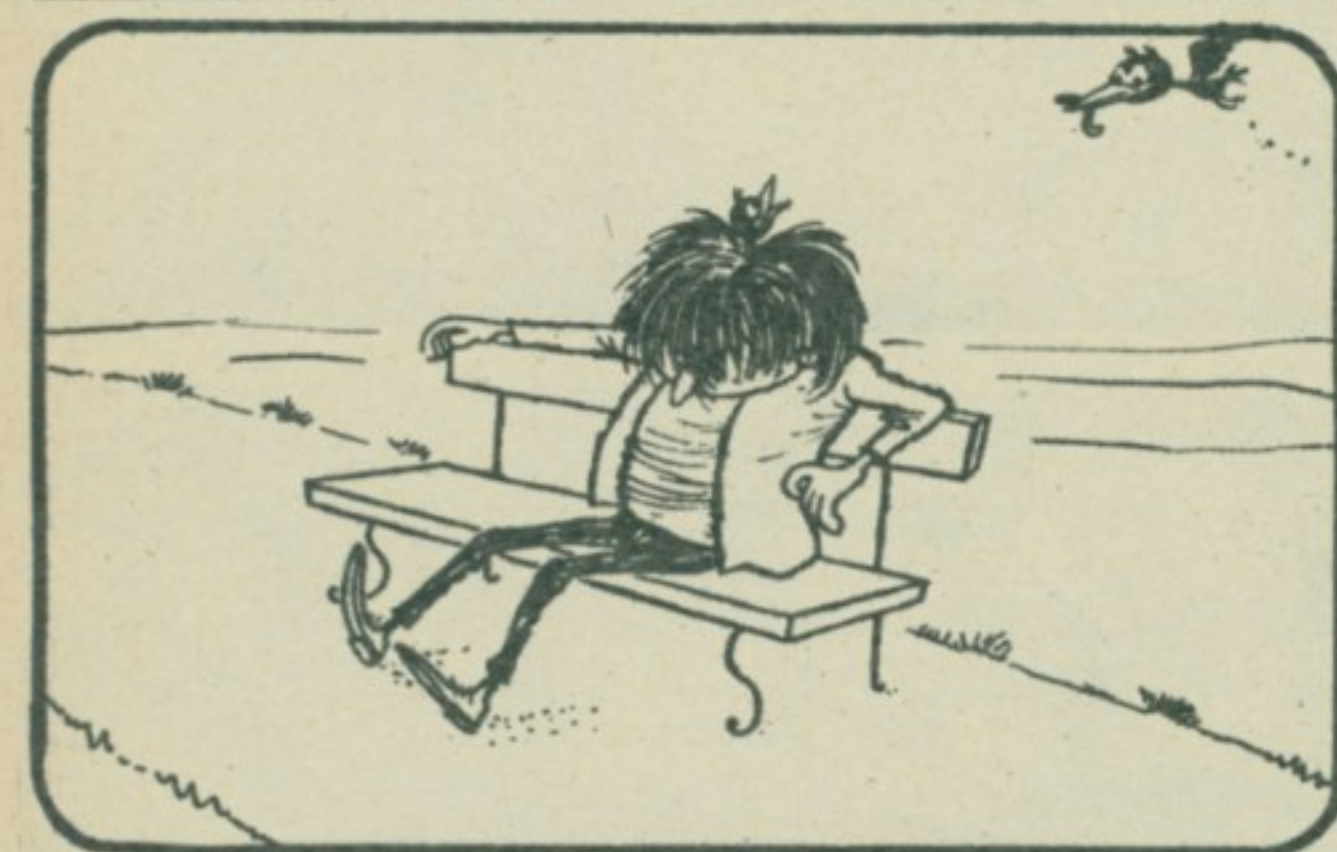
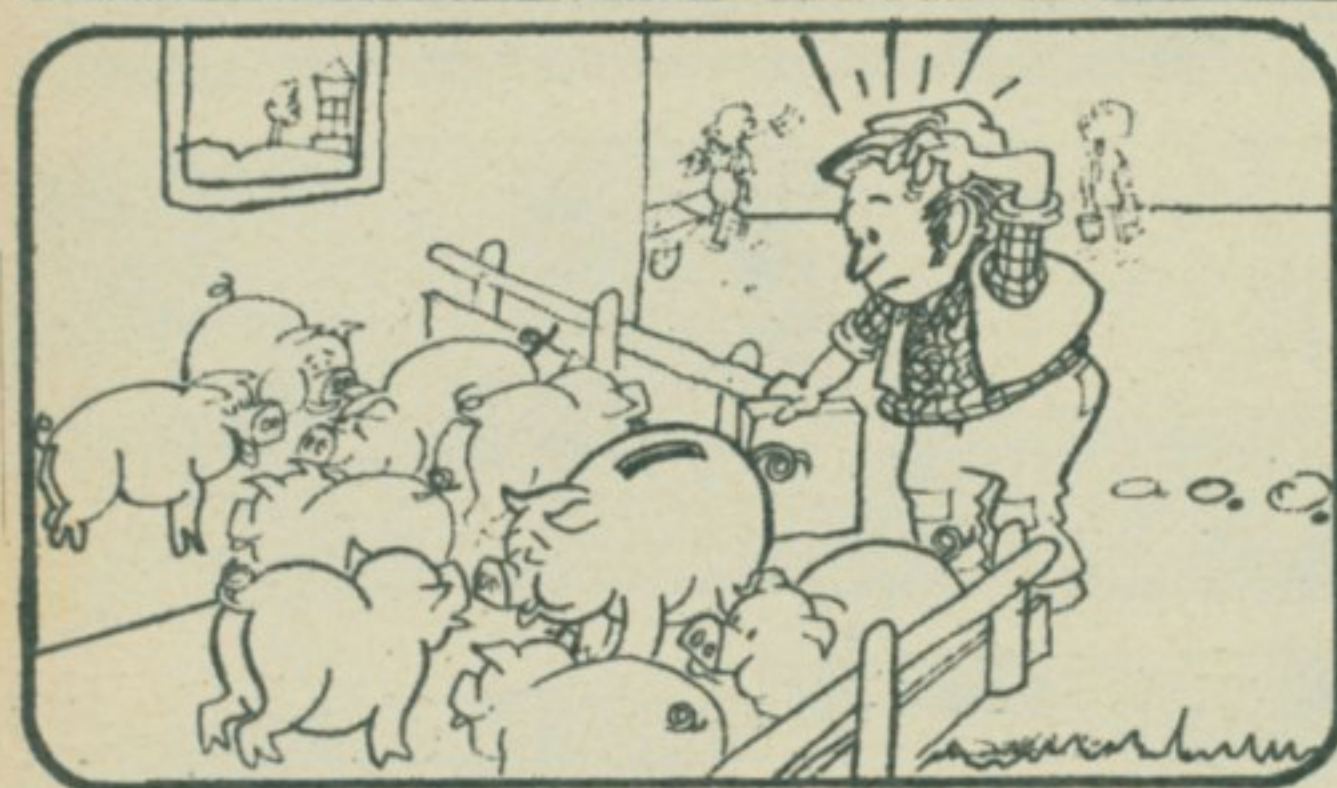
_____ (Име и презиме)

_____ (Број поште и место)

_____ (Улица и број куће)

_____ (Својеручни потпис родитеља)

ПИСИТЕ ЧИТЉИВО И ШТАМПАНИМ СЛОВИМА!

У једној од отмених четврти Лондона живи Колин Робертсон који својим клијентима свакодневно, најчешће телефоном, даје необичне савете: под каквим околностима треба не кога убити, како најбоље може да се сакрије или уништи леш и уклоне сви трагови злочина. И његова целокупна преписка у знаку је ових тема.

„Драги господине Робертсон, молим вас да ми јавите како брзо наступа смрт код човека коме се пресече жила куцавица на врату? — једно је од питања на које он мора да одговори. Стиже му безброј писама и позива сличне садржине. Или, на пример, ово:

„Колико дуго на лешу могу да, се препознају отисци прстију убице?”

Колин Робертсон је хемичар, а специјалност су му убиства, јер о њима пише у криминалистичким причама и романима. Он је и оснивач „Удружења писаца криминалистичких романа”, као и председник информационог одсека овог удружења и неискусним пружа сва стручна обавештења.

Одсеку за информације пружа помоћ и читав тим врхунских стручњака — лекара, познатих хемичара, психолога, стручњака за експлозиве, а с њим сарађују и прави крими-

ЧОВЕК КОЈИ ПЛАНИРА ЗЛОЧИНЕ

налци, чак и један власник погребног завода, јер се, како каже, са лешевима у романима често поступа на страхан начин.

Ово је потребно због тога што писци кримина-

листичких романа праве понекад такве грешке да се стручњацима диже коса на глави, тако бар тврди Робертсон. Да наведемо само један цитат из његове књиге „Смрт носи црвене ципеле”:

„Све се збива у Велсу. Главна личност је неки масовни убица, а о његовим мрачним побудама добро сам се информисао код психијатра. На жалост, у роману сам поми-
нуо неког попа и описао

његово облачење за службу у цркви. Књига је тек недељу дана била у изложима кад ме је позвао неки свештеник из Девона. Још ме нико у живо ту није тако изгудио. Једноставно, нисам знао неке ритуале баптиста који се разликују од протестантских...”

Откад постоји овај биро за информације, у романима нема скандалозних грешака, а ако се појаве — за њих нема оправдања. На свако питање одговара се врло стручно. Чак се до у детаље планирају нека убиства, али информације и пројекти за злочине дају се искључиво писцима који су чланови удружења. То могу да постану само аутори до тада шест објављених прича или три романа! Нема могућности да се ту неко увуче с мрачним намерама.

Удружење одржава редовне седнице са стручним предавањима и екскурзијама у криминологијске институте у Енглеској и иностранству.

Велика атракција су и друштвене вечере. На јеловнику једне такве вечере били су специјалитети: раскомадана лешина јагњета, пиле убијено пресецањем врата, атоксични пудинг с преливом и моноксид кафа.

В. У.

ТАЈНИ АГЕНТ ШЕПРТЉИЋ: ПОРУКА

ДОБИО САМ
ЗАДАТАК ДА
ПРЕНЕСЕМ ПОРУ-
КУ ТАЈНОМ
АГЕНТУ 617!

ОН ЖИВИ У ТВРЂАВИ НА
ПУСТОМ ОСТРВУ! ДАЉЕ
СЕ, ИЗГЛЕДА, НЕ МОЖЕ
КОЛИМА!

НА СРЕЋУ, ЈА
УВЕК НОСИМ
ТРОТИНЕТ!

НИЈЕ К'О У
АУТОМОБИЛУ,
АЛ' БОЉЕ
ИШТА
НЕГО
НИШТА!

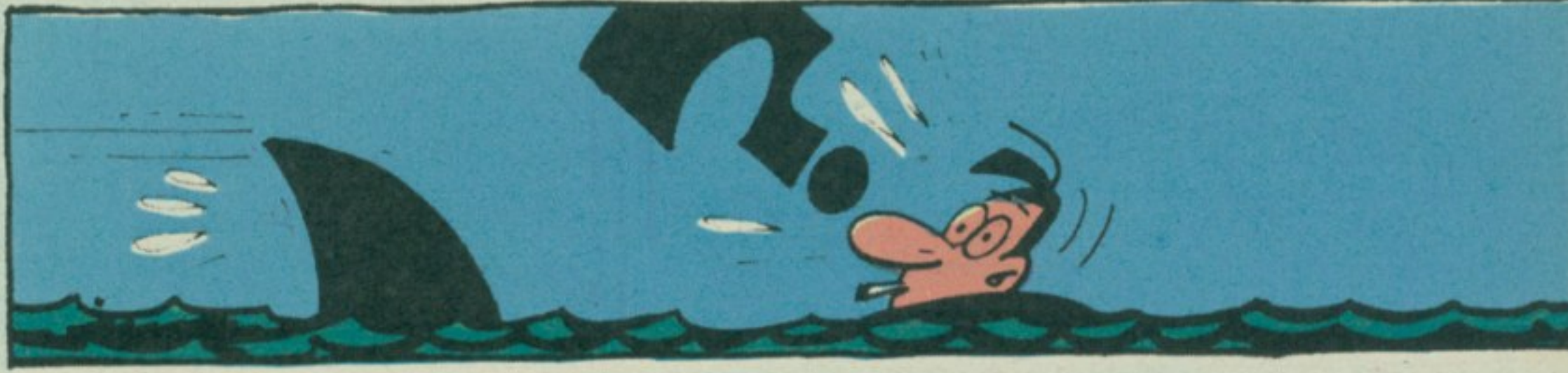
А ЕНО И ТВРЂА-
ВЕ! НЕМА ЧАМ-
ЦА!

МОРАЋУ
ДА ПЛИВАМ!

ПОЛАКО БУ! ДА СЕ
НЕ УМОРИМ!

ГРРРР! БРЗ НЕКИ
МОМАК!

ЗУУУУУМ...

А
САД
ДА СЕ
УЗВЕ-
РЕМ УЗ
ОВЕ
ЗИДИ-
НЕ!

ДОБРО
ЈЕ ...

„ШТО
САМ
ВЕШТ
У ОВО-
МЕ ...

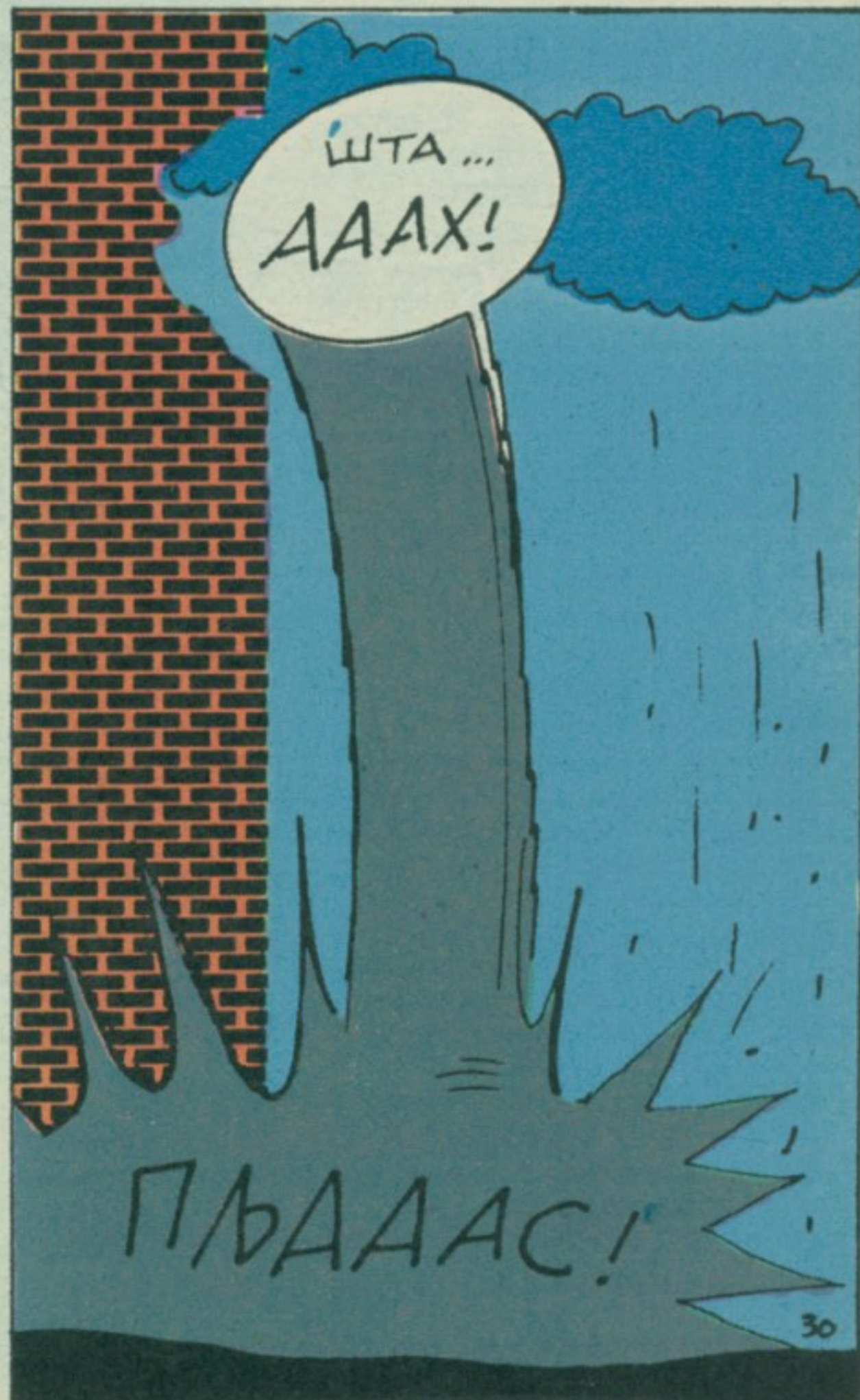

БИО
САМ
НЕ-
КАД ...

СЈА-
ЈАН
ПЛА-
НИ-
НАР ...

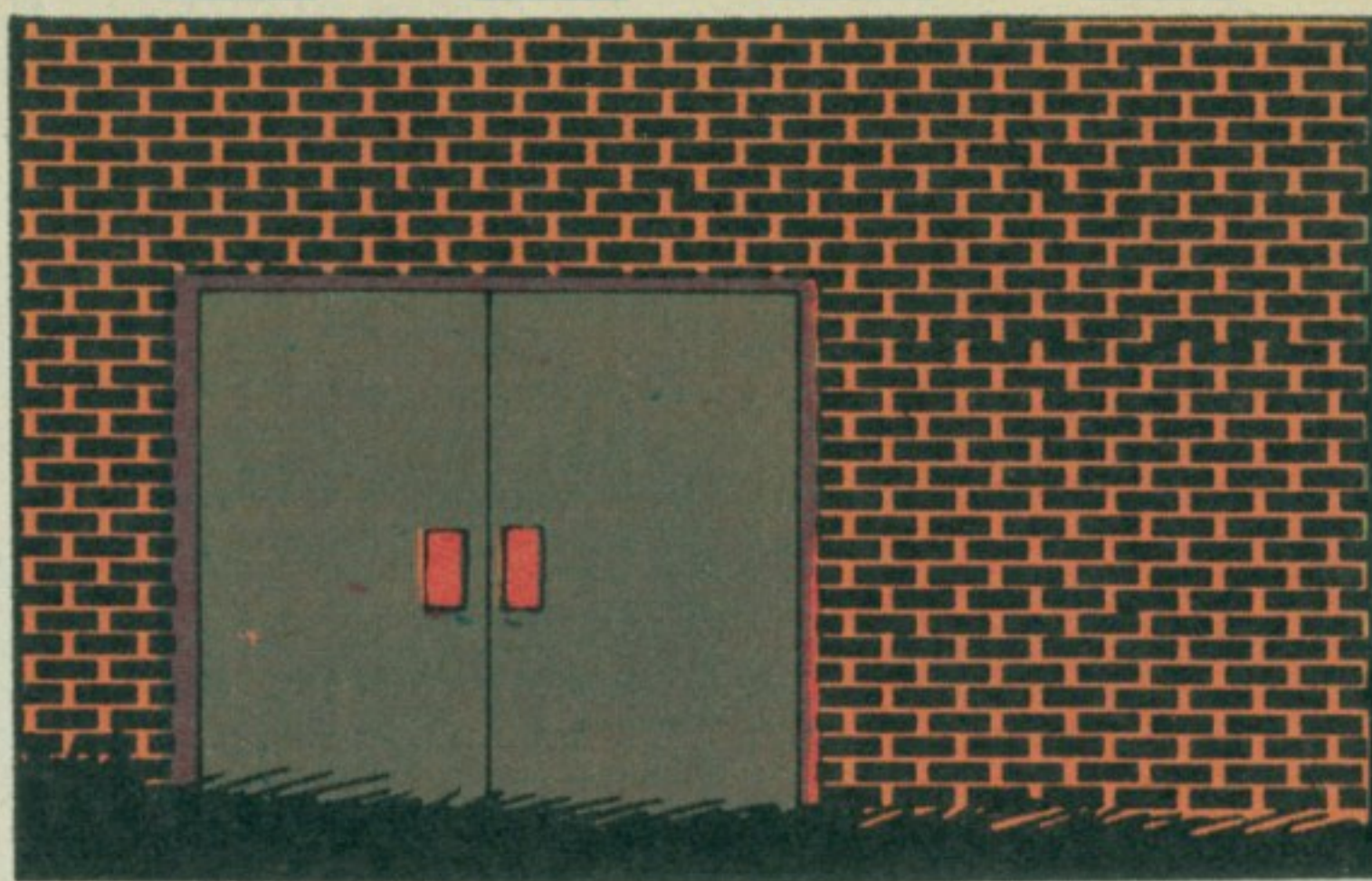
ШТА ...
АААХ!

ПЪДААС!

АУУ! ДОБРО
САМ СЕ
УГРУВАО!

ТАКО МИ И ТРЕБА
КАД НЕБУ ДА КОРИС-
ТИМ ЛИФТ К'О ОС-
ТАЛИ СВЕТ!

КУД САД
ДА ИДЕМ?
ТАМО СУ
НЕКА
ВРАТА!

ДО БАВОЛА!
БЛИНДИРАНА
СУ!

ХМ! ПОСТОЈИ
САМО ЈЕДНО
РЕШЕЊЕ!

ХЕЈ, 617, ОТ-
ВАРАЈ
!

ШАЉЕ
МЕ
ШЕФ!

УЗМИ ОВО И ГУ-
БИ СЕ! ПРОБУ-
ДИО СИ МЕ ИЗ
НАЈСЛАБЕГ
СНА!

ЖАО
МИ
ЈЕ...

...АЛ
ПОС'О
ЈЕ У ПИ-
ТАЊУ!

ШЕФ ТРЕБА ДА
ЈЕ ПРЕСРЕЋАН ШТО
ИМА ОВАКВОГ
АГЕНТА КАО ШТО
САМ ЈА!

ХЕЈ, ПРОШАО
ЈЕ НЕКИ ЧОВЕК,
А ТИ ТИ ГА
НЕ ЈУРИШ

У ПРАВУ СИ!
НЕ БИ ОН БИО НИ-
КАКАВ ЗАЛО-
ГАЈ!

МА, ПУСТИ ГА!
ЗАР НЕ ВИДИШ
ДА ЈЕ САМА
КОСТ И КО-
ЖА!

ЕВО
МЕ, ШЕФЕ!
ЗАДАТАК САМ
ОБАВИО, А ДОНОСИМ
ВАМ И ПОРУКУ!

СЈАЈ-
НО!

ЗНАШ, ОВО
ЈЕ ТРИСТОТИ
ПОТЕЗ КОЈИ СМО
ТАЈНИ АГЕНТ 617
И ЈА ПОВУКЛИ!
МИ ИГРАМО ДО-
ПИСНИ ШАХ...
ШЕПРТЉИКУ, ШТА
ТИ ЈЕ ОД-
ЈЕДНОМ?

ПЛИВАЈ-
ТЕ, ШЕФЕ...

ПЛИВАЈТЕ
АКО НЕ ЖЕЛИ-
ТЕ ДА ВАС
ТРЕСНЕМ
ОВОМ ТОЈА-
ГОМ ПО ГЛА-
ВИ!

ХЕЈ, ЈОШ ЈЕДАН
ЧОВЕК! ОВАЈ ДЕ-
БЕЉКО И НИЈЕ
ТАКО ЛОШ!

ШЕПРТ-
ЉИКУ,
ШТО
СИ ТА-
КАВ?

Када је телефон зазвонио, Френсис и Алан су се дели једно према другом на ивици кревета.

— Мислила сам да је предност наставничког позива у томе што оставља доста слободног времена. Тебе никада не остављају на миру! — рече Френсис која је сушила нокте.

— Можда је погрешан број — покушавао је да је смири Алан идући према телефону.

— Ко год да је, реци му да иде на спавање — одговори она.

Поноћни Њозиб

Када га је чула како срдечно говори: — О, алó, докторе Фрејер, не, још нисмо легли — љутито је преврнула очима не обраћајући пажњу на Алана који јој је рукама показивао да ћути. Врисну:

— Могао си да претпоставиш да само човек који никада није био ожењен зове у ово време!

Алан поклопи руком слушалицу док није ућутала па рече:

— Жао ми је, докторе, нисам добро разумео шта сте желели. Радио је прегласан.

Френсис се закикота:

— Радио! — цикну.

Чула је како Алан говори:

— Па, да, докторе Фрејер. Мислим да имам ту књигу негде на полицама. Сачекајте док погледам.

Није проговорила, само је нетремице зурила у обешену слушалицу док се није вратио из радне собе са гломазном књигом у рукама. Педантно је отворио на маленом столу на коме је био телефон. Превртао је странице и посегав за слушалицом. Дошла је и стала изнад њега.

Алан рече оклевајући:

— Рекли сте МЛА библиографију из 1959, издање Њујоршке универзитетске штампарије? Па, нашао сам страницу 71, али овде нема одељка о Америчким издањима...

Оштро уздахну као Френсис, прстом, тек лакираним и сјајним, злобно боцну при дну стране и показа да је лист и ту обележен. Алан настави:

— Ах, да. Френсис је овде и управо сам нашао... Да, нашао сам страницу... Објашњење 3339? Желите ли да га прочитам? Пише: Шварц Давид Л. „Употреба новог латинског језика“ AS. XL, 156-157. Шта? Да. Исто издање као Ваше... Вама недостаје реч „новог“. Немам појма зашто. Грешка у штампи, можда. Не, не, докторе Фрејер. Не мислите на то. Било ми

је драго да Вам помогнем. Кад год могу... Лаку ноћ.

Спустио је слушалицу и не гледајући Френсис однесе књигу.

Када се вратио, седела је на кревету.

— У један сат по поноћи! Због обавештења!

Трудећи се да обузда бес он одговори:

— Па, потпуно се слажем. Мало је претерао. Али, шта сам могао?

Телефон поново зазвони. Обоје га погледаше не мичући се.

— Не одговарај — рече Френсис.

— Не можемо се претварати да смо отишли на спавање и заспали за мање од минута, зар не? — буну се.

Одговорио је тихим гласом, као да се надао да она неће чути.

— Оксфордски речник енглеске етимологије? Да, докторе Фрејер, имам га. Наћи ћу. Телефон ће бити слободан. Добро, у реду, хоћу. До виђења.

Нешто се чудно догађа

Алан је стајао збуњен на средишњој собе. Френсис рече:

— Надам се да ће ти ово помоћи да напредујеш у служби. Надам се да његов папир са „нов“ садржи и унапређење за тебе...

Почео је да се облачи. Рече:

— Добро, Френсис. Знам шта мислиш. Али, нешто се чудно дешава. Нешто веома чудно...

Скоро је дошао до телефона кад он опет зазвони. Алан је слушао скоро минут и тихо рече:

— Да, докторе Фрејер. Доћи ћу. Ауто ми је испред куће. Ништа не чините док не дођем. Затворите књигу. Хоћу.

Спустио је слушалицу по трећи пут и узео сако.

ПОБУНА РЕЧИ

— АЛАНЕ, ЧИТАВЕ РЕЧЕНИЦЕ ИДУ ПРЕМА МЕНИ, ДОЛАЗЕ МИ НА ШАНУ, ИДУ ИЗ РУКУ! ШТА ДА РАДИМ?

— Каже да не може да нађе реч „ново“ нигде у библиотеци. Најбоље да погледам и проверим.

Устала је из кревета и претурила по дубокој фиоци да му нађе шал.

— Страшно, Алане. Хоћеш ли и ја да пођем?

— Не, све ће бити добро.

— Чуваћеш се зар не?

— Ох, он је заједљива стара душа, али неће ми учинити ништа лоше. Јавићу ти се кад стигнем тамо.

— Молим те, зови. Све до тада ћу бринути.

Обукла је хаљину и однела телефон у радну собу. Кроз прозоре је видела мрачну зграду Универзитета.

Телефон је непријатно, изненадно и тако пискаво зазвонио да је преврнула кафу. Пре но што је одговорила подиже шољу.

— Да?

Када је чула весело глас доктора Фрејера, преплаши се. Изненада уобрази да је Алан мртав, опружен међу белешкама.

— Ох, госпођо Бел — глас му је звучао нестрпливо. — Могу ли говорити са Вашим мужем?

— Мислила сам да је код Вас. — Помисли са олакшањем да је Алан још жив и целе слике настаде. Сетила се да доктор Фрејер има прилично скуп стан са довољно светлости.

— Мислио сам да ћу га можда ухватити пре него што крене. Можда бисте ми Ви помогли?

Френсис га прекиде.

— Докторе Фрејер, мој муж ће скоро доћи код Вас. Што о томе не поразговарате са њим? Преко телефона, овако касно, страшно ми је тешко да разумем шта говорите.

Села је на Аланов сто са телефоном у крилу и чекала дрхтећи. Зазвонио је тако сурово као да се буну. Зграбила је слушалицу и повикала:

— Пази, Алане! Пази шта сме-ра! Видиш ли га? Шта ради? Држи га испред себе!

Побуна

На другој страни жице било је тихо. Укочила се кад је схватила да то може да зове Фрејер. На крају, изненађени Аланов глас, брз и помало нестрплив.

— О чему, до ђавола, причаш, Френсис?

Говорила је не размишљајући. — Мислим да треба да бежиш одатле што пре и дођеш кући!

Алан се кратко насмеја:

— Можда, чини ми се. Овде се води невероватна битка. Не зна-

ШРАФКО

На крају, мучила се говорећи:
— Да, то се и овде догађа. Оне се уопште не сакривају... О, много њих! У свим правцима. Алане, плашим се!

— Неће те повредити, драга, сигуран сам. Само мирно седи.

— Излазе преко зидова. Милиони! Иду, углавном, према прозору. Ооох, цела реченица је поред мене. Склапа се и расклапа у различите комбинације. Скоро играју, знаш!

— Седи мирно! И овамо је велики метеж. Седите, докторе Фрејер! Нема користи што скачете по њима! Доктор Фрејер је постао мало нервозан, бојим се!

— Алане, читаве реченице иду према мени. Шта да радим?

— Седи мирно, само седи мирно!

— Долазе ми на шаку, иду уз руку.

Порука

— Удахни дубоко и прочитај ми их, Френсис.

— Целе су од слова различите величине и врсте. Пише „Реците мужу да не може ништа учинити; с речима се предуго рђаво поступало. Када и последња књига буде празна, сваки затвореник ослобођен, сваки лист бео, јавићемо му се и почети преговоре. До тада, остављамо једну реч као представника. Та реч је „ОДМОР“ Крај поруке.

— Значи тако — рече Алан. — Рећи ћу доктору Фрејеру, мада се плашим да ће он бити један од многих који неће схватити.

— Добро. Смири старог Фрејера, ако можеш, и хајде кући на спавање.

Вратила је слушалицу и отишла према прозору. Пажљиво је пишала пут преко тепиха и изишла из радне собе. Сместила се поред отвореног прозора и погасила све светилјке. Виђе дивно када се Алан врати и њој. У предивно лето они ће се изнова и изнова надокнађујући много

што се можда не би остварило због амбиција и претераног рада. Замисљала је како би било, видела и ствари које су припадале само њима двома.

Чула је како долази ауто и Алан трчи уз степенице. Стајајући су гледајући се преко собе, уз осмех. Тада је он и

— Да — промрмљала је и све рукавице ципеле

звекале у даљини. Касније се ослонила поспаном али

сетио се како Фрејер море

златан

ОДМОР.

мо шта да чинимо. Френсис, молим те, схвати: РЕЧИ НАПУШТАЈУ библиотеку доктора Фрејера. Прво је уочио два или три мала пропуста у неким текстовима које је предвече проучавао. Приписао је то умору, оставио све за сутра и отишао да вечера. Учинило му се да је савршено одморан, а како је у заостатку са послом, наставио је око једанаест сати. После отприлике пола сата приметио је нестанак читавих група предлога и заменица.

Главни разлог што ти све ово причам је тај што смо видели очигледан доказ. Видели смо једну реч како БЕЖИ! Реч „наука“. Приметићеш, свакако, дужа је од оних несталих до сада. Приметио сам је како пузи преко дугачке површине табака који доктор Фрејер користи за прикљешке. Чим сам је угледао престао сам да се крећем. Убо сам је, и остала је непомишно. Учинило нам се, за тренутак, да имамо заробљеника, мада нисам знао да ли је добро да је тако задржавамо.

Речи масовно одлазе. Сваку књигу коју узмем прорешетана је празнинама у тексту. Сада схваташ зашто остајем. Размере овога су огромне. Питање које се прво намеће: је ли ово локални метеж или ће се побуна проширити.

— Али, драги, — дрхтала је Френсис — па ако и оду на мали излет ти не знаш хоће ли се вратити или не.

— Да се врате? Ко зна. Али, претпоставимо да се врате погрешним редом. Шта онда, Френсис?

Претпостављам да би доктор Фрејер морао да почне да ради из почетка у библиотеци.

— Ах, ту смо. То сам хтео и да ти предложим, Френсис. Знаш ли где држим кључеве од библиотеке? У сакоу са кожним закрпама на лактовима. Отрчи тамо и провери нам нешто...

— Мрачно је...

— Па, упали светлост! Зар не схваташ да би ово могао да буде крај наше цивилизације!

— Не вичи на мене!

укрштене речи

ПОЗНАТА КЊИЖЕВНА ДЕЛА:

1. Мртве душе, Ревизор, 2. Брајтонска стена, Министарство страха, 3. Тартиф, Дон Жуан, 4. Мансарда, Гробница за Бориса Давидовича, написали су:

1

2

3

4

АУТОР: ВЕ-МАК	НАРОДНИ ПЕВАЧ И СВИРАЧ	ОСТАТАК ХРАНЕ (МН.)	2	ГЛУМИЦА МЕРИЛИН ПАПРЕН	МЕСТО НА ОСТРВУ ПАШМА- НУ	ЦЕБЕ- ЊЕМ ИЗ- ВУКИ, ИС- ТУШУТИ	ЛОВАЧКИ ПАС (МН.)
1					ВАЈАРСКО ДЕЛО		
СТАЊЕ ОНОГА КОЈИ ЈЕ УТРУНУО					НИЈЕ ТЕШКО		
СТА- НОВНИ- ЦИ СПАРТЕ							
				НАГОВО- РИТИ НА ПРИСТА- НАК		ЕДХЕМ ЧАМО	
СРАДИТО				РЕКА У ИТАЛИЈИ		АФИР- МАЦИЈА	
МУШКО ИМЕ						МУЖЈАК ПАТКЕ	
ГЛАВНИ ГРАД СУДЕБНЕ ДРЖАВЕ			3		ПОЗБА ВАСПИ- ТА УСТА- НОВА		
УЧИНИТИ НЕШТО ОТРОВ- НИМ	ШУМОВИТА ВИСОРА- ВАН У ЕВРОПИ	МИЛЕТИ, ПУЗИТИ „ТОНА“					ШИЗЕ- ЊЕМ ПРИМОР- СТИТИ
„РАДИ- ЛУС“	ПРИТОКА ЛОЊЕ					УРАН	
	РЕЧНИ РИБАР					ПРКОС	
4							
СЛОВО ЛАТИ- НИЦЕ		ЉУТИНА, СРЧБА				ЗНАК НИША	
		„МЕСТО ПЕЧАТА“				ЗНАК РА- ДИЈУМА	
НАВЕ- ЈАНИ СНЕГ, СМЕТ					ОРУЖАНИ СУКОБ НАРОДА		
УСМЕНО ИЗЛО- ЖИТИ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: К, спретност, алоја, шав, Нона, катр, два, фарад, акционари, Ла, срд, Ац, не, п, миш, а, ЛАБУД, п, гар, абав, ускратити, ски, р, теп, Кент, ранч, аргументи.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Правилно расуђивање
води правилном раду.
(Монтењ)

Щирајуће се
Сладниће се

Код **ДВА**-а је
у~~век~~ не~~што~~ ново!

Ако бољим РЕЗ добијеш
и ако се радо играш РЕЗ
фигурама, пошљи нам
5 молта РЕЗ добијеш, а
ми ћемо ти послати лепо
РЕЗ чланску карту.

Као и пријатељ PEZ-а
користићеш све погодности,
које ћемо ти нудити из —

месеца у месец.

Читај сваког месеца на
обом месту о новостима
за пријатеље ВВЗ-а

Наша адреса је:
"РЕЗ ПРИЈАТЕЉ"
61111 Љубљана и.и.с

Купим картину штерпеловым словом, изрече и обязательно пошлети на дописницу

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

MeCLO

Поштански бр

датум рођења

Kolinska

ПОЛИТИКИНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

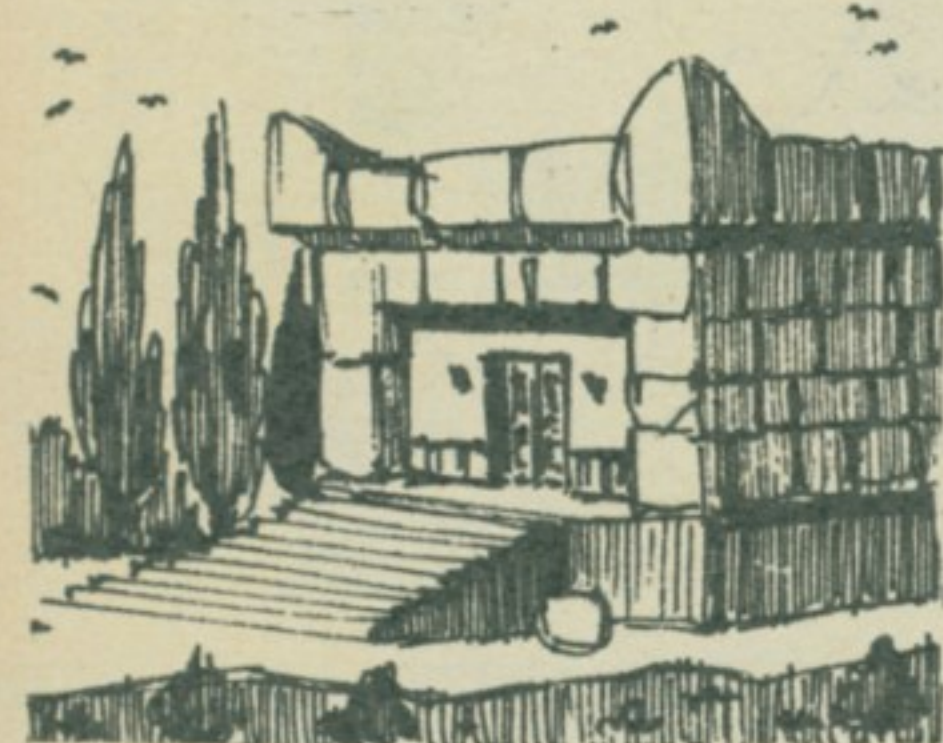
Драги Забавниче,

ГРОБНИЦА ЗА ВЕЛИКЕ

Занима ме шта је то маузолеј?

Зринка Масловарић, Лакташи

Реч „маузолеј“ потиче од грчке речи „маусолеон“ односно латинске „маусолеум“ и означава велику, монументалну гробницу разног облика и димензија. Иако је так-

вих гробница, за сахрану познатих историјских личности или њихових породица, било још у давним цивилизацијама, као што су египатске пирамиде, први овакав гроб познат под тим именом подигла је у 4. в. пре наше ере каријском владару Маузолу његова жена Артемизија. Према имену овог владара све касније сличне гробнице назване су маузолеји.

У нашој земљи најпознатији маузолеји су Његошев на Ловћену, цара Диоклецијана у Сплиту, Тур-

бе код Травника, зидана гробница у Нишу, Мештровићев породични маузолеј у Отавицама код Дрниша, затим маузолеј породице Рачић на гробљу у Цвстату и породице Петриновић у Супетру на Брачу. За маузолеј се сматра и гробница Незнаног јунака на Авали.

ХОЋЕМО ПОСТЕРЕ

Прилажем скроман допринос листу у виду идеје. Наиме, зашто „Забавник“ не би штампао постере јунака стрипова које објављује. Не мислим само на Микија, Шилу, Пају, већ и на Флаша Гордона, Делту, Мандрана... Бар је лако постер „прикачити“ уз стриповани додатак!

Биљана Вучковић, Приједор

Прихватимо сваку идеју и сугестију читалаца. Пишите нам, ниједно писмо не остаје непрочитано. Предлог у вези са објављивањем постера наведених ликова није нов, али је увек занимљив. С њим се јавило више девојака и младиха

и ми га разматрамо. Ако успемо да превазиђемо неке проблеме техничке природе, а надамо се да хоћемо, постери јунака стрипова освануће у скорој будућности у једном од наших издања: „Забавнику“, „Микију“ или „Денису“. Разуме се, „прикачени“, како ти кажеш, што, иначе, није баш тако лака ствар као што мислиш!

НЕСРЕЋНИ ПРОНАЛАЗАЧ

Ко је и када изумео шиваћу машину?

Зоран Панајотовић, Ариље

Прву шиваћу машину патентирао је 1790. један Енглец, али она није никада произведена. Следећих стотину година о томе се није ништа знало. Међутим, четири деценије касније, 1830. године, Француз Тимоње конструисао је шива-

ћу машину која је радила. Изумитељ великог проналаска био је сиромаш који није стекао ни славу ни новац и мало је недостајало па да због свог патента буде убијен. Наиме, кад је његових осамдесет машина шило у Паризу 1840. године војне униформе, незадовољни кројачи, мислећи да им Тимоњејев проналазак одузима посао, насрнули су на његову радионицу и напали проналазача. Несрећни изумитељ једва се спасао од разјарених нападача. Али, будућност је радила за шиваћу машину

ПЕДЕСЕТ КЋЕРИ ДОБРОГА НЕРЕЈА

Ко су, према грчкој митологији, биле Нерејиде.

Јанко Матовић, Пљевља

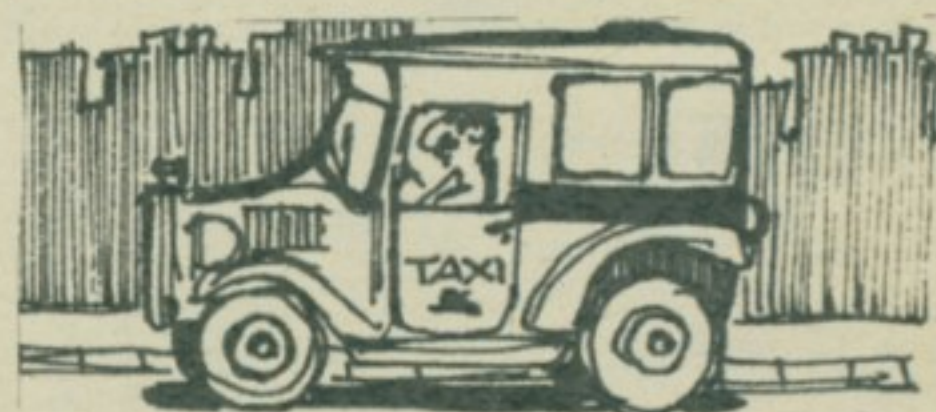
Племенитом Нереју, морском богу који је имао јаку моћ пророчанства, родила је жена Дорида педесет кћери и оне су по свом оцу добиле заједничко име Нерејиде. Као морске нимфе, стално су биле у пратњи моћног бога мора Посејдона. Веселим песмама и играма развеселавале су морнаре, а спасава-ле их кад би море било олујно. Од педесет Нерејида, најпознатије су Посејдонова жена Амфитрита и Ахилова мајка Тетида.

ТАКСИ СА МАРНЕ

Који је најбољи модел фабрике аутомобила „Рено“?

Јасна Папић, Панчево

Тешко је то рећи. Сваки је добар док је нов. А кад смо већ код тога, један модел ове фабрике свакако ће ући у историју. То је „Рено А. Г.“ са мотором од два цилиндра са 1206 кубика који је 1910. коришћен као такси. Седмог септембра 1914. године генерал Монури је, по наређењу генерала Галијенија, мобилисао око хиљаду париских таксија, углавном „Реноа А. Г.“, за пре-

бацивање војника париског гарнизона на фронт на Марни ради заустављања немачких колона које су меовским друмом наступале према главном граду Француске. Мановар је успео и тада је „Реновом“ моделу дат надимак „такси са Марне“ у жељи да се ода почаст догађају који је допринео заустављању немачких трупа на прилазима Париза.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За два Забавника шаљем разгледницу Врњачке Бање — Весна Драшковић, 36200 Врњачка Бања, Копаонички венац 4.

Имам велик број најразноврснијих стрипова које би желео да продам по повољној цени — Андреја Пауновић, 11000 Београд, Билећка 14.

Скупљам разгледнице и значке и молим Забавниковце да ми помогну — Соња Бонева, 92400 Струмица, Младинска 157.

Мијењам разгледнице за значке — Бранка Стивчевић, 35000 Славонски Брод, Осмог марта 19.

Скупљам значке и луткице са косом. Узвраћам разгледницама, постерима, маркицама, салветама — Драгана Грозданић, 48221 Шкаре, Лика.

Поседујем велик број амблема са ликовима Тита, Лењина, Иве Лоле Рибара, Че Геваре... које бих мењао за значке — Крунослав Грујић, 23000 Зрењанин, Првомајска 1а.

По цијени од 1 динар продајем око 500 Политикиних забавника и 100 Микијевих забавника — Зорица Курајица, 58000 Сплит, Кончарева 80ф.

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

_____ Ком

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

_____ Ком

СВЕ ФОРМУЛЕ

из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

